

Tot mina țaranului sfințește ogorul

Unitatea agricolă Mărăcineni a primit recent, pentru a doua oară consecutiv și pentru ocuparea locului I pe țară, Ordinul „Meritul Agricol” clasa I, dar onorurile nu l-au făcut, iată, pe directorul ei mai vorbăret. Abia întors de la însămînțări, la un ceas care e în egală măsură al zilei și al nopții, Ștefan Răduică e de părere că cifrele exprimă cel mai bine situația, după care, ferind paginile unui carnet de miștile sale nu tocmai curate, se pornește să argumenteze și, după cum veți constata, să convingă. Dinamica unității e limpede. De la un venit total, la 100 de hectare de teren agricol, de 1,2 milioane lei în 1971, anul înființării, la 3,7 în 1980 și de la un beneficiu de 335 de mii la unul de 793, în condițiile în care oamenii de aici, constructori și beneficiari în același timp, au transformat 32 de milioane de investiții într-o bază materială înfloritoare și de invidiat.

Referindu-se la începuturi, inginerul Răduică recunoaște că nu s-a plecat chiar de la zero, în sensul că aici, unde se înalță azi sediul unității, clădiri mindre de culoarea varului, era un grajd. Având de dat câteva telefoane, proaspătul director a căutat zadarnic un scaun, obiectul respectiv nefăcînd parte din inventarul preluat. Răduică l-a adus de acasă, dar a procedat așa mai mult de formă, căci nu l-a folosit decît rareori, pînă și actele semnîndu-le din mers, după ce, în prealabil, își va fi șters miinile de mineca salopetei. Îi plăcea, își reamintește, îi mai place încă să umble cu tractorul și pe un S 1 500, șe-

(Continuare în pagina 5)

OVIDIU IOANIȚOIA ■

— Tovarășe prim-secretar, pentru a de-
fini uriașă creștere a puterii economice a
județului Argeș trebuie mai întii să ve-
dem de unde am plecat. Din cite știm prin
anii '45, în Argeș, zonă cu economie su-
ă la sută agrară, se mai găseau încă pluguri

O consecință a justei politici

a partidului nostru—dezvoltarea

județelor României

Județul Argeș —

Erou al Muncii Socialiste

Interviu cu tovarășul ION SÎRBU,
prim-secretar al Comitetului jude-
țean Argeș al P.C.R., președintele
Consiliului popular județean

de lemn. După circa un deceniu, un dece-
niu și jumătate Argeșul a devenit un ju-
deț agrar-industrial, în care prindeau via-
ță primii muguri ai industrializării. As-
tăzi însă, după 15 ani de mare intensitate
în toate domeniile vieții economice și so-

ciale, raporturile s-au inversat, județul
Argeș căpătînd un profil economic indus-
trial-agrar, în cadrul căruia numai zecii
de miliarde. Este vorba, cu alte cuvinte,
de un foarte amplu proces revoluționar,
la care v-am ruga să vă referiți pentru
începutul acestui interviu.

— Fără îndoială că nici Argeșul, trup
din trupul viguros al țării nu a rămas cu
nimic mai prejos în dezvoltarea accele-
rată care a cuprins, ca urmare a profun-
delor transformări produse în toată struc-
tura vieții noastre sociale, întreaga
România socialistă, cu deosebire în ulti-
mii 15 ani. Aceasta a fost dealtfel cea
mai dinamică și mai fecundă etapă din
înelungata sa istorie. Aici în această
vatră de noi istorii, unde încrederea de
nezdruncinat în înțelepciunea politică a
partidului coexistă cu sensul sublim al
depășirii de sine a poporului, și-a aflat o
strălucită finalizare marelui program
elaborat de Congresul al XI-lea al P.C.R.,
indicațiile inestimabile date de secretarul
general al partidului, tovarășul Nicolae
Ceaușescu.

Dacă îmi permiteți, eu aș defini această
etapă atât de importantă în dezvoltarea
țării, a tuturor județelor patriei ca un
timp eroic. Pentru că, să exemplificăm,
este cu adevărat eroic ca Argeșul să ca-
pete o putere industrială mai mare cu 10

(Continuare în pagina 14)

DUMITRU GRAUR ■

Am fost o lună de zile tehnician

O lună de zile am lucrat ca tehnician.
Sarcina a fost ca să acționez pentru a-
provizionarea tehnico-materială a mine-
rilor maramureșeni. Motiv pentru care în
numele lor, timp de 32 de zile, am stră-
bătut 5 000 de kilometri. Ceea ce a im-
plicat: 52 de ore petrecute în trenuri;
4 ore și cincisprezece minute în avioane;
13 ore și zece minute în autobuze și mi-
crobuze; 2 ore și treizeci de minute în
autocamioane; 1 oră și treizeci de minute
într-o «Dacia-1300». 28 de ore mi-au fost
furate de către trenuri năvălîte în în-
firziera, de lipsa unor legături accepta-
bile, ori de ceața de pe aeroporturi.
Douăsprezece delegații de serviciu m-au
obligat să intru în numeroase depozite
și magazine de materiale, întreprinderi di-
verse, câteva centrale industriale și chiar
în trei ministere, din unsprezece orașe
cu populații între 13 mii și 2 milioane de
locuitori. Am contactat direct încă 68 de
oameni, 45 dintre ei nu știu nici pînă
azi că n-am fost exclusiv tehnician (ca-
litate și calificare pe care, altminteri, le
pot lesne proba), iar alții gase — doi:
afisînd o voioasă nepăsare, și patru: mi-
mind naivitate induioasătoare — s-au pre-
făcut că habar nu au pe cine au în față
(jos ipocrizia!). Cu toți aceștia am schim-
bat cuvinte și acte despre cablu-i de trac-
țiune și de semnalizare, elemente și ba-
terii de acumulare, sirme și pistoane,
lemn și lămpi de mină, anvelope de au-

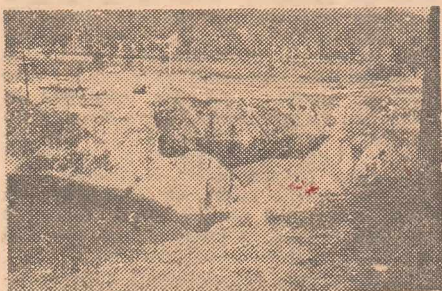
(Continuare în pagina 21)

MIRCEA BUNEA ■

Lacurile sărate

Un distins specialist, inginerul geolog
Valentin Alexandru C. Bulgăreanu, cu-
noscător profund și cercetător pasionat
al lacurilor sărate din România (din 1960
el petrece pe teren cam opt luni pe an!),
autor a peste 25 de lucrări pe această temă,
observă: „Lacurile acestea sînt, pentru
țara noastră, un fel de sac fără fund. Mai
exact, ar putea deveni, dacă vom ști să
păstrăm și să amplificăm această bogăție
naturală. Altfel spus, dacă vom ști să
fim gospodari”.

România beneficiază de o variație tipol-
ogică de lacuri — de la cele dulci și slab
sărate (salmastre) pînă la cele suprasărate

— rar întîlnită în lume, ceea ce conferă
și o mare diversitate factorilor de cură,
fiindcă aceste lacuri, se știe prea bine,
reprezintă o prețioasă sursă de sănătate.
Cit de privilegiată este țara noastră din
acest punct de vedere reiese și dintr-o
relatare aproape cu iz anecdotic a inter-
locutorului nostru: recent, el a primit de
la unul din marii hidrobiologi ai lumii,
profesorul doctor Anthony Viner, de la
Departamentul cercetării științifice și in-
dustriale al Noii Zeelande o scrisoare în

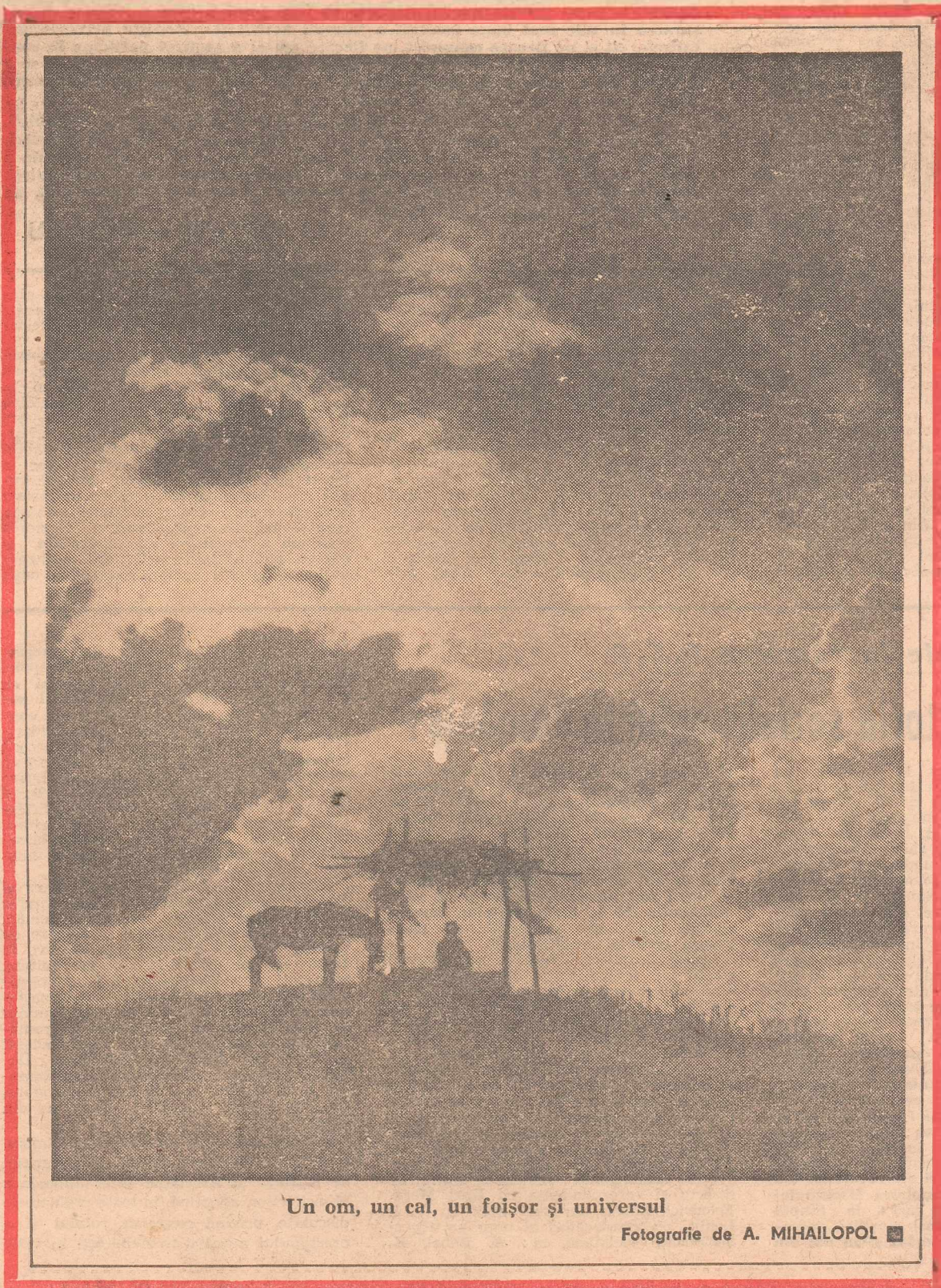
(Continuare în pagina 9)

LIONEL NIȚESCU ■

ANUL XXX - NR. 14 (1347) - 2 APRILIE 1981

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democratiei și Unității Socialiste

Un om, un cal, un foișor și universul

Fotografie de A. MIHAILOPOL ■

DIN

CUPRINS:

● La ordinea zilei:

Dunărea (p. 6-7)

● Șoseaua antiză-
padă (p. 8)

● Ce mai fac doc-
torii Tamara Pău-
nescu și Virgiliu

Băgu ? (p. 8)

● Globalitatea ca
metodă (p. 10)

● O faptă zgudu-
itoare (p. 11)

● Argeș — județ
erou (p. 12-13-14)

● Centenar Goga
(p. 17)

● Obsesia neagră
a glugilor albe
(p. 22)

SESIUNEA MARI ADUNĂRI NAȚIONALE

Joi 26 martie, s-au desfășurat lucrările sesiunii a treia din cadrul celei de a opta legislaturi a Marii Adunări Naționale. A fost o sesiune cu două capete distincte. Unul de lucru privind modificări în componența guvernului precum și dezbaterile și supunerea la vot a unor proiecte de legi, altul solemn dedicat conferirii, prin decret prezidențial, a unor distincții importante ale Republicii Socialiste România unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități economice și institut de cercetare și proiectare. La primul capitol s-au dezbătut printre altele proiectul de lege pentru modificarea și completarea Legii nr. 31/1977 privind Congresul consilierilor de conducere ale unităților agricole socialiste, al întregii țărâni și Consiliul Național al Agriculturii, proiectul de lege pentru adoptarea planului național unic de dezvoltare economico-socială a României în perioada 1981-1985, proiectul legii gospodăriei comunale, proiectele de legi pentru aprobarea decretelor cu putere de lege emise de Consiliul de Stat.

În unanimitate, Marea Adunare Națională a aprobat următoarele modificări în componența guvernului: eliberarea tovarășului Nicolae Constantin din funcția de președinte al Comitetului de Stat al Planificării, urmînd să îndeplinească, în calitate de viceprim-ministru, alte sarcini în cadrul guvernului; numirea tovarășului Emilian Dobrescu în funcția de viceprim-ministru al guvernului și președinte al Comitetului de Stat al Planificării; eliberarea tovarășului Paul Niculescu din funcția de viceprim-ministru al guvernului și ministru al finanțelor; numirea tovarășului Petre Gigea în funcția de ministru al finanțelor; eliberarea tovarășului Gheorghe Cioară din funcția de ministru al energiei electrice și numirea sa în funcția de ministru secretar de stat la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie; numirea tovarășului Trandafir Cochiră în funcția de ministru al energiei electrice; eliberarea tovarășului Maxim Berghianu din funcția de ministru secretar de stat la Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și șef al Departamentului Industriei Alimentare și numirea sa în funcția de ministru al muncii; numirea tovarășului Marin Căpășu în funcția de ministru secretar de stat la

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare și șef al Departamentului Industriei Alimentare; eliberarea tovarășului Ion Stănescu din funcția de ministru secretar de stat la Ministerul Construcțiilor Industriale și numirea sa în funcția de ministru secretar de stat la Ministerul Industriei Chimice.

În aceeași zi, membrii guvernului recent numiți au depus jurămintul de credință și devotament în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România.

mul ministru al guvernului a spus că e necesar ca fiecare ministru și guvernul în ansamblu să organizeze și să mobilizeze toate forțele materiale și umane pentru folosirea deplină a întregului potențial economic de care dispune țara, să soluționeze într-un plan superior problemele pe care le ridică construcția socialistă, să întărească controlul asupra realizărilor sarcinilor, să ia măsuri operative pentru îndeplinirea integrală a obiectivelor actualului plan cincinal, să creeze condițiile cele mai bune pentru întărirea autoconducerii muncitorești, a autogestiunii

„Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru creșterea spiritului de răspundere și de disciplină în muncă. Este necesar să pornim de la faptul că fiecare, la locul său de muncă, trebuie să facă totul pentru a asigura desfășurarea în cele mai bune condiții a întregii activități. Aceasta privește atît cadrele, cît și pe fiecare comunist, pe fiecare om al muncii. A participa la conducerea societății presupune nu numai a expune o părere sau alta, ci și a acționa direct, nemijlocit, pentru îndeplinirea în viață a celor stabilite, pentru aplicarea neabătută a legilor și hotărîrilor“.

„Este necesar să acționăm întotdeauna pornind de la calitatea de comunist, de la necesitatea de a servi în orice loc de muncă și în orice împrejurări, partidul, socialismul, de a servi poporul, cauza libertății și fericirii sale, de a acționa neabătut pentru pace — condiție indispensabilă pentru îndeplinirea programului de ridicare a bunăstării materiale și spirituale a poporului, de făurire a comunismului în România“.

NICOLAE CEAUȘESCU

Modificările în componența guvernului au fost prezentate de către tovarășul Ilie Verdeț, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim-ministru al guvernului, în felul următor: „Realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului necesită îmbunătățirea substanțială a activității economico-sociale, trecerea la o nouă calitate a muncii în toate domeniile, promovarea largă a progresului tehnic pe baza celor mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, îndeplinirea unei noi revoluții agricole în ce privește producția, productivitatea muncii, nivelul tehnic, așezarea întregii activități economice în toate sectoarele pe baza unei eficiențe sporite“. Aprofundînd această idee, pri-

economic. Fapt care a dus în actuala etapă a construcției socialiste și la unele măsuri privind repartizarea mai judicioasă a cadrelor.

În ceea ce privește adoptarea proiectelor de legi vizînd activitatea în agricultură de-a lungul etapei cincinalului în care ne aflăm, în expunerea de motive la modificarea și completarea Legii nr. 31/1977, se spune printre altele: „Pornind de la obiectivul fundamental stabilit agriculturii pentru noua etapă în care a intrat țara noastră, proiectul de lege supus spre dezbateri și aprobare urmărește perfecționarea cadrului legislativ existent, care să asigure condiții pentru creșterea continuă a producției agroalimentare și silvice, îmbunătățirea activității în domeniul gospodăririi apelor, realizarea unei

înalte eficiențe economice, sporirea contribuției acestor ramuri la dezvoltarea armonioasă a întregii economii naționale“. Astfel, s-a adoptat printre altele lărgirea componenței congresului agriculturii, acesta urmînd să devină forumul suprem al agriculturii cît și al industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor.

Îmbunătățirea întregului cadru organizatoric al agriculturii va duce fără îndoială la o mai bună mobilizare a mecanismelor, cooperativelor, tărânilor cu gospodării individuale din zonele necooperativizate, lucrătorilor din unitățile de stat, în frunte cu comunistii, cu sprijinul permanent al tuturor deputaților, la o acțiune concertată și hotărîită pentru aplicarea în viață a măsurilor de creștere a producțiilor agricole, pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului și a angajamentelor luate la ultimul congres al agriculturii.

În aceeași zi, în cadrul unei solemnități care a avut loc la Palatul Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmînat înalte distincții conferite prin Decret prezidențial unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități economice și institut de cercetare și proiectare pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1980, în perioada 1976-1980, în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, pentru locurile fruntașe ocupate în întrecerea socialistă. Înminarea acestor distincții s-a făcut într-un cadru sărbătoros și în numele celor distincți au luat cuvîntul prim-secretari ai comitetelor județene de partid, directori de întreprinderi și de combinate, președinți de cooperative agricole de producție.

Primit cu îndelungi aplauze și cu sentimente de dragoste și stimă, în încheierea festivității a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu. Ca o concluzie semnificativă și mobilizatoare la această amplă manifestare a înmînării unor distincții atît de importante și de onorante pentru fiecare colectiv, pentru fiecare om al muncii, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus printre altele: „Rezultatele generale obținute în dezvoltarea economico-socială sînt rodu muncii active a minunatei noastre clase muncitoare — clasa conducătoare a societății —, a țărâni, a intelectualității, a celorlalte categorii sociale, a tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, a întregului popor. Fie că s-au plasat pe locuri fruntașe sau nu, toți și-au adus și își aduc contribuția activă la realizările mărețe ale României pe drumul socialismului și comunismului“. În încheierea cuvîntării rostită la înalta solemnitate de la Palatul Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a adresat următoarele cuvinte însoțitoare pentru întreaga noastră activitate: „Îmi exprim convingerea că și în acest cincinal se va face totul și vom reuși să ridicăm patria noastră pe o nouă treaptă de dezvoltare economico-socială, să sporim bunăstarea și fericirea poporului, să întărim suveranitatea și independența țării, să creștem contribuția României la politica de pace, deslindere și independență națională, la realizarea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră“.

Lucrările sesiunii s-au încheiat într-o atmosferă de entuziasm, aprecierile și îndemnul conducătorului partidului și statului găsind un profund ecou în inimile celor prezenți și prin ei în sufletul și conștiința întregii națiuni.

ARON DOMIDE ■

60 de ani de la făurirea P.C.R.

Pentru victoria socialismului în România!

Identificîndu-se pînă la contopire cu aspirațiile și interesele fundamentale ale poporului român, din rîndul căruia s-a născut mișcarea muncitorească din România, s-a exprimat, în același timp, de la cei dintîi pași ai săi, ca detașament viguros al mișcării muncitorești internaționale. Solidaritatea revoluționară proletară — principiu de temelie al socialismului științific, organic corelat cu substanța luptei de eliberare socială și națională — s-a relevat în permanență ca atribut proeminent al clasei muncitoare de la noi, care a preluat și a conferit noi valori marilor tradiții ale poporului nostru de colaborare pe tărîm material și spiritual, de sprijinire reciprocă și prietenie cu alte popoare. Istoria mișcării revoluționare, istoria partidului nostru — subliniază tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU — constituie o dovadă grăitoare a felului în care comunistii români — iar în anii construcției socialiste întregul nostru popor — au știut și știu să răspundă acestor înalte îndatoriri internaționale. Am fost prezenți și pe baricadele Comunei din Paris și ale revoluției din Rusia, am luptat împotriva fascismului din Spania și din alte țări; în timpul celui de al doilea război mondial, comunistii și antifasciștii români și-au dat din

plin contribuția de singe la victoria finală asupra fascismului; de asemenea, armata română, poporul român au luptat și au dat grele jertfe în bătăliile pentru înfrîngerea Germaniei hitleriste. As putea spune că nu este moment mai important în mișcarea revoluționară din ultimii o sută de ani în care revoluționarii români să nu fi fost prezenți, să nu și fi adus contribuția lor la lupta forțelor revoluționare pentru progres social și pace, pentru victoria socialismului“.

Legăturile mișcării noastre muncitorești cu forțele revoluționare de peste hotare s-au materializat în forme variate: participarea la întruniri și alte manifestări pe linie de partid, sindicate, cît și pe linia mișcării de tineret; contribuția importantă adusă la rezolvarea problemelor cu care se confruntă mișcarea muncitorească internațională; sprijinul moral și material acordat luptelor purtate de proletariatul din alte țări; participarea la congrese și alte manifestări organizate de partidele socialiste europene și invitarea unor militanți socialiști din străinătate la congresele socialistilor români; întîlnirile directe și corespondența cu Karl Marx, Friedrich Engels, iar mai apoi cu V. I. Lenin, cu conducători ai unor partide și organizații socialiste, ca: A. Bebel, K.

Liebknecht, G. V. Plehanov, P. Lafargue, K. Kautsky; schimbările de corespondență și de literatură social-politică cu personalități, partide și organizații socialiste din alte țări; aniversarea cu consecvență a zilei de 1 Mai, ziua solidarității internaționale a celor ce muncesc; popularizarea, prin intermediul presei muncitorești, a momentelor semnificative din lupta proletariatului mondial. Toate acestea au ilustrat, prin exemple edificatoare, forța de neînfrînt a solidarității muncitorești, au reliefat aportul clasei noastre muncitoare la patrimoniul mișcării proletare internaționale.

Întreținînd legături directe cu Marx și Engels, care au manifestat un interes deosebit pentru istoria poporului român, făcînd, de altfel, aprecieri elogioase cu privire la rolul, trecutul său glorios, la lupta sa pentru libertate și unitate, numeroși revoluționari români au participat la activitatea Asociației Internaționale a Muncitorilor, iar un mare număr de revoluționari de pe meleagurile românești au luptat alături de proletariatul parizian, pe baricadele Comunei. De altfel, mișcarea revoluționară din România a sărbătorit, an de an, evenimentul de importanță epocală: Comuna din Paris.

În 1872, delegatul muncitorilor timișoreni, Carol Farcaș, participă la Congresul de la Haga al Asociației Internaționale a Muncitorilor, adoptînd, în toate problemele discutate, privind creșterea rolului și a prestigiului mișcării muncitorești în viața

social-politică europeană, o poziție revoluționară, asemănătoare cu cea a lui Karl Marx și Friedrich Engels.

Organizațiile muncitorești din România au participat, cu 5 delegați — C. Mille, D. Voinov, D. Mani, E. Racoviță, I. Procopiu — la Congresul socialist internațional din 1889, de la Paris, unde au înfățișat problema mișcărilor țărănești din România, care și-au găsit o expresie puternică în răscoala din 1888. Cu acest prilej, delegația română a prezentat Congresului o Declarație referitoare la convocarea viitorului congres în care cerea ca acesta: „să fie convocat în asemenea formă, încît să fie strînse la un loc toate forțele anticapitaliste, în vederea luptei de clasă și a socializării mijloacelor de producție“. Hotărîrile Congresului, printre care cea referitoare la sărbătorirea zilei de 1 Mai, au fost adoptate și puse în practică încă din 1890 pe întreg teritoriul țării noastre.

De asemenea, reprezentanți ai partidului au fost prezenți la congresele socialiste internaționale de la Bruxelles, în 1891 — C. Mille, G. Diamandi, I. Radovici, D. Tăranu; Zürich, în 1893 — C. Dobrogeanu-Gherea, C. Mille, Gr. Panaitescu, Digriin, I. Radovici; Londra, în 1896 — I. C. Atanasiu; Stuttgart, în 1907 — dr. C. Racovskii, Andrei Ionescu, N. D. Cocea, Alecu Constantinescu; Copenhaga, în 1910 — dr. C. Racovskii; Basel, în 1912 — C. Dobrogeanu-Gherea, G. Grigorevici. Ei au fost inițiatorii unor importante propuneri, cum a fost aceea privind luarea în

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, miercuri, 25 martie, a avut loc plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român, consacrată unor probleme de fond ale activității interne și internaționale ale partidului nostru. În cursul dezbaterilor au fost adoptate, de asemenea, și unele măsuri organizatorice.

La primul punct al ordinii de zi a fost prezentat Raportul cu privire la efectivul, compoziția și structura organizatorică a partidului la data de 31 decembrie 1980. La acea dată, Partidul Comunist Român cuprindea în rândurile sale 3 044 336 membri de partid, cu 83 419 mai mulți decât la finele anului 1979.

A fost prezentat apoi Raportul privind activitatea desfășurată de organele de partid, de stat și organizațiile de masă în anul 1980 pentru înfăptuirea politicii de cadre a partidului. Apreciindu-se și relevându-se rezultatele pozitive dobândite în această importantă muncă de partid, plenara a formulat, totodată, și o serie de indicații asupra modului în care trebuie să se acționeze în continuare în domeniul politicii de cadre a partidului, de aplicare neabătută a hotărârilor privind selecționarea, promovarea, pregătirea și educarea cadrelor.

La cel de-al treilea punct al ordinii de zi a fost prezentat Raportul asupra modului cum s-a desfășurat acțiunea de preschimbare a documentelor de partid model 1965. Această acțiune importantă, a apreciat plenara, a contribuit la dezvoltarea combativității comunistilor, a organizațiilor de bază în ansamblu, față de lipsuri și greșeli, la mobilizarea tuturor cetățenilor pentru îndeplinirea sarcinilor trasate de partid, a condus la o puternică stimulare a noului în toate domeniile.

Analizând modul în care se acționează pentru aplicarea în viață a măsurilor stabilite de C.C. al P.C.R. referitoare la scrisorile și audiențele oamenilor muncii, plenara a relevat că activitatea desfășurată în cursul anului trecut s-a îmbunătățit, afirmându-se tot mai mult și în acest domeniu principiile democrației noastre socialiste. Plenara a stabilit, de asemenea, măsuri pentru îmbunătățirea în continuare a acestei activități ce contribuie substanțial la soluționarea problemelor construcției socialiste, la rezolvarea operativă a problemelor pe care le ridică oamenii muncii, la întărirea legăturii partidului și statului cu masele de cetățeni.

Plenara a examinat în continuare Raportul privind activitatea internațională a partidului și statului în anul 1980 și principalele orientări în politica externă a anului 1981. Cu acest prilej, Comitetul Central a apreciat că, în spiritul documentelor programatice ale Congresului al XII-lea al P.C.R., al orientărilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, Partidul Comunist Român și România socialistă au desfășurat în anul 1980 o activitate intensă, dinamică pe arena internațională în conștientizarea și gîndirea de pace ale poporului nostru, cu dezideratele sale de înțelegere și bună conviețuire cu toate popoarele lumii.

În legătură cu activitatea internațională a partidului și statului, plenara Comitetului Central a adoptat o hotărâre ce a fost dată publicității vineri, 27 martie.

Ultimul punct al ordinii de zi a fost rezervat unor probleme organizatorice. În încheierea lucrărilor plenarei a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, se-

cretar general al Partidului Comunist Român.

Referindu-se la începutul la unele probleme generale privind dezvoltarea economică și social-politică a României, la succesele remarcabile dobîndite în perioada ultimului cincinal și a ultimului deceniu, președintele țării a ținut să reamintească faptul că în centrul întregii activități curente și de perspectivă trebuie să se afle realizarea unei noi calități în toate domeniile de activitate, trecerea la un nou stadiu de dezvoltare a societății românești.

Șirul neîntrerupt de victorii cu care ne mindrim, a arătat în continuare primul bărbat al țării, reprezintă cea mai eloc-

ventă dovadă că în fruntea României se află un partid puternic ce-și îndeplinește cu cinste misiunea asumată, un partid care, așa cum s-a arătat și în lucrările plenarei, numără astăzi peste 3 milioane de membri. Partidul comunistilor români, s-a apreciat, totodată, are o compoziție bună, el reprezintă în mod corespunzător clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea. Avem o compoziție bună și din punct de vedere național. A crescut, de asemenea, și ponderea femeilor în partid cu toate că, a ținut să observe tovarășul Nicolae Ceaușescu, numărul lor este încă insuficient, dacă avem în vedere că femeile reprezintă 40% din totalul celor ce lucrează în economie, în știință, cultură și în alte sectoare.

Referindu-se la modul în care s-a desfășurat politica de cadre a partidului, președintele țării a apreciat că la ora actuală dispunem de cadre minunate în toate domeniile de activitate și că ele sînt în stare să asigure, în strînsă unitate și colaborare cu comuniștii, cu clasa muncitoare, cu toți oamenii muncii, înfăptuirea politicii partidului în toate domeniile. Desfășurîndu-și activitatea înăuntrul fiecărui organism social, partidul, organizațiile sale, comuniștii trebuie să dea tocmai de aceea expresie concretă funcției de centru vital al partidului numai situîndu-se în miezul problemelor. Amintind, de asemenea, faptul că toate cadrele de partid își desfășoară activitatea și se află, de fapt, sub controlul maselor, tovarășul Nicolae Ceaușescu a făcut o suită de recomandări cu privire la creșterea răspunderii, a spiritului de disciplină și inițiativă a cadrelor de conducere, a instituirii unor noi măsuri care să asigure într-un grad și mai înalt modul democratic de alegere și promovare a cadrelor la toate nivelurile, de adîncire continuă a democrației socialiste.

În continuare, secretarul general al partidului nostru a ținut să reamenece că numărul mare de scrisori, de sesizări și propuneri sosite din rîndul maselor largi de cetățeni reprezintă și ea o formă de participare a maselor populare la exercitarea controlului, la rezolvarea diferitelor probleme. Referindu-se la acest aspect al muncii de partid și aducînd și unele critici îndreptățite, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să reamenece că este mult mai bine ca problemele de orice natură să fie rezolvate cu promptitudine, și înainte ca ele să fie aduse la cunoștință prin mijlocirea scrisorilor și audiențelor.

În legătură cu afirmarea partidului ca centru vital al națiunii noastre, ca strateg, organizator și conducător al maselor populare, ca mobilizator al tuturor energiilor creatoare ale țării, au fost aduse cîteva precizări de principiu de o deosebită valoare teoretică și practică. Partidul, ca orice organism viu, ca orice organism politic, a suferit și suferă transformări în raport cu schimbările care au loc în societate. Tocmai de aceea este necesar să avem în vedere faptul că partidul este, într-adevăr, exponentul politic, comuniștii și-au asumat un rol istoric să promoveze o concepție înaintată, dar ei sînt direct exponenții clasei muncitoare, luptători pentru înfăptuirea, în strînsă legătură și împreună cu clasa muncitoare și celelalte categorii sociale, a acestei politici.

Referindu-se în continuare la problemele cu care se confruntă viața internațională și reafirmînd principiile care călăuzesc politica externă a partidului și statului nostru, președintele României a ținut să sublinieze în mai multe rînduri imperativul luptei pentru pace și destindere, faptul că este necesar să se acționeze cu toată forța pentru a se opri agravarea situației mondiale, pentru soluționarea problemelor existente numai și numai pe calea tratativilor.

În încheierea cuvîntării, secretarul general al partidului nostru a adresat, în cuvinte încărcate de căldură și de o aleasă simțire, o vibrantă chemare pentru îndeplinirea îndatoririlor pe care le avem fiecare dintre noi și în acest trimestru, în acest an, pe parcursul întregului cincinal.

LIVIU MAIOR ■

dezbateri a problemei țărănești. Inițiativa delegației române, formulată încă la Bruxelles, a înregistrat la Zürich un succes de seamă, contribuind la creșterea interesului mișcării socialiste internaționale pentru problema agrar-țărănească. „Propunerea delegației române susținută de opt nații — scria gazeta «Munca» în 1893 — a fost, în fine, primită. Cîntecul inițiativei revine, desigur, partidei social-democratice române și delegației ei. De aici înainte chestia agrară va figura nu numai la viitorul congres din Londra, dar la toate congresele internaționale viitoare”.

La Congresul internațional al studenților socialiști de la Geneva din 9-12 decembrie 1893, ca și la Congresul socialist internațional de la Londra (1896), reprezentanții partidului clasei muncitoare din România s-au situat de partea majorității delegațiilor care au condamnat și au exclus anarhismul din mișcarea muncitorească internațională.

Contribuția activă a partidului proletariului român la rezolvarea problemelor cu care se confruntă mișcarea muncitorească internațională a fost apreciată în epocă. În scrisoarea trimisă de P.S.D. din Ungaria în aprilie 1894 se menționa în acest sens: „Primiți călduroasele noastre salutări, tovarăși ai tinărului și vîgurosului Partid Social-Democrat Român, care ocupă deja, grație devotamentului și energiei voastre, un loc însemnat printre partidele socialiste ale continentului”.

La congresele socialiste internaționale de la Stuttgart, Copenhaga și Basel,

delegații proletariului român au susținut punctele de vedere înaintate ale mișcării noastre muncitorești în probleme de mare însemnătate, precum: lupta pentru pace, demascarea politicii războinice, cîmpoșitoare a marilor puteri.

Partidul clasei muncitoare din România a întărit și a dezvoltat relații de prietenie cu partide și organizații muncitorești dintr-un mare număr de țări, îndeosebi cu statele vecine și cu cele din Peninsula Balcanică.

Multiple și strînse legături s-au stabilit între mișcarea noastră muncitorească și cea din Rusia. Ele și-au găsit expresia în activitatea de sprijinire a tranzitului de literatură socialistă din apusul Europei spre Rusia, în ajutorul moral și material acordat emigranților ruși, în schimbul de corespondență și în legăturile directe cu G. V. Plehanov și cu V. I. Lenin. Atunci cînd a izbucnit revoluția rusă din 1905, la București și în alte orase ale țării au fost organizate mitinguri de solidaritate cu proletariatul rus, care s-a ridicat la lupta împotriva țarismului. La București a fost tipărită gazeta specială „Jos despotismul”, în care socialiștii români, evocînd nenorocirile abătute de țarism asupra poporului rus și a celorlalte popoare oprimate din imperiul vecin, salutau cu bucurie loviturile pe care mișcarea revoluționară le dădea autocrației. Tot acum apar în presa română fragmente din unele lucrări ale lui V. I. Lenin și se vorbește de rolul său ca conducător în revoluție în

calitate de reprezentant al bolșevicilor ruși.

Cu rădăcini adînci în conștiința poporului român, atitudinea favorabilă luptei împotriva țarismului, afirmată cu o nouă putere de către mișcarea muncitorească, a făcut posibilă salvarea, în 1905 a echipajului revoluționar de pe crucișătorul „Potemkin”. Dintre vecinii Rusiei, potemkiniiștii au ales România pentru a cere azil politic, intrucît știau că aici exista o mișcare muncitorească puternic organizată, o opinie publică românească care simpatiza cu luptătorii împotriva țarismului. Guvernul român le-a acordat azil politic în conformitate cu legile țării, ceea ce a permis multor potemkiniiști să se stabilească definitiv în România. Dînd o semnificație deosebită acestui act, V. I. Lenin a apreciat că guvernul român a procedat „așa cum poate proceda numai guvernul unei națiuni care se respectă”.

O amploare deosebită au cunoscut legăturile partidului proletariului român cu mișcarea muncitorească din Bulgaria, Serbia, Ungaria și Polonia. pămîntul ospitalier al României oferind azil multor refugiați politici revoluționari din aceste țări. Relații de solidaritate internațională au fost stabilite cu partidele socialiste din Germania, Franța, Austria, Italia, Belgia și din alte țări. Paginile presei muncitorești și socialiste constituie o măturie a solidarității proletariului român cu luptele muncitorilor din Norvegia, Danemarca, Olanda, Elveția, Spania și din

alte țări ale lumii, ca și a sprijinului primit de mișcarea noastră muncitorească de la proletariatul din alte țări.

Exprimîndu-și, în numeroase rînduri, mai ales prin intermediul publicațiilor socialiste, solidaritatea cu lupta muncitorilor din întreaga lume, proletariatul român a sprijinit lupta pentru libertate a poporului chinez, care a culminat cu mișcarea cunoscută în istorie sub numele de răscoală „boxerilor” din 1900, îndreptată împotriva imperialismului internațional. De o simpatie deosebită s-a bucurat lupta poporului cubanez pentru obținerea independenței sale. Mișcarea muncitorească din România a denunțat masacrele săvîrșite de armatele engleze împotriva poporului bur în anii 1899-1902, ca și samavolnicile și atentatele comise asupra unor prestigioși oameni de cultură sau militanți marcant ai mișcării socialiste internaționale, cum au fost Maxim Gorki, Francisco Ferrer, Jean Jaurès ș.a.

În condițiile falimentului ideologic al unor partide socialiste europene, la începutul primului război mondial, cînd au votat creditele de război cerute de guvernanți, partidul clasei muncitoare din România are meritul de a se fi situat, în stînga mișcării muncitorești internaționale, de a fi rămas credincios principiilor luptei de clasă și solidarității proletare.

(Va urma)

VIRGIL SMARCEA ■

ÎNALTĂ RĂSPLATĂ A MUNCII, IMBOLD PENTRU ACTIVITATEA VIITOARE

Conferirea de importante distincții unor județe și unități fruntașe în întrecere

„A obține rezultate bune în întrecere, în dezvoltarea economiei, științei, învățămîntului și culturii, a tuturor sectoarelor economico-sociale, presupune o bună organizare a muncii, disciplină, spirit de răspundere și abnegație, unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii din fiecare colectiv, pentru că numai cu participarea activă a tuturor oamenilor muncii se pot obține rezultate bune în toate domeniile de activitate“.

NICOLAE CEAUȘESCU

După cum este cunoscut, în cadrul unei solemnități care a avut loc joia trecută la Palatul Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general

al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înmănat înalte distincții ale Republicii Socialiste România, conferite prin Decret pre-

zidențial, unor organizații județene de partid, consilii populare județene, unități economice și institute de cercetare și proiectare pentru rezultatele deosebite obținute în anul 1980, în perioada 1976-1980, în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, pentru locurile fruntașe ocupate în întrecerea socialistă.

În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a felicitat călduros pe oamenii muncii din județele și unitățile care au primit înalte distincții. În același timp, secretarul general al partidului a adresat felicitări tuturor oamenilor muncii, subliniind că toate colectivele de oameni ai muncii, toate județele, toate instituțiile au depus eforturi, au muncit pentru îndeplinirea pe ansamblu a planului. Rezultatele generale obținute în dezvoltarea economico-socială — a spus tovarășul Nicolae Ceaușescu — sint rodul muncii active a minunatei noastre clase muncitoare, clasa conducătoare a societății, a țărânimii, a intelectualității, a celorlalte categorii sociale, a tuturor oamenilor muncii, a întregului popor.

S-a subliniat, de asemenea, că înmănarea înaltelei distincții va da un imbold puternic tuturor oamenilor muncii, coadu-

cerii județelor, întreprinderilor, instituțiilor, ministerelor de a acționa mai bine în cincinalul pe care l-am început, pentru a obține în anul 1981, primul an al cincinalului, rezultate cât mai bune în realizarea pe deplin a planului în toate domeniile și pentru a pune astfel o bază trainică prevederilor pentru întregul cincinal 1981-1985, în conformitate cu hotărârile Congresului al XII-lea al partidului. „Se știe bine că în noua etapă istorică — a arătat tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea rostită la festivitatea de înmănare a distincțiilor — Congresul al XII-lea a stabilit ca obiectiv principal realizarea unei noi calități în toate domeniile, trecerea României la un nou stadiu de dezvoltare, ridicarea pe o treaptă superioară a forțelor de producție, creșterea gradului de civilizație, a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Dacă avem în vedere și situația complexă economică și politică existentă pe plan internațional, cu atât mai bine vom înțelege de ce trebuie să facem eforturi deosebite pentru o mai bună organizare a muncii în toate sectoarele, pentru întărirea ordinii și disciplinei, în vederea realizării în cele mai bune condiții a tuturor obiectivelor ce ni le-am propus în acest cincinal. Avem toate condițiile — și putem privi cu încredere activitatea viitoare — să ne prezentăm la sfîrșitul lui 1985 cu realizarea obiectivelor stabilite de Congresul al XII-lea al partidului“.

Aprecierile și indemnurile conducătorului partidului și statului nostru au găsit un profund ecou în rîndurile celor prezenți, și prin ei în conștiința întregii națiuni, ele reprezentînd un puternic stimulent în activitatea tuturor oamenilor muncii, a întregului nostru popor în obținerea unor rezultate cât mai bune în anul 1981, pentru a asigura o bază trainică îndeplinirii exemplare a prevederilor actualului cincinal, etapă importantă în îndeplinirea Programului de făurire în România a societății socialiste multilateral dezvoltate.

ION DUMBRĂVĂ

O zi de duminică la Muzeul de istorie al partidului

Dacă pentru toate muzeele din țară ziua de duminică, 22 martie, a fost o zi obișnuită de muncă, pentru Muzeul de istorie al Partidului Comunist, al mișcării revoluționare și democratice din România respectiva zi a fost, ca afluență de vizitatori, cu totul și cu totul deosebită. Un prim argument la această afirmație l-ar putea constitui chiar spusele cercetătorului științific principal Ioan Don, lectorul de serviciu, pe-treg muzeul, în acea zi: „Dincolo de cîteva zeci de grupuri anunțate, cum au fost cele organizate, pentru această zi, de către filialele județene ale B.T.T. din Buzău, Covasna, Brașov, Brăila, Constanța, Galați, Giurgiu, Călărași, Ilfov, Arges, Olt, Hunedoara și București, muzeul nostru a fost asaltat, realmente asaltat, de numeroase alte grupuri care, neanunțate fiind, ne-au cam surprins, în sensul că a trebuit să facem reale eforturi pentru a le asigura, fiecărui grup în parte, cite un ghid. Dar, după cum ați văzut, pînă la urmă ne-am descurcat“.

Intr-adevăr, pînă la urmă, cu toată afluența anunțată și neanunțată de vizitatori, personalul de serviciu, adică insoțitorii de grupuri, în marea lor majoritate cercetători științifici, s-au descurcat de minune, ziua de duminică transformîndu-se pentru toți cei ce-au călcat pragul muzeului într-o veritabilă lecție de istorie a patriei, a mișcării revoluționare din România, o lecție de înaltă tinută științifică privind lupta neînfricată a clasei muncitoare și a partidului său pentru o viață nouă în România.

Nu mai că mărturia noastră nu se poate limita doar la vorbele de mai sus, motiv pentru care, însoțind cîteva grupuri de vizitatori, luîndu-le, ca să zicem așa, pulsul emoțiilor, iată-ne alături de clasele a V-a A, B și C ale Școlii generale numărul 193 din București, clase care, în acea zi, au tinut să rostească și să semneze jurămîntul pionieresc, două solemne momente din viața oricărui pionier. Am avut plăcerea și răgazul nu doar de a-i însoți și de a împărtași cu acești copii fervoarea unor înalte simțămînte în fața zecilor și sutelor de expozate vorbind despre eroica luptă a clasei muncitoare și a partidului său, ci și de a-i asista și aplauda pentru spectacolul artistic alcătuit anume pentru aceste două importante momente din viața lor. Le-am aplaudat deci, pentru

curătenia sufletească cu care au rostit versuri patriotice, pe elevele Petronela Mușat și Delia Grigorescu, dar am notat, iată, spusele elevei Roxana Mihai care se oprise îndelung în fața unei vitrine sub sticla căreia odihneau o vioară și o trompetă: „Am aflat că vîoara aceasta a aparținut luptătorului comunist Constantin Burcă. Despre acest luptător ni s-a spus că a participat la războiul civil din Spania, unde a căzut la datorie. Dar, înainte de a pleca în Spania, Constantin Burcă a cîntat din această vîoară la difrite întrîniri ale tinerilor comunisti și mă gîndesc că de pe strunele ei s-au făcut auzite și minunatele note ale Baladei lui Ciprian Porumbescu, precum și cîntecele revoluționare din acea vreme. Mărturisesc că la aceste gînduri m-a îndemnat și tovarășa profesoară Maria Nicolae, diriginta noastră, profesoară de geografie“.

„Pe mine, avea să ne mărturisească Ana Dumitrescu, comandanta de unitate a pionierilor de la Școala generală 193, m-a emoționat în mod deosebit un drapel de luptă, un drapel roșu, despre care am aflat că a fost purtat în focul bătăliilor muncitorești din anul 1920, anul grevei generale din România, și că a fost tinut în mare taină, cu prețul vieții, între două fete de pernă, fiind arborat în zilele fierbinți ale neuitatului 23 August 1944. De unde am aflat această poveste a drapelului? De la tovarășa care ne-a însoțit și ne-a explicat cu ajutorul fotografiilor, al documentelor și al obiectelor expuse momentele cele mai importante din lupta de făurire a Partidului Comunist Român, conducătorul și constructorul de astăzi al țării noastre“.

Un alt grup de elevi, din Constanța, de la Școala generală numărul 35, însoțit de comandanta de pionieri, profesoara Ecaterina Soare, și de profesoara de istorie Emilia Cristea, ne-a surprins prin exemplara disciplină și gravitatea cu care urmăreau explicațiile cercetătorului științific principal Elisabeta Simion.

Ci iată-ne și în mijlocul unui grup de elevi mai mari, cei ai Liceului industrial Steagul Roșu din Brașov, însoțitorul acestora, profesorul de științe sociale Nicolae Lepădatu, mărturisindu-ne că de-abia a putut face față cererilor de înscriere la această excursie al cărei punct central îl reprezintă vizita la muzeul de istorie al

partidului, vizită care le oferă elevilor o cunoaștere temeinică și concretă a istoriei mișcării revoluționare și muncitorești din România, inclusiv a dramaticelor zile din mai 1921, cînd s-a făurit Partidul Comunist Român.

„Pot spune, avea să ne declare profesorul Nicolae Lepădatu, că eu însuși, profesor de științe sociale, aflu numeroase lucruri noi privind istoria acestor mișcări, muzeul constituindu-se ca un urias scenariu al acelor vremuri eroice. Mă refer în mod special la momentele premergătoare făuririi Partidului Comunist Român, la perioada 1893, anul formării P.S.D.M.R.-ului, și 1920, anul mării greve generale din România, inclusiv la numeroasele adunări și dezbateri ce au pregătit platforma politică, după greva din 1920, pentru organizarea, în mai, 1921, a Congresului de constituire a Partidului Comunist“.

Una din filele acestui urias scenariu asupra cărora s-au oprit elevele Emilia Török și Carmen Pietraru, amîndouă avînd aceeași mare pasiune, poezia, a fost să fie un drapel, mai exact spus o pajură de drapel purtat în focul revolu-

ționarelor lupte muncitorești din 13 decembrie 1918.

„În ceea ce mă privește, avea să ne declare eleva Emilia Török, m-am oprit îndelung în fața documentelor și fotografiilor înfățișîndu-l pe tovarășul Nicolae Ceaușescu, aceste documente și fotografii mărturisind viața unui om, cel mai iubit fiu al patriei noastre, dăruit trup și suflet marilor bătălii de clasă din România, lupta sa, curajul său, dragostea sa față de patrie, față de popor, față de idealurile comunistilor din România fiind luminoase exemple pentru noi, tinerii de astăzi ai țării“.

Și reportajul nostru la acest muzeu transformat într-o adevărată școală politică și patriotică pentru toți cei ce-i trec pragul, ar putea continua, fiecare grup trăind în felul său întîlnirea cu istoria revoluționară a patriei, cu acele momente de înaltă temperatură politică și revoluționară cînd s-a făurit, acum 60 de ani, Partidul Comunist Român.

VICTOR NIȚĂ

SOLEMNITATEA DECORĂRII tovarăşului Ştefan Andrei cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani DECRET PREZIDENŢIAL privind conferirea Ordinului „23 August” clasa I

Pentru contribuţia adusă la înlăptuirea politicii partidului şi statului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani,

Preşedintele Republicii Socialiste România
decretează :

Articol unic. — Se conferă Ordinul „23 August” clasa I tovarăşului Ştefan Andrei.

NICOLAE CEAUŞESCU
Preşedintele Republicii Socialiste România

(Urmare din pagina 1)

nilă pentru nivelarea terenului, a exersat vreme îndelungată o pasiune și o meserie mai vechi. Ați fi tentați, poate, să credeți că povestea cu măsura e o figură de stil, dar nu e. Fiu de plugari din Telcorman, Ștefan Răduică a terminat Institutul agronomic abia în 1965. Până la data aceea a fost, pe rând, tractorist la S.M.T. Riiosa, elev la Școala medie tehnică de legumicultură din Turnu Măgurele, agronom de sector la S.M.T. Ciorogirla și, firește, student, ba încă unul dintre cei mai siliitori, răsplătit cu felurite burse. A învățat adică de toate și a înțeles, devreme, prețul pînii, cîștigată cu sudoare și seriozitate. A rămas însă fidel legumiculturii și lecțiilor primite, în această direcție, de la tata și de la un unchi, să faci totul din plăcere și la timp.

Înainte de Mărăcineni, a lucrat la Stațiunea de cercetări legumicole Buzău, dar în birou, recunoaște, s-a simțit ca pește pe uscat. I-au dat, după cîva timp, o fermă, cea mai grea, 177 de hectare tari ca fierul, le-a îmblînzit repede, apelînd la o altă pasiune a sa, ierbicidarea. Bruscind nițel cronologia, să notăm că și azi, la Mărăcineni, Ștefan Răduică a rămas, fără rezerve, de partea chimizării, față de care unii se arată tot mai reticenti. De partea chimizării, cu condiția însă ca aceasta să fie precedată de cit mai exacte analize de laborator. A pune îngrășăminte, zice, fără a ști care e compoziția solului, e ca și cum ai otrăvi pămîntul cu cianură.

A venit la Mărăcineni în '71, dar n-a venit singur. Știindu-l harnic și ambițios, l-au urmat mai mulți din colegii de la stațiune, tehnicianul Emanoil Pantazi, mecanizatorul Constantin Neagu și Dumitru Pantazi, simplă coincidență de nume, legumicultorii Florea Sava, Anton Gherase, Constantin Ichim, Nicolae Nicolae, Constantin Mărăcine și alții, de priceperea și rîvna cărora se leagă succesele și producțiile mari ale unității. Vorba lui, să lăsam din nou cifrele să exprime situația. La sîmîntă de castraveți, 119 056 lei venit la hectar și 49 203 beneficiu; la sîmîntă de ardei goșoșari, 140 910 și 58 310 etc. depășiri ale planului în proporții fabuloase, 232 la sută, 187 la sută și așa mai departe, o producție de ardei goșoșari la hectar, de pildă, de 2,6 ori mai mare decît media pe țară. Întrebat cum sînt posibile astfel de recorduri, Ștefan Răduică susține că nu deține cine știe ce secrete. Să faci totul din plăcere și la timp, rela, să pui suflet

și, desigur, să aplici tehnologiile cele mai nimerite. Legat de asta, legumicultorii din Mărăcineni au realizat o înființare de cultură, tomate, ardei, vinete, castraveți etc., pe o singură schemă de mecanizare cu ecartament de 1,4 m, simplificînd munca și executînd lucrările într-un flux rapid, ca pe bandă. Dincolo de asta, au contat și

Unitatea are și o fermă de oi, cu care a fost o poveste cu tîlc. Directorul, ahtiat după legumicultură, n-a vrut s-o facă, dar a cedat, propunîndu-și să încerce. Istoria acestei ferme seamănă leit cu cea a unității însăși. A plecat, și ea, de la nimic, mai bine-zis de la o sărătură pe care au amenajat-o. Au ridicat apoi o clădire și

Tot mina țaranului sfîntește ogorul

contează oamenii, cu care directorul se mindrește, zicînd că fac, cu adevărat, industrie în agricultură. Cînd e de muncă, e de muncă, asta înscamnă, uneori, și 15 ore pe cîmp, cu ochii la treabă, nu la ceas, cînd e de cîștig, e de cîștig și acordul global, generalizat la nivelul întregii unități, le asigură celor din Mărăcineni veniturii mari. Altfel zis, ei cîștigă bine pentru că muncesc bine, drept pentru care Dumitru Pantazi, de exemplu, încasează în medie 3 857 de lei, Nicolae Stan 4 185, Nicolae Cotici 4 161, bani buni, dar dobîndiți cu pricepere și sudoare.

ciobanii din Mărăcineni locuiesc, iarăși nu-i o figură de stil, ca la bloc, cu parchet pe jos, cu sobe de teracotă și televizoare. Cînd a pus un om să aibă grijă de ea, inginerul Răduică i-a repetat vorbele auzite de la primul secretar al județului de partid. Dacă nu schimbi cearceafurile la 3 zile, i-a zis, te dau afară. N-a fost cazul, omul si-a îndeplinit conștiincios obligațiile, iar ferma s-a dezvoltat vîzînd cu ochii. În timp scurt și prin mecanizare, ea a ajuns să obțină rezultate de elită, deși norma e, ca peste tot, 250 de capete la un îngrijitor, iar capetele sînt prețioase, ani-

SCRISOAREA Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R.

Dragă tovarășe Ștefan Andrei,

La împlinirea vârstei de 50 de ani, dorim să te felicităm din toată inima și să-ți adresăm, cu afecțiune tovarășească, cele mai calde urări de viață îndelungată și fericită.

Ne este deosebit de plăcut să-ți exprimăm, și cu acest prilej sărbătoresc, aprecierea noastră deosebită pentru rodnică activitate pe care o desfășori, cu pasiune revoluționară și competență, pentru înlăptuirea sarcinilor încredințate de partid. Ca membru supleant al Comitetului Politic Executiv și ministru al afacerilor externe, aduci o contribuție importantă la promovarea susținută a politicii externe a partidului și statului nostru, de largă conlucrare internațională cu popoarele și forțele înaintate de pretutindeni pentru cauza păcii, destinderii între națiuni, pentru o lume mai bună și mai dreaptă.

Îți urăm, tovarășe Ștefan Andrei, multă sănătate și putere de muncă, să poți contribui în continuare, împreună cu noi, cu întregul partid, la înlăptuirea istoricelor hotărîri ale Congresului al XII-lea, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea a României spre comunism.

Participînd cu sinceră bucurie la aniversarea zilei tale de naștere, îți adresăm, tu cele mai calde sentimente, urarea tovarășească : LA MULȚI ANI !

COMITETUL POLITIC EXECUTIV
AL COMITETULUI CENTRAL
AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Intr-un cadru festiv, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a înminat tovarășului Ștefan Andrei, membru supleant al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., ministrul afacerilor externe, Ordinul „23 August” clasa I, conferit prin Decret prezidențial, pentru contribuția adusă la înlăptuirea politicii partidului și statului de făurire în patria noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate, cu prilejul împlinirii vârstei de 50 de ani.

În cuvîntul rostit cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu, felicitîndu-l călduros pe cel sărbătorit, s-a referit la poziția partidului și statului nostru cu privire la probleme internaționale actuale. Partidul nostru, România socialistă — a subliniat secretarul general al partidului — au acordat și acordă o atenție deosebită problemelor activității internaționale, pornind de la faptul că numai în condiții de pace, de largă colaborare internațională cu țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduirea socială, se pot asigura premisele necesare desfășurării muncii active a poporului român pentru înlăptuirea Programului de făurire în țara noastră a societății socialiste multilateral dezvoltate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat necesitatea de a veghea în permanentă la întărirea partidului, a unității sale, a legăturii strînsă dintre partid și popor : „Activitatea partidului, a fiecărui activist, cu atît mai mult a cadrelor de conducere, se desfășoară, de fapt, sub controlul întregului nostru popor, și trebuie să facem în așa fel încît

fiecare să răspundă cerințelor pe care partidul le pune activiștilor săi, principilor etici și echității socialiste, exigențelor comuniste de comportare în toate domeniile. Să facem în așa fel încît întregul nostru popor să se unească în jurul partidului, fiind convins că numai împreună cu partidul nostru — care este ieșit din popor și își desfășoară activitatea în rîndul poporului, este parte integrantă a poporului — se poate asigura înlăptuirea mărețului program de făurire a comunismului, de asigurare a ridicării continue a gradului de civilizație și bunăstare materială și spirituală, de întărire a independenței și suveranității țării, de pace și colaborare internațională”.

Exprimînd cele mai vii mulțumiri și profundă recunoștință conducerii de partid și de stat, tovarășului Nicolae Ceaușescu, pentru distincția acordată, tovarășul Ștefan Andrei a spus : „Faptul că tovarășul Nicolae Ceaușescu este în fruntea partidului și statului dă întregului popor certitudinea înlăptuirii programelor de dezvoltare socialistă a țării, garanția respectului independenței, a liniștii și securității poporului. Condușă de tovarășul Nicolae Ceaușescu, România cunoaște nu numai satisfacția marilor împliniri ale dezvoltării interne constituite în evul cel mai strălucitor al existenței sale ; ea a căpătat pe plan mondial un înalt renume și autentic prestigiu, politica externă de largă deschidere, ponderea și influența cuvîntului ei în concertul națiunilor găsindu-și expresia în gîndul și fapta președintelui țării”.

ION DUMBRĂVA ■

male de selecție, merinos de Palas și țigăie rugine. Dacă limita biologică e, pe cap de animal la tineret din anul precedent, de 12,5 kilograme de lînă, ferma din Mărăcineni, condusă de doctorul Vasile Fetic, a fost, în 1980, în imediata ei apropiere, 12,445 kg, ca o dovadă că personalul ei, Vasile Belu, Stan Platon, Vasile Lupu sau Alexandru Breoi, a înțeles să răsplătească prin strădanie și vigilență somnul acela de grijă cu cearceafurile schimbate la fiecare 3 zile. Și aici, funcționînd acordul global, se cîștigă bine, peste 3 mii de lei pe lună, dar Ștefan Răduică e convins că, și dacă s-ar lua mai puțin, lucrătorii fermei ar fi la fel de devotați. Iată, zice, să ne oprim la Breoi, tehnicianul, de fiecare dată trebuie să mă lupt cu el să-și ia concediu, omul ăsta, n-o spun cu răutate, se ocupă mai mult de oi decît de casă ? !

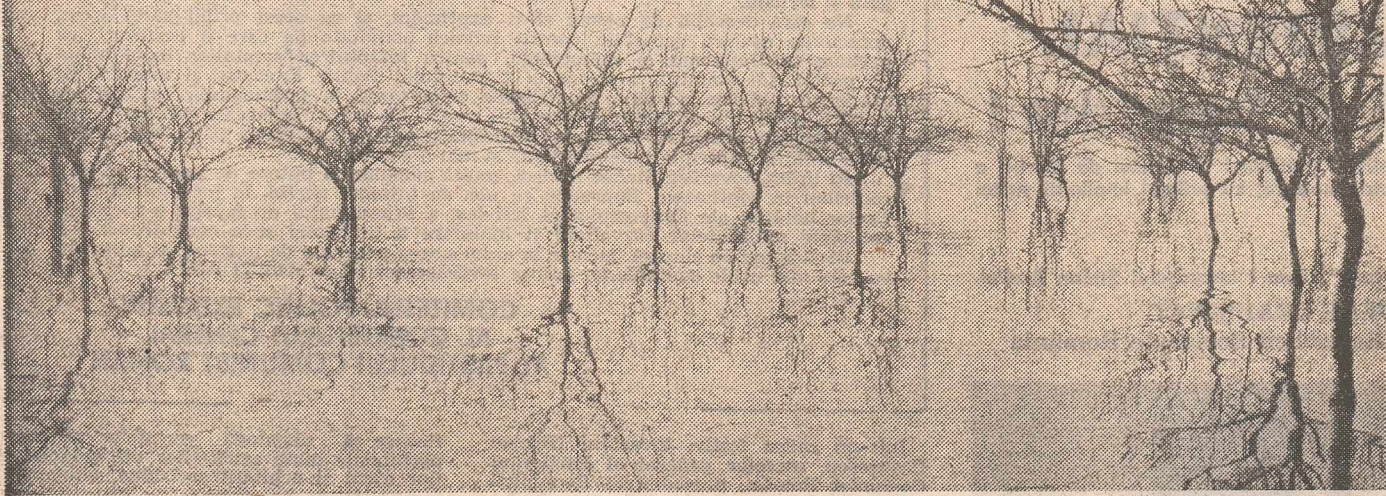
Din cînd în cînd, dacă e treabă la sediu, directorul poartă cămașă și cravată. În rest, salopeță și cizme, încălțările de zi cu zi ale oamenilor din agricultură. Cei alți, în frunte cu inginerul șef Gheorghe Roșca, îl imită, iar asta pentru că, zice careva, le-a intrat în sînge. Deviza e întil să dai și apoi să ceri, iar ei, minunații oameni din Mărăcineni, dau din abundență, înțelegînd să-și facă datoria față de meseria pe care si-au ales-o și, nu în ultimul rînd, față de ei înșiși. Că lucrurile se petrec așa, e clar, producția netă depășită, pe 1980, cu 40 de procente, productivitatea cu 26, iar beneficiul cu 59 la sută, cifrele fiind, vorba inginerului Răduică, cel mai puternic argument.

Ar mai fi ceva, despre care Ștefan Răduică s-a încumetat greu să discute. Cîndva, pe vremea uceniciei de la Ciorogirla, victimă a unei explozii, omul despre care scriem a avut de ales, multă vreme, între viață și moarte, rămînînd 18 luni în spital. Pînă la urmă, robustețea sa a învins, dar Ștefan Răduică s-a ales cu o mină, cea dreaptă, zdrobită, lipsită de un deget. El nu poate număra, pe degete, decît pînă la 9, dar asta nu l-a împiedicat și nu-l împiedică să lucreze de parcă ar avea 11. Comunistul Ștefan Răduică e, din toate punctele de vedere, exemplar, după cum exemplară e unitatea pe care o conduce, pentru a doua oară consecutiv distinsă cu Ordinul „Meritul Agricol” clasa I.

Explicațiile acestei izbînzii ar fi, dacă nu greșim, 3. Munca, munca și iarăși munca, profesată 24 de ore pe zi și 365 de zile pe an.

LA ORDINEA ZILEI:

DUNĂREA

Cu aceasta au avut și au de luptat oamenii în martie 1981!

CĂLĂRAȘI

Județul Călărași, nou înființat, cu frumoase perspective de dezvoltare industrială și agricolă, trăiește în aceste zile de primăvară nu numai febra marilor primeniri gospodărești, ci și febra unei dirze confruntări: lupta omului cu apa. Pentru cei din comisia județeană de apărare împotriva inundațiilor noțiunea de odihnă sau somn și-a pierdut sensul. Inginerul Teodor Niculescu, tânăr, energic, a întocmit un plan minuțios și metodic de lucrări operative pentru prevenirea inundațiilor și acum se îngrijește de aplicarea lui. Tovarășul Ștefan Pandelescu, încercuit de trei telefoane, mereu la postul său, comunică răbdător și precis orice îndrumare cerută.

— Sarcina noastră de căpetenie? Să păstrăm apa pe firul ei, să nu intre în incinta celor 72.000 hectare teren agricol, unde se află și sedii de ferme, construcții agrozootehnice, secții de meca-

nizare, ateliere. Și, de asemenea, să apărăm șantierul naval de la Oltenița.

...O dimineață a cășilor înfloriți, cu ceață albastruie, risipită curind de un soare generos. Tovarășul Vasile Martin, prim-secretar al Comitetului județean Călărași al P.C.R., însoțit de tovarășele Georgeta Bordea și Elena Chiriță, secretari ai Comitetului județean, pleacă într-un raid de control pe digul de la Călărași la Oltenița. Pe prima porțiune a trasului (zona Călărași — Chiciu), sute de oameni de la întreprinderile din oraș, organizații în schimburi, lucrează cu pricepere și disciplină să pună în calea apelor stăvile de netrecut. Fiecare centimetru de pământ ridicat — și în unele zone ridicarea trebuie să ajungă la 80, 100 centimetri sau chiar mai mult — reprezintă încă un pas câștigat în înfruntarea cu natura. La punctul Chiciu, Dunărea frează mătă nervoasă, cu valuri mai bombate acolo unde dunga de sosire atinge orizontul. Tovarășul Vasile Martin examinează locul, se interesează de numărul oamenilor și al mașinilor, dă dispoziții de grabire a lucrărilor, mobilizează forțe

noi, participă la efortul colectiv. Chiciu, acest colț de pământ scaldat de Dunăre, altădată un agreabil punct turistic, de unde bacul duce la Ostrov, trebuie protejat de revărsare. Tocmai de aceea aici s-au concentrat atâtea energii umane și utilaje încit totul a devenit un șantier dinamic și febril; se acționează cu tenacitate, pentru ca puterile țărânelor să fie mai tari ca puterea valurilor, pentru ca peste puțină vreme locul să-și recapete iar pitorescul și splendoarea, pentru ca atît cursul Dunării cît și cursul vieții oamenilor să se desfășoare pe făgașul firesc.

Zeci de kilometri de dig. Și încă alte zeci. De-a lungul său, grupuri masive de oameni care îl fortifică. Undeva, din pădurea aflată în stînga digului, unde luciul apei a îmbrățișat rădăcinile copacilor, căprioarele s-au refugiat în cîmpurile din incinta îndiguită; salturile lor bruște smălțează cu pete cafenii verdelor și azurul peisajului. Și fazanii, cu săgetări multicolore, caută locurile ocrotite de mâna omului; numai mistreții își plimbă mai departe îndărătnicia printre arbori, nepăsători la prisosul apei. Pe ogoarele

însămînțate, explozia vegetală a semințelor s-a produs, griul inverzit fîgăduiește plinea, hărnicia locuitorilor se oglindește în simetria și vastitatea armonioasă a culturilor. În mijlocul oamenilor, alături de ei, primul secretar le arată că uriașa străduință depusă pentru a preveni inundațiile este parte integrantă a bătăliei pentru recoltă, pentru belșug și prosperitate.

...Oltenița. Lung popas la șantierul naval. Apele Dunării sînt în urcare. Tovarășul Marin Micu, secretarul comitetului de partid al șantierului, vorbește despre sutele de oameni care lucrează zi și noapte, în trei schimburi, pentru supraînălțarea digului. Tovarășul Marin Mitea, din comandament, precizează că acțiunile desfășurate au un dublu obiectiv: de a apăra șantierul și totodată de a nu întreprinde producția. Apele și capriciul lor nu trebuie să stingherească nicidecum bunul mers al activității productive. După vizitarea șantierului are loc o ședință operativă, în care primul secretar al județului cere să se intensifice operațiile de înălțare și consolidare a digului. Se iau pe loc măsuri concrete în acest sens. La comitetul orașenesc de partid Oltenița, primul secretar, tovarășul Haralambie Dobre, prezintă un complex program privind acțiunea concertată a locuitorilor orașului pentru a feri de inundații șantierul naval, nodul de cale ferată și centrul de alimentare cu apă. Veghea la Dunăre nu încetează nici o clipă. Cînd însurarea co-boară deasupra Olteniței, tovarășul Vasile Martin împreună cu tovarășul Dobre pleacă să cerceteze starea digului la punctul Chirnogi. Aici, în zona untele Argeșului își revărsă povara undelor în Dunăre, oamenii se află de asemenea la datorie. Se lucrează bine, dar trebuie să se lucreze mai bine. Și mai repede. Rapiditatea muncii omenești trebuie să întrecă repeziunea apelor involburate. Și să triumfe asupra ei. Privesc chipurile oamenilor și citesc pe ele încredere și speranță. Din nou la Călărași, cînd noaptea invăluie tinărul municipiu, tovarășul Vasile Martin urmează să țină o teleconferință și să continue să coordoneze activitatea în care subiectul unic la ordinea zilei și a nopții este Dunărea.

...Am vorbit despre digurile întărite cu saci de pămînt, cu piatră, fascine și pari, despre semețele baricade ridicate împotriva apei. Dincolo de aceste diguri se află însă cel mai puternic dig, cel înălțat de mîntea, inima și brațele oamenilor din județul Călărași, acel dig sufletesc, grînd de curaj și patriotismul lor, acel dig al înfrățirii eroice care întîmpină valurile Dunării cu solemnul angajament: „Pe aici nu se trece“.

LUCIA DUMITRESCU-CODREANU ■

DROBETA-TR. SEVERIN

Superba magistrală de apă, Dunărea, a alarmat, în această primăvară aproape jumătate din continentul european! Generosul ei bazin hidrologic, răspîndit pe teritoriul citorva țări, a fost silit să primească, într-un răstimp mai scurt decît cel obișnuit, puhoiul zăpezilor înalte surprinse de un grăbit soare de primăvară și, simultan, biciuirea unor ploți abundente, care au transformat izvoarele în piraie, pe acestea în riuri, devenite adevărate avalanșe de apă repezi și involburate. Cota maximă de atenție avea să se înregistreze însă în țara noastră, unde marea fluviu își poartă undele pe o distanță de aproape 1.100 de km., pregătindu-se să se contopească cu marea. Viața orașelor străbătute parea normală, calmă, dar, la Șimian, ultima localitate înainte de Drobeta-Turnu Severin, șoseaua națională era întărită de două diguri de pămînt, pe ambele părți. Dintr-odată, pulsul zilei se schimbă. O stare de tensiune domina peisajul și oamenii. Pensionarul Constantin Neamțu ne cere o țigară și o aprinde cu mîini tremurătoare, mulțumindu-ne ca pentru cine știe ce dar prețios. Stă în drum de cîteva zile și-și privește gospodăria invadată de ape. Casa lui, casa fiicei lui... Printre oameni, Sofia Maxim, primăria din Șimian, răspunde cu calm întrebărilor noastre.

— Oamenii au fost evacuați cu cîteva zile mai înainte, iar digul s-a înălțat în zilele de marți și miercuri, cu ajutorul cetățenilor și al unui număr de 100 de militari, 23 de case sînt acum compromise, dar cei sinistrați au și primit, din partea consiliului comunal, plăți (locuri n.n.), pentru case în perimetrul noului centru administrativ, sume de bani și unele materiale.

În Drobeta-Turnu Severin, unde ajungem după puține minute, domnesc liniștea și calmul. În portul orașului și la gară, înregistrăm o oarecare animație. Copii, oameni bătrîni, cîțiva turiști... Apa a trecut cu 40 de centimetri peste calea ferată. Trenuri din București și Timișoara nu mai sosesc de două zile. Dunărea galbenă pare incremenită. Nu i se poate ghici mișcarea. Pare un lac imens. Nici un vas nu plutește pe ape.

La sediul Comitetului județean al P.C.R. îl abordăm pe tovarășul inginer Florea Popescu, secretarul comandamentului de luptă împotriva inundațiilor. Iată explicațiile sale:

„Nivelul maxim „istoric“ înregistrat

a fost de 843 cm. Pe data de 25 martie, la orele 17,00 înregistrăm 903 cm pe mira Drobeta-Turnu Severin. Același nivel se menține și azi. Comandamentul nostru a început să funcționeze din ziua de 13 martie, cînd a convocat pe toți cei care fac parte din diferitele formațiuni de intervenție și a procedat la împărțirea sarcinilor. Printre acestea avertizarea localităților din aval de orașul nostru. Aici, s-a procedat de îndată la evacuarea bunurilor de pe platforme, la evacuarea familiilor din casele amenințate din Șimian, Crivina, Hinova, în total 40. Obiectivul principal a fost însă sistemul de la Porțile de Fier II, unde panplanșele, care apără barajurile, centralele, eduzele, barajul au fost supraînălțate. S-au evacuat de pe acest șantier utilajele, materialele de construcție, dispozitivele și instalațiile din întreaga zonă amenințată. Un dig de 2,5 km., ridicat în acest răstimp, apăra drumul de legătură dintre insula și satul Tigănuș, astfel ca platforma noului sistem să nu fie izolată. Forța de muncă existentă a fost suplimentată cu 400 de luptători, din gărzile patriotice și 150 de militari. Efortul de a construi digul, de a supraînălța celelalte amenajări pînă la limita evitării primejdiei a fost sprijinit și prin mijloace mecanice: 34 de utilaje terasiere, 11 mijloace de transport, iar ca materiale am folosit 710 tone de ciment, 3.800 de saci de iută, 310 m.c. steri, mari cantități de fascine (craci n.n.), 12 tone de plasă de sîrmă, aproape 6 mii metri cubi de piatră spartă și de riu, 27 mii m.c. balast și altele.

Pornim spre Ostrovul Mare, adică spre șantierul noului sistem hidroenergetic și de navigație Porțile de Fier II, trecînd prin Hinova, Gogoșu, Tigănuș. Șantierul pare incremenit. De necrezut pentru cine l-a văzut în plină activitate. „Altfel nu se poate“, ne spune inginerul Gheorghe Andrei Sălăgeanu, directorul general al Trusului de construcții hidrotehnice din București, un vechi și încercat constructor de baraje, aflat acum în inspecție, pe digul de la Porțile de Fier II, cu ceilalți ingineri și tehnicieni, care muncesc aici zi de zi. Nivelul apei se află mult sub creasta panplanșelor metalice și a pieptului de pămînt, pe care acestea se sprijină cu toată porțiunea lor de la suprafață.

În incintele uscate, ferite de primejdie, majestuoasele macarale, robuste excavatoare, pădurea de țesături metalice a fierbetonului, pregătite să se transforme în platoșe pentru eternitate, sînt acum niște coloși inerți, fiindcă oamenii care animă, în mod obișnuit, acest peisaj robust al naturii cît și al efortului uman, lipsesc. „Cei mai mulți sînt dincolo, în colonie, continuă inginerul Sălăgeanu, Mari forțe mecanice și umane sînt pregătite să intervină, dacă va fi nevoie“.

La colonie, inginerul șef Viorel Pircăla-

bescu este calm, cu toată oboseala care i se citește pe obrazul năpădit de barba crescută în zilele și nopțile de muncă și veghe. „Cred că am ieșit din greu, datorită devotamentului oamenilor, mijloacelor de care am dispus. Ce să vă spun? 150 de excavatoare au fost în acțiune, fără a mai socoti și alte mijloace. Oamenii? Mii! Lingă noi se află și acum, ca și în cele mai înalte momente de tensiune, specialiști din București și Drobeta-Turnu Severin, de la Consiliul Național al Apeilor, cadre de conducere, proiectanți... Toți cei care au putut interveni cu o idee bună, eficace...“

Pornim mai departe în aval, avînd mereu Dunărea în dreapta noastră. Nimic dramatic, nimic dinamic... în această presupusă curgere, pe care n-o poate sesiza ochiul. Fluviul și-a însușit undele printre copaci bătrîni ori pomi tineri, care se oglinesc acum în suprafețe lichide, inexistente cu cîteva zile în urmă. Liniștite turme de oi pasc iarba chiar în buza apelor revărsate. Șoseaua este suficient de înaltă pentru a nu fi periclitată și oferă un permanent punct de observație. La Sălcia, un sătean ne informează că iazul bogat în pește a fost luat de Dunăre. Dar ogoarele sînt încă uscate... Îeșim din județul Mehedinți și intrăm pe teritoriul Doljului. Decorul nu se schimbă. Timpul rămîne splendid, deși au trecut cîteva ore de cînd am părăsit Drobeta-Turnu Severin și soarele privește vertical pămîntul.

Vorbim cu țărânul Petre Ghilă, din Moreni, comuna Cetate, întîlnit în drum spre casă, cu cele două capre albe, care punctează viu și bine acordat, verdele grului de toamnă răsărit mărșor pe ogor. Ne vin în minte oamenii de pe digurile de apărare de la Porțile de Fier II, îndrăgirea cu care luptaseră zi și noapte pentru a-și apăra bunurile și vedem în liniștea acestui bătrîn, care-și cară caprele, un emoționant rezultat al efortului, necunoscut lui, deșu de mii de oameni, din alt județ, la depărtare de cîțiva kilometri și ne gîndim și la ceilalți pe care-i vom mai întîlni în drumul nostru, la marile platforme de la Turnu Măgurele și Giurgiu, Călărași, pentru care, desigur conștient, au nunciat, uneori eroic, constructorii noului sistem amintit... Intocmai stabilității timpului din acea zi, mi se înfățișă și solidaritatea de gîndire și acțiune a tuturor acestor anonimi, la fel de monolitici ne aparca simțirea lor și grija față de ceea ce le aparține și lor și țării.

La Calafat, de asemenea, liniște și pace. Apele sosiseră înaintea noastră. Orice cetățean al liniștitului oraș este la curent cu situația. Petre Burnaz, întîlnit în drum spre serviciu, ne spune: „Nu se poate compara situația de acum nici cu cea din '70 și nici cu altele, de pe cînd eram copii. Strada principală, spre gară, este inaccesibilă. Unele porțiuni de linie au fost

inundate. Asta nu s-a mai întîmplat. Casele din cartierul gării sînt evacuate de cîteva zile“. Mihailopol pornește într-acolo să fotografieze. „De peste 4 zile, membrii gărzilor patriotice, toți cetățenii orașului muncesc și supraveghează nivelul apelor. Primarul nostru, tovarășul Lepădatu, adjunctul său, tovarășul Ilioiu sînt în fruntea acțiunilor. Pe străzile Cuza, Lenin, la fabrica de mobilă s-au ridicat diguri de apărare. Sperăm să nu fim înfrinți de Dunăre...“

La Dunăreni de Dolj oamenii muncesc, aplecați, la viile lor. Pe stilpii de telegraf și pe case, berzele revenite de curînd, își deretibă cuburile părăsite peste iarnă, semn că primăvara s-a intronat în drepturile sale.

La Dăbuleni, lângă Corabia, în celebra incintă a sistemului de cultură pe nisip, digul este grav amenințat. Oamenii îl străjuiesc, în tăcere, zi și noapte, în schimburi perfect organizate. Trăim impresia că orice adiere de vînt ar putea perturba liniștea amenințătoare a apei, azvîrlind-o peste diguri. Poate același sentiment îl au și acești oameni, care nu schimbă între ei decît priviri, vorbindu-și numai în șoaptă...

La Izlaz, la vărsarea Oltului, situația este încă normală. Nascut departe, în munții Ardealului, legendarul riu își sfîrșește aici drumul său în chip majestuos, dînd Dunării veste de peste Carpați și de pe plaurile oltene. Un om aflat la podul de vase, ne spune: „E bine că n-a plouat. Vedeti Oltul ce lin se topește în Dunăre? Parcă nu vrea s-o tulbure de astădată și oamenii sînt mulțumiți pentru asta“.

S-a lăsat noaptea... Pe nesimțite, La Turnu Măgurele încă se mai disting siluetele caselor, copacii. La Combinatul de Îngrășăminte chimice aceeași stare de veghe. Importanta unitate industrială de pe Dunăre se află și ea la adăpost. Toate eforturile depuse în aval își fac resimțita, și aici, importanța. Ne reamintim recentele inundații din județele Alba și Bihor... agitația oamenilor, intensă circulația a mașinilor, mari și mici, activitatea încordată a oamenilor, avalanșa apelor, puterea lor irezistibilă expusă și înfricoșătoare, dinamica fiecărei clipe de care putea să depîndă existența oamenilor și a bunurilor private și colective... și le comparăm cu starea de fapte din acest drum al încordării și așteptării preventivoare. Factorul comun era, însă, evident: devotamentul oamenilor, competența celor care-i conduc, fructificarea unei experiențe (adeseori obținută cu sacrificii și pierderi), solidaritatea lor bărbătească.

Pe Dunăre situația se menține încă încordată, dar oamenii care pot rezolva cu bine, momentele critice, se află, neclintii, la posturi, în liniște și calm, condiții ale victoriei lor.

EMANUEL VALERIU ■

CERNAVODĂ — HIRȘOVA

Aici, la Cernavodă, specialiștii anunță viitura în jurul datei de 3-4 aprilie. Ea fusese așteptată ceva mai devreme. Dar vremea frumoasă, soarele și lipsa vântului au mai înblânzit stihiiile. Nu pe generozitatea naturii se bazează oamenii de aici, ci pe munca și destoinicia lor, puse acum din nou la încercare, căci aproape în fiecare primăvară sunt puși în situația de a se lupta cu apele Dunării. Am putea spune că sint aproape obișnuiți cu această luptă, dar una de proporții anunțate acum le dă, desigur, mult mai multă bătaie de cap.

Digul de apărare a orașului Cernavodă, care pornește din vechiul port, s-a racordat cu digul-stăvilă de la capătul canalului Dunăre-Marea Neagră. Acest dig este, de fapt, punctul cheie, de el depinzând atît bunul mers al lucrărilor de taluzare pentru menținerea apei la a-această cotă în vederea protecției lucrărilor canalului Dunăre-Marea Neagră din această zonă, cit și pentru ferirea orașului de inundație. Locotenent-colonelul Prisăcaru Dariu, aflat pe baricada muncii de consolidare a digului alături de militarii aflați în subordine, dirijează întreaga acțiune. Raportează primul secretar al Comitetului județean Constanța al P.C.R., tovarășul Ion Stoian, toate detaliile: „Cota maximă admisă în acest punct este de 10,30 m. S-au înregistrat creșteri de 47 centimetri. Se așteaptă noi creșteri în viitor. În consecință, se lucrează intens la supraridicarea digului, la lățirea lui pentru a-i asigura totala rezistență în fața forțelor apelor. „Digul are aproape 6 metri lățime. Zilnic se transportă de „șoferii iadului“, cum sint numiți conducătorii autobusculelor care cară pământ într-un ritm contracronometru, cite cinci mil de metri cubi de pământ. Zeci de autobuscule asigură buna funcționare a acestui drum în forță, șoferii lucrează zi și noapte pentru a pregăti digul să înțimpine forța apei. Se pregătesc sute de fascine care vor fi așezate pe pereții digului pentru a-l feri în eventualitatea formării valurilor. Apoi, totul va fi consolidat cu bolovani. Paza bună trece primejdia rea I, spune primarul orașului, tovarășul Aurel Moineagu, aflat la datorie zi și noapte. Pe fețele tuturor celor pre-

zenți nu se citește nici un fel de teamă. Au siguranța că vor reuși și de astă dată să treacă greu. Numai să nu plouă. Numai să nu se ivească o fisură... Și totuși, în raportul de noapte înscris în caietul comandamentului, ofițerul de serviciu notează: „Infiltrații pe platforma de încărcare“. Cuvîntul infiltrații produce un adevărat scurtcircuit în inimile celor angajați în această luptă. În citeva ceasuri tot efortul lor se poate reduce la zero! Secretara Consiliului popular al orașului Cernavodă, Drăghici Angela, ne asigură că în fiecare zi fac de gardă cite trei oameni în trei schimburi, aflați în permanentă stare de alarmă, pentru a acționa cu noi utilaje dacă e nevoie. Pînă atunci, muncitorii de la Șantierul 1 canal; Navrom — Cernavodă; gărzile patriotice; militarii sint angajați umăr la umăr în aceste lucrări de consolidare a digului. La portul Navrom Cernavodă sintem întimpinați de ing. Jantea Tiberiu, șeful portului, care ne asigură că nu vor avea probleme. Portul își continuă munca neîntrerupt. Dealtfel, aici nici o întreprindere nu și-a oprit producția, ele funcționînd normal. Zeci de bacuri încărcate își așteaptă rîndul la rampa de descărcare. Linia ferată se află parțial sub apă, dar asta nu îngreunează munca. Infiltrațiile sint oprite cu noi îngroșări ale digului cu saci umpluți cu pământ. Două motopompe așteaptă să intervină în caz de forță majoră. În port, cota înregistrată este de 658 cm. S-a înregistrat o creștere de +13 cm. Se așteaptă noi creșteri de apă. Pentru siguranță se trece la suprînălțarea digului. Dar din acest punct al vechiului port nu sint probleme. Orașul e în siguranță. Și la Hirșova, primarul orașului, Cabuz Gheorghe și căpitanul portului, Popa Nicolae, sint convinși că în urma măsurilor luate pentru consolidarea digului orașului și portului nu vor avea prea mult de suferit.

Am părăsit aceste locuri cu convingerea că oamenii știu să lupte cu toată forța cu apele Dunării. Că știu să le supună. Am întîlnit multă siguranță, mult optimism și încredere, multă forță de sacrificiu și experiență la acești oameni minunați care vor să-și apere bunurile cele mai de preț, de care sint răspunzători și stăpîni: pămîntul și bogățiile lui. Aici ei, oamenii, își duc vlața conștient și cu apă, sub permanenta el neliniște, dar și cu binecuvîntarea ei.

CORNELIA BARBU

TR. MĂGURELE

Șoseaua se înfășoară monoton pe roțile prăfuite. În zare peria verde a griului șterge marginile luminii.

Turnu Măgurele pare calm. Locuitorii săi trăiesc o zi obișnuită cel puțin aparent. Oameni grăbiți, magazine deschise... Avem să aflăm de la Comitetul de partid municipal că secretul calmului de acum al orașului îl constituie cele două săptămîni de efort neîntrerupt, de nopți nedormite, de adevărate fapte de eroism pentru prevenirea oricărui pericol, de cînd nivelul Dunării înregistrează o creștere îngrijorătoare.

La secretariatul comitetului de partid municipal stau de vorbă cu tovarășul secretar Margareta Pașchia și cu șeful de stat major al apărării civile pe județul Teleorman, tovarășul Ștefan Rădăntă, despre măsurile preventive luate în această zonă de la Dunăre și Olt de cînd au început să crească apele: „Situația este controlată și stăpînită pe întreg teritoriul județului Teleorman“.

„Există un plan de apărare propriu pentru suprînălțarea și consolidarea digului M.A.I.A. (de apărare 6290 de hectare), un plan propriu pentru Combinatul de îngrășăminte chimice și altul pentru zona de vărsare a Oltului (Islaz) însumînd o lungime de 35 km dig (Islaz — hidrocentrăla Turnu Măgurele — Nicopole)“.

Într-un A.R.O. însoțesc pe tovarășul inginer Gheorghe Constantin, șeful sistemului hidroameliorativ, pe dig spre singurul punct la care s-a lucrat pînă în dimineața zilei de 28 (o infiltrație în dig depistată ceva mai tîrziu), la km 3 intrare zonă hidrocentrăla Turnu Măgurele — Nicopole. În curînd pe șosea se ivește primul punct critic — cheul NAVROM și platforma industrială a Combinatului de îngrășăminte chimice. Din fericire platforma industrială se află la o cotă superioară portului și apa a inundat numai cheul. Au fost evacuate din timp materiile prime care intrau sau plecau prin port — 230 t lemn, 2400 t pirită, 11500 t balast — pentru preîntîmpinarea oricărui pagube materiale. În stînga se vede digul interior al C.I.C. înălțat în 1970 și consolidat în 1980 și acum cu saci cu pămînt.

Ne continuăm drumul paralel cu una din fabricile combinatului — U.V.C.P. — Uzina de valorificare a cenușei de pirită, unde s-au depozitat masiv pămînt și saci cu pămînt pentru asigurare.

La punctul de evacuare a apelor reziduale din combinat decorul se modifică pînă la straniu. Avem în dreapta „cei mai înalți munți ai Teleormanului“, importantă sursă de materii prime a C.I.C., în timp ce roțile A.R.O.-ului nostru calcă un noroi roșietic. Deodată imaginea albă a unor stînci de un pitoresc neașteptat aici la șes străpunge norii roșietici de praf. Pe măsură ce te apropii descoperi însă că nu este altceva decît batalul de fosfogips al Combinatului de îngrășăminte chimice.

La stația Berceului, unde nivelul apei freatice este controlat în funcție de tipul de cultură, se vede o rețea de canale care colectează apele, le conduce la stație și le

varsă în Dunăre. Aici asigurarea s-a făcut cu fascine, pari, dulapi, saci, piatră brută. „Avem unul din cele mai moderne sisteme de irigație din lume“, îmi atrage atenția cu mindrie tovarășul inginer Gheorghe Constantin.

Drumul continuă printr-o zonă împădurită. Pădurea neînverzită încă crește parcă din Dunăre. Mașina se strecoară acum printr-un coșor de trunchiuri subțiri care n-au primit încă îmbrățișarea putredă a apei. La stația Cloroiu, următorul punct critic, a apărut un grifon chiar în bazinul stației, neutralizat imediat prin balast. Patrulele de cercetare supraveghează în permanență digul și orice infiltrație este imediat înlăturată.

Puțin mai departe îl întîlnim pe tovarășul inginer Marin Bălosu, șeful sistemului hidroameliorativ Piatra care ne dă amănunte despre alte două zone mai problematice: drumul de construire a platformei de construcție a hidrocentrălei (două porțiuni care se găsesc sub cota inițială a digului fiecare de cite 500 de metri) și zona de racordare a digului longitudinal cu digul transversal. Aici s-au mobilizat mijloacele de transport de la întreprinderile din zonă, s-au făcut terasamente pentru suprînălțarea digului, iar taluzul dinspre Dunăre a fost consolidat cu două garduri de fascine.

La km 3 intrare zonă hidrocentrăla Turnu Măgurele — Nicopole, singurul punct la care s-a lucrat pînă în dimineața zilei de 28, îl găsăm pe tovarășul primar Dumitru Sandu împreună cu un grup de tovarășii din Biroul Comitetului Municipal și din Comitetul Executiv. „La suprînălțarea și consolidarea digurilor au lucrat peste 1000 de oameni din comunele suburbane Lița, Islaz, Ciuperceni, Traian, Seaca aducînd utilaje de la toate întreprinderile — I.T.A., I.J.T.L., I.T.S.A.I.A., S.M.A. — 90 de tractoare și mașini zilnic, 10 excavatoare și buldozere. De asemenea, la lucrările de asigurare au participat și 150 de militari zilnic. La fiecare punct critic se află cite 20 de muncitori în schimb. S-a constituit, de asemenea, un dispecerat pentru coordonarea acestor lucrări care ține legătura prin stație cu aceste puncte dotate cu stații mobile“ — aflăm de la tovarășul primar Dumitru Sandu.

De aici ne însoțește spre digul de la Islaz și tovarășul prim-secretar al Comitetului municipal U.T.C., Stroe Virgiliu. Dealtfel acesta a fost punctul cu cele mai serioase dificultăți, deoarece condițiile nu permiteau introducerea mijloacelor mecanizate. „Digul acesta s-a construit ca piramidele egiptene“, ne spune tovarășul inginer Gheorghe Constantin. Zilnic 400 de oameni, dintre care trei sferturi femei din comunele învecinate au cărat pămîntul cu bărcile de pe malul opus și apoi cu spațele pe dig. Acum apele spală fascinele și sacii care-i apără marginile.

Înțeleg aici cum o limbă subțire de pămînt, cum este acest dig, poate întrece cu mult în grandoare spectacolul întîlnirii a două mari ape ca Dunărea și Oltul. Căci în el se concretizează ceea ce conferă grandoare efortului uman: forța, înțelepciunea, încrederea, perseverența, curajul.

MIHAELA MAINEA

Dunărea este riguros „controlată“ surprize mai pot apărea însă

La sediul, din București, al Consiliului Național al Apelor, funcționează Comisia centrală de apărare împotriva inundațiilor și ghezurilor. Revenit, de pe traseul Dunării, îl abordez pe tovarășul dr. ing. Mircea Dumitru Podani, secretarul acestei comisii, pentru obținerea unor informații privind inundațiile din această primăvară.

— Dunărea are un așa numit regim compensat, ceea ce înseamnă că putem ști, dinainte, la ce să ne așteptăm. Variațiile, între cotele ce se ating, au ecarteri inferioare celor ale apelor de munte, ceea ce ne îngăduie să le prognosticăm, în cazul Dunării, cu o destul de mare precizie. Faptul se datorează, evident, și unei corecte colaborări internaționale, deoarece îi informăm pe și sintem informați de colegii din Austria, Ungaria, Iugoslavia etc. cu date obiective, privind comportamentul fluviului și, în mod obișnuit cit și în stări de excepție, ca cea de acum. Acest fapt ne-a permis să recurgem la unele măsuri de organizare, măsuri sistematice, pregătite la timp și cu calm. Față de anul 1897, cînd s-a înregistrat cea mai mare „culminație“ a Dunării — 843 cm — în acest an ea face o excepție majoră, ridicîndu-se la 912 cm. Aceasta corespunde cu o coloană de apă de 9 metri înălțime.

— Sistemul de la Porțile de Fier I joacă un rol în acțiunea de stăvilire a viiturii?

— Sistemul amintit poate echivala cu un stat major, deși, în realitate, el nu influențează hotărîtor, situația din aval, ci — mai curînd — pe cea din amonte, de felul cum funcționează acest sistem depinzînd gradul de amenajare a unor orașe, cum este, de pildă, Belgradul, ca și a unor suprafețe agricole.

— Dar lacul de la Orșova?

— Cu toate dimensiunile sale, el reprezintă echivalentul unei lingurițe de apă într-un lighean de mari proporții.

Pentru a reveni la Porțile de Fier I, trebuie spus că el se cere a fi folosit corect, din punct de vedere tehnic, astfel încît să nu modifice regimul de tranzitare a viiturii, să nu permită, cu alte cuvinte, acele „puseuri“ de nivel care se „răzună“, în aval. El are, deci, un rol de concentrare a „căderii“ și nu a valurilor.

— În ce a constat colaborarea internațională amintită mai înainte?

— Pe unguri i-am întîlnit la curent cu situația de pe Someș, Bereteu, Crișuri și Mureș, iar pe iugoslavi cu cea de pe Timiș, Caraș, Cerna și Bega, dîndu-le și anticipările noastre. La rîndul lor, ei ne-au furnizat informații privind comportamentul unor ape de pe teritoriile naționale și, în special, de pe Dunăre. Important pentru noi era însă și starea vremii, mai ales în Ardeal, de unde izvoară riuri importante, Oltul, în primul rînd. Din fericire acesta a venit cu 150 mc pe secundă, față de 15 mii cit înregistrează în mod curent. Undele de viiturii au fost anticipate, prin rularea pe calculator, ceea ce ne-a ajutat, foarte mult, în stabilirea celor mai bune rezolvări.

— În prezent se poate aprecia că starea de urgență a fost depășită?

— Pericolul nu este, încă, depășit. Unda formată la intrarea în țara noastră se propagă lent și se va menține la un nivel ridicat în incintele închise mai ales (porturi, platforme industriale) dar și în zone libere, fără diguri. Acestea au fost calculate pentru o perioadă de 20 de ani, dar capacitatea proiectată este, pe alocuri, depășită, și orice eroare produsă, în aceste zile, poate duce la pagube foarte mari. Trebuie spus însă că deși Dunărea parcurge 1074 de km pe teritoriul românesc, lungimea digurilor este mai mare, de 1200 km. Aceste construcții au fost consolidate — în unele zone — prin așa numitele „banchete“, care se ridică în spatele lor.

— Volumul uriaș de apă, din aceste zile, nu se traduce și prin presiuni supra-dimensionate, care pot să influențeze negativ situația, s-o agraveze?

— La diguri această presiune este mică, de 0,5 atmosfere, la o coloană de 10 m. Nu ea distruge ci infiltrația apei în materiale, ceea ce poate produce dezagregarea structurilor construite, a paramentului dinspre uscat. Noi numim „grifoane“ acele izvoare, aparent inofensive, care antrenează cu ele nisipul, construind niște „cratere“, un canal de scurgere, mereu amplificat prin depuneri permanente de material. Acestea se cer supravegheate și anihilate, mai ales că au un comportament diferit: unele se colmatează, altele se activează.

— Care este situația în prezent?

— Conformă cu previziunile. Adică: nivelul Dunării a început să scadă încă de azi. La 3 aprilie, cînd „Flacăra“ va ieși pe piață, culminația va fi între Călărași și Tulcea.

— Comparativ cu anii 1970 și 1975, cînd s-au produs inundații, tot pe Dunăre, ce se întîmplă acum?

— Din 1800 de localități amenajate atunci, în prezent sint apărute 900, la clasa lor de importanță, prin urmare mai multe. De pildă: Gherla este asigurată pentru o perioadă de 100 de ani. Deși, țînînd seama de frecvența inundațiilor, din zonă i-ar fi fost, să zicem, suficient, un interval de 1000 de ani. Nu uitați că s-au investit circa 15 miliarde de lei, în ultimii 5-6 ani, în acțiunile destinate apărării contra inundațiilor. Datorită acestor amenajări și construcții, ca și altora, cum sint lacurile de acumulare de pe unii afluenți ai Dunării, au fost puse la adăpost 450 mii de hectare de teren agricol. Practic exercităm un control al Dunării, tocmai printr-o serie de lucrări efectuate departe de ea, în bazinul atît de rîspîdit în diverse zone geografice ale țării. Surse de pericol mai pot apărea în funcție de starea vremii (pronosticurile sint însă favorabile, în ceea ce privește regimul ploilor și al vînturilor în următoarea perioadă), în zona Giurgiu și mai departe, între vărsarea Siretului și a Prutului în Dunăre.

— Ce a întreprins C.N.A. și comisia al cărei secretar sinteți, pentru a sprijini efortul general de apărare împotriva inundațiilor de pe Dunăre?

— Am deplasat oamenii necesari, pe tot parcursul fluviului. În fiecare dintre cele 11 județe limitrofe Dunării se află un specialist din C.N.A., dar și energeticieni, agricoli, tehnicieni de la departamentul îmbunătățirilor funciare, proiectanți, aceștia din urmă pentru aculege informații asupra comportării lucrărilor la care au participat etc. Și, în general, aici s-au concentrat în formații și tot de aici au pornit îndrumările de strictă specialitate.

— Cu cit va depăși Dunărea, pe ziua de 3 aprilie, cînd apare revista noastră, cota de inundație și unde anume?

— La Călărași, și va fi cu 1 metru deasupra cotei.

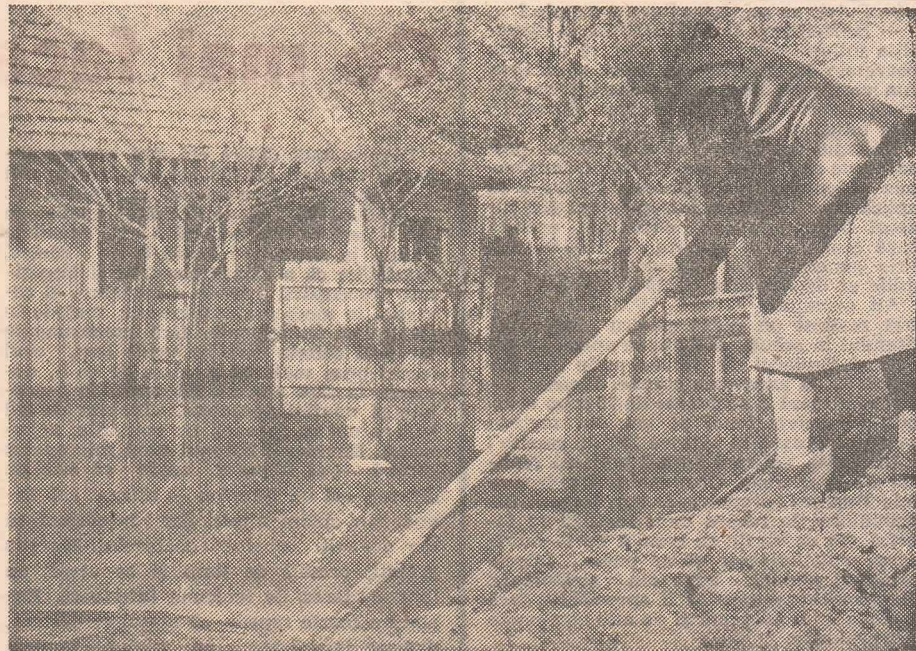
— Ce este ori cum se calculează cota de inundație?

— Ea nu este simpla depășire a nivelului albiei minore, în dreptul stației hidroenergetice, care „controlează“ zona în care sint amplasate, ci reprezintă atingerea nivelului, care afectează obiectivele socio-economice, și presupune o depășire generalizată a nivelului albiei minore.

— Viteza de curgere a apei cu cit a crescut? Nouă ni s-a părut Dunărea încremenită.

— S-a dublat. Față de circa 4 km pe oră, ea înalțează acum cu circa 8 km. Dar unda de viitură, deci cea de la suprafața apei, este cu mult mai rapidă, această undă „măturînd“ Dunărea în circa 10 zile pe întreg teritoriul ei românesc de peste 1000 km! Dacă nu mai aveți întrebări, am eu un răspuns de dat: pagubele potențiale, provocate de Dunărea revărsată s-ar fi ridicat, fără măsurile luate, la circa 5 miliarde lei.

EMANUEL VALERIU

FLACĂRA REVINE

Șoseaua antizăpadă începe să cucerească atenția constructorilor de drumuri

Cu doi ani în urmă, revista „Invenții și Inovații” a publicat sub semnătura ingineri Ana Geambazu articolul intitulat „Îmbrăcămintea asfaltică rutieră cu calitate antigel”. Adresându-se specialiștilor și folosind în acest scop o descriere de invenție descoperită în brevetoteca OSIM-ului, autoarea relatării relansa în fapt o idee brevetată în străinătate. Articolul a trecut neobservat și, un an mai târziu, ingineră Ana Geambazu s-a adresat revistei „Flacăra”.

Interviul acordat redacției noastre s-a bucurat, paradoxal, de mult mai multă atenție decât articolul tipărit de publicația de profil. (În paranteză fie spus, nu e pentru întâia oară cînd sintem nevoiți să constatăm, și nu fără regrete, că numărul celor care consultă publicațiile OSIM și mai ales brevetoteca de aici este încă extrem de redus.) Am primit mai multe telefoane și scrisori din partea unor consilii populare județene și a unor întreprinderi de construcții de drumuri care și-au manifestat interesul pentru realizarea experimentală a unor porțiuni de șosea cu proprietăți antigel.

Șoseaua antizăpadă ar fi deci denumirea pe care ne-am permis să o dăm unei îmbrăcămînți asfaltice rutiere, alcătuită din mixturi bituminose, care prin calitățile lor specifice împiedică formarea gheții, topesc zăpada și mențin, totodată, gradul de aderență al asfaltului. Fenomenul se produce prin declanșarea unei reacții exotermice ce provoacă pe de o parte descompunerea apei, pe de altă parte coborîrea punctului de îngheț al acesteia.

Ei bine, ce s-a realizat în mod practic? Din păcate, cei care ne-au scris sau ne-au telefonat pentru a ne cere adresa profesională a ingineri Ana Geambazu (care lucrează în clipa de față la secția de investiții a Institutului de proiectări pentru construcții industriale) nu au mai considerat util să ne înștiințeze ulterior dacă au experimentat sau nu rețeta asfaltului antigel. Ne-a parvenit o singură informație, iar aceasta prin mijlocul Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci. Am aflat cu alte cuvinte că procedeul se află, în vederile Direcției domeniului public din cadrul Consiliului popular municipal al Capitalei. Iată ce ne-a declarat în acest sens inginerul Horea Hristu:

— Vom experimenta noul procedeu pe un tronson al noii șosele de pe Splaiul Independenței, între Podul Grozăvești și Ciurel. Îmbrăcămintea asfaltică va fi aplicată numai pe o jumătate de bandă în paralel cu o bandă maror. Asfaltul antigel va îmbrăca șoseaua pe o lungime de 200 de metri și pe o lățime de 5 metri. Vom comunica la timp rezultatele obținute.

Am fost informați că experimente asemănătoare se efectuează și în alte județe ale țării. Vom reveni cu amănunte de îndată ce vom avea date certe în această privință.

Modul în care se desfășoară generalizarea unor invenții valoroase a constituit de altfel obiectul unei recente convorbiri pe care am avut-o cu inginerul Ion Marinescu, directorul adjunct al Oficiului de Stat pentru Invenții și Mărci.

La sfîrșitul anului trecut a fost terminată experimentarea unui număr de 861 de invenții, alte 680 se aflau încă în studiu, iar în diferite faze de experimentare nu mai puțin de 2142 de invenții. Sintem nevoiți apoi să constatăm că nu puține invenții ce și-au dovedit din plin eficacitatea așteaptă ani de zile pentru a fi generalizate. S-a putut estima astfel că prin generalizarea unui număr de 257 de brevete s-ar putea obține economii în valoare de aproximativ un miliard și trei sute de milioane lei!

— Puteți să ne dați câteva exemple?
— Brevetoteca de la OSIM stă la dispoziția tuturor celor care doresc să consulte brevetele de invenție românești și străine. Am vorbit pe larg despre acest lucru într-un interviu acordat revistei „Flacăra”. Iată totuși și câteva exemple:

Brevetul nr. 67 039 se referă la un procedeu de creștere a durabilității în exploatare a sculelor așchietoare. Invenția se aplică doar în câteva întreprinderi din județul Brașov unde se obțin pe această bază economii în valoare de 2.500.000 lei. Prin generalizarea procedurii, economiile ar depăși cifra de 10.000.000 lei.

Alt exemplu: La I.C.P.P.G.-Cimpina a fost realizat un cazan pentru încălzirea țigăiului în schelă. Metoda se aplică la Videle și Suplacul de Barcău unde funcționează 50 de asemenea cazane. Fiecare cazan realizează o economie de 75 tone combustibil convențional pe an. Dar metoda s-ar putea extinde la încă 200 de cazane!

În sfîrșit, voi mai aminti aditivul realizat de specialiștii Combinatului petrochimic Teleajen, produs care ameliorează filtrabilitatea la rece a motorului. El se fabrică din deșeurile ce rezultă de la fabricarea poliiolefinelor și ar putea înlocui produsul similar adus din străinătate. Economile valutare ar fi apreciable dacă metoda ar fi adoptată și de alte combinate petrochimice.

LIVIU TIMBUS ■

Ce-i nou în situația Tamara Păunescu?

Doi pași înainte, un pas înapoi

Se semnalează, în ceea ce privește situația Tamara Păunescu, câteva noutăți, unele îmbucurătoare, altele mai puțin, vom vedea imediat. Să ne fie permis, revenind asupra temei, să începem cu primele, nu înainte însă de a reaminti că Tamara Păunescu a realizat, prima și după rețete numai de ea știute, unele amestecuri de produse apicole și extracte de plante, punînd la punct o gamă întinsă de medicamente așa-zise apifitoterapice. În acest domeniu, atacat în urmă cu mulți ani, 28 dacă am calculat corect, Tamara Păunescu a obținut nu doar vindecări și ameliorări spectaculoase ale unor afecțiuni, hematologice, metabolice, hepatobiliare, virotice, gastrice, stomatologice etc., ci și 12 brevete de invenție, multe din ele capabile să stîrnească, la timpul respectiv, interesul specialiștilor. Condiționate sub forme diverse, fiole, tablete, perle, ovule, poțiuni, plăci, drageuri etc., produsele apifitoterapice și-au dovedit din plin eficacitatea. „Flacăra” insistînd asupra necesității ca ele să intre cît mai repede în producția de serie.

Vom ajunge, cu discuția, și acolo. Pînă atunci, să notăm că unul din aceste preparate, biostimulatorul „Apifitol”, a fost preluat cu puțină vreme în urmă, în cadrul unui experiment, de Laboratorul de fiziologie și alimentație al Institutului de cercetări pentru creșterea taurinelor de la Corbeanca. Aflînd despre acțiunea „Apifitolului” chiar din paginile revistei, doctorul Gabriel Fecioru, cercetător științific în laboratorul amintit, s-a adresat inventatoarei, solicitîndu-i „Apifitol”, fiole și pastă, pe care a folosit-o în tratarea gastroenteritei la viței între 0-3 luni. L-am căutat, zilele trecute, pe doctorul Fecioru, găsindu-l la Ferma 1 Săftica, unde acordă asistență tehnică în materie de furajare. A fost încîntat să ne vorbească despre „Apifitol” și ne-a declarat, textual, că e stupefiat de eficacitatea acestuia în gastroenterite, indiferent de originea acestora. Am obținut, a continuat doctorul Fecioru, rezultate excelente din toate punctele de vedere, ca stare de sănătate, ca spor de greutate, ca indici biochimici. În plus, pasta pe care am administrat-o celor 16 viței, cu începere de la 1 februarie, prezintă și avantajul, deloc neglijabil, că e ieftină, 105 lei kilogramul. Urmează să facem, firește, analize de finețe pentru a elucida modul în care „Apifitolul” acționează la

nivelul intim al organismului, vom apela în acest scop la Institutul „Cantacuzino”, dar un lucru rămîne cert, produsul e deosebit de eficace. Dealtfel, pe baza rezultatelor înregistrate aici, mai multe unități și-au exprimat dorința de a-l folosi imediat, la Stațiunea de cercetări zootehnice de la Bontida, Cluj, și la cea de la Sighetu Marmăției trecîndu-se la testarea lui pe loturi de cîte 10 capete. La fel, Stațiunea de cercetări agricole de la Suceava și I.A.S. Tirgoviște s-au arătat interesate de „Apifitol”; I.A.S. Tirgoviște ne-a propus chiar un contract ferm în sensul acesta dar, din păcate, nu deținem cantitățile necesare. Repet, rezultatele obținute în gastroenterite, în care am utilizat pasta, au fost excepționale. Pe cele obținute în bronhopneumonii, tratate injectabil, o dată la două zile, le-aș cota drept foarte bune. „Apifitolul” arătîndu-se un temicic regenerativ al organismului și, în același timp, un puternic bactericid.

Problema e, lesne de dedus, de ce nu se urgencează producerea în serie a preparatului respectiv, ca și a celorlalte medicamente apifitoterapice realizate de Tamara Păunescu? Întrebată, inventatoarea a acuzat încetînea cu care tratează situația Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice, dar lucrurile stau și, după cum vom constata, nu stau chiar așa. La I.C.S.M.C.F., am avut ocazia să discutăm cu doctorul Octavian Contz, șeful Laboratorului de cercetări și control produse vegetale, de la care am aflat, între altele, că documentației trimise de inventatoarea, în ideea validării produsului, îi lipsește fișa tehnică? ! Cu fișa aceasta, am înțeles, e o poveste întreagă, în sensul că ea ar trebui întocmită, după tipic, de producător, respectiv de Institutul de cercetări apicole, de la care Tamara Păunescu a primit și primește materia primă, anume fagurele negru, produs care intră în compoziția „Apifitolului” și la care norma de calitate lipsește. Fără să pară interesat a bloca avizarea „Apifitolului”, față de care păstrează, a spus-o deschis, unele rezerve, doctorul Contz și-a apărut punctul de vedere cu privire la fișa tehnică, punct de vedere pe care îl socotim cît se poate de întemeiat, un medicament fiind, firește, o treabă complicată și, referîndu-ne la cei care îl avizează, plină de responsabilități majore. Numai că, pe de-o parte, Tamara Păunescu a prezentat o fișă tehnică pentru fagure negru, aprobată la Institutul de cercetări apicole în data de 19 februarie 1981 și, pe de alta, Comisia medicamentului din I.C.S.M.C.F. i-a comunicat, la 1 noiembrie 1980, adresa numărul 2 230, că „în ședința din 28 X 1980, Comisia

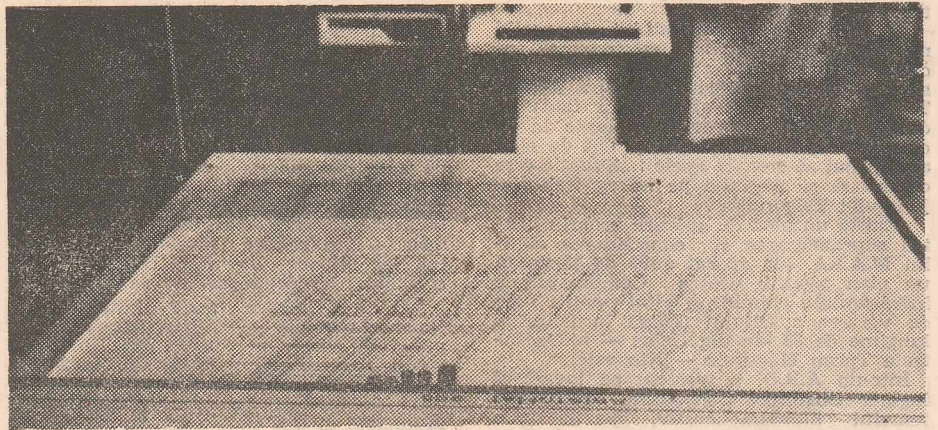
medicamentului A AVIZAT TERAPEUTIC (subl. n.) produsul „Apifitol” propus de dv.”, text semnat de însuși directorul institutului, profesorul Cornel Baloescu (? !). Pe ce bază, ne întrebăm și întrebăm, s-a dat un asemenea aviz dacă, după afirmațiile lui Octavian Contz, compoziția preparatului în discuție nu e, științific vorbind, lămurită? ! Ba mai mult, același pentru solicită inventatoarei să precizeze, în martie 1981, „rezultatele experimentale proprii din care s-a rezultat eficacitatea produsului”, cerere pe care Tamara Păunescu o consideră inoportună, aducînd argumentul că, în noiembrie 1980, a expediat Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice o importantă cantitate de produse apifitoterapice tocmai în ideea ca, prin intermediul clinicilor, acesta să procedeze la testările de rigoare.

Cu alte cuvinte, „Apifitolul” pare angajat într-un cerc vicios, din care riscă să iasă cu greu. Precum doctorului timișorean Vasile Boici în urmă cu niște ani Tamarei Păunescu i se cere o documentație științifică de subtilitate. Chiar dacă a lucrat vreme îndelungată în acest domeniu, ea n-are cum să se achite de o asemenea sarcină, neavînd suficiente cunoștințe și, desigur, nici posibilități concrete de a cerceta. Preparatele ei însă există și, așa cum am arătat cu alte ocazii, fac bine oamenilor, sînt eficace, concluzie la care au ajuns autorități medicale de prestigiu, între care profesorul Ștefan Berceanu, șeful Clinicii de hematologie de la Spitalul „Fundeni”. Pînă la urmă, ne întorcem la Boici, situația s-a rezolvat și Boicului a pătruns în farmaci, dar s-a pierdut mult timp, nepermis de mult timp. Povestea e, iată, pe cale de a se repeta, dacă nu cumva chiar se repetă, pentru că în cazul Tamarei Păunescu, ca și în cel al lui Boici, medicamentul a luat-o înainte aparatului documentar de care vorbea, apărîndu-și punctul de vedere, Octavian Contz. Numai că o ieșire trebuie cit mai grabnic găsită și e de mirare că Institutul de virusologie „Ștefan S. Nicolau”, care continuă să găzduiască, în bune condiții de colaborare, experimentul Tamarei Păunescu, nu dovedește mai multă promptitudine în acest sens. E păcat că, la fiecare doi pași înainte, se face unul înapoi și lucrările sînt tărăgănate.

Desigur, pînă la urmă Tamara Păunescu va izbîndi. Nu există nici un dubiu, dreptatea e de partea inventatoarei și, într-o țară ca a noastră, dreptatea va triumfa. Dar n-o putem aștepta cu brațele încrucișate și de aceea, în interesul bolnavilor, solicităm forurilor în drept să intervină, să reanalizeze situația Tamarei Păunescu și să ia de urgență măsurile care se impun.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

La Institutul politehnic din București a fost introdus recent, în cadrul Catedrei de centrale electrice, un sistem de proiectare automată asistată de calculator. El a fost aplicat, ca noutate, pentru obținerea profilurilor turnurilor de răcire, schemele electrice ale centralelor, măștilor pentru circuite imprimate etc.

Ce mai face dr. Bâgu?

Despre unul dintre cei mai reprezentativi și reputați medici acupuncturiști din țara noastră (specializați în China), dr. VIRGILIU BĂGU, de la Spitalul județean din Galați, revista noastră a scris cu citiva vreme în urmă. Vizitîndu-l, de curînd, constatăm că a rămas constant și împătimit preocupării sale de a introduce și revigora în medicina românească metode de tratament tradiționale, fără medicamente (această chimie care ne ucide lent, cînd facem prea mult uz și abuz de ea!), domeniul în care a acumulat rezultate deosebite și noutăți deosebite. Înainte de a-i sugera noi să începă cu noutățile, acționează. Minuiește butonul unui mic aparat rotund — ai fi putut crede că este un difuzor, ori un interfon — atîrnat sub tavan. Nu auzim nimic, dar înțelegem că am devenit „cobaiul” doctorului. Ne știa grăbiți, presați de timp și ca atare ne întuise starea de tensiune interioară. Resimțim foarte repede că nervii se destind, dispăre încordarea, ne revine tonusul psihic.

— Asta-i una dintre noutăți, ne spune, aplicarea acupuncturii în mediu de ioni negativi. O idee prioritară în țară și destul de nouă pe plan mondial. Prin acest aparat special — construit inițial pentru capsulele cosmice, împotriva stresului la cosmonauți — se creează fluxul de ioni negativi, deosebit de reconfortant, un veritabil calmant pentru bolnav. De aici, am pornit o direcție de cercetare — în colaborare cu dr. Alexandru Vasile, cu 2 fiziologiști și 1 electronist, efectuăm anumite determinări, obiectivăm punctele, meridianele de acupunctură ca și o serie de funcții ale acestora, în condițiile mediului de ioni negativi.

— Tovarășe doctor Bâgu, ne-ar interesa rezultatele tratamentelor dumneavoastră prin acupunctură. Ciți bolnavi, în ce maldăii?

— Se știe că prin metodele de terapie medicamentoasă ne lovim de ineficiența relativă a unor medicamente, de toxicitatea lor tot mai frecventă (reacții adverse tot mai greu de stăpînit, ducînd pînă la

malformații) și de costuri tot mai ridicate, în toată lumea, prețul medicamentelor e în creștere, ajungînd, uneori, exorbitant. Prin aplicarea acupuncturii am făcut, în ultimii 5 ani, economii de circa 1 milion lei, socotînd și recuperarea bolnavilor. De exemplu: în discopatiile lombare am tratat peste 1.000 pacienți dintre care 80-90 la sută îi putem socoti vindecați, din vreme ce în 6 luni de zile n-au avut nici o recidivă, nici o criză. După circa 10 ședințe au devenit apti de muncă. Durata de recuperare fiind de peste 2-3 ani, în care n-au mai auzat dureri. În ulcere — la un lot de 120 bolnavi de care ne-am ocupat — recuperarea este în medie 1,5-1,7 ani, durată fără un puseu dureros. Încă un avantaj al acupuncturii fiind și acela al reducerii spitalizării pentru o întreagă serie de afecțiuni. De la articolul anterior publicat în „Flacăra”, pot să vă mai spun că am extins gama de aplicare a acupuncturii, mai ales în sfera reumatologiei — poliartrită cronică evolutivă, stadiul I și II, artroze de sold, genunchi dureroși ș.a. —, iar mai recent am trecut la tratarea unor forme de surditate, a nevralgiilor cervico-brahiale (care, ca intensitate, se apropie de durerile trigeminale), sindroame vertiginose de origine vestibulară, în general a tuturor durerilor algice, ca și a alergiilor — alimentare și medicamentoase. Iată, avem chiar acum internată pe bolnava T.E., în vîrstă de 34 ani, căreia, efectuîndu-i-se o urografie, a manifestat intoleranță la iod,

(Urmare din pagina 1)

care savantul neozelandez îl informează că lucrarea privind lacul Ursu-Sovata îi este foarte utilă lui și colaboratorilor pentru studii comparative asupra lacurilor sărate din... Antarctica. Dar să revenim la oile, adică la lacurile noastre.

— Se mai descoperă și acum la noi, tovarășe inginer Bulgăreanu?

— Oricât ar părea de curios, răspunsul este afirmativ. În ce sens? Între a ști că undeva este nămol și a-l cerceta științific, pentru a-i evidenția proprietățile curative, este o distanță imensă. Iată de ce, pot afirma că lacuri sărate cu nămol se descoperă mereu. Un exemplu care îi va surprinde, probabil, pe cititori, faimosul lac Ursu de la Sovata este cunoscut încă din secolul trecut, dar ca fiind exclusiv helioterm, adică având un strat cald de peste 40 grade la 1,5—2 m adâncime. Faptul că la Sovata se află nămol terapeutic a fost abia recent descoperit de colectivul nostru din cadrul Întreprinderii geologice de prospecțiuni pentru substanțe minerale solide București. Este lucrarea care a provocat interes și... la antipodi. Altfel: abia în 1978—1980 am pus în evidență prezența nămolului, prin studii cantitativ-calitative, la cinci lacuri din zona Ocna Sibiului. La Baia Băciului de la Slănic-Prahova, cunoscut ca lac sărat de secole, doar în 1977 s-a descoperit nămol terapeutic.

— De ce „sac fără fund“?

— Spre deosebire de un filon metalifer sau de un strat de cărbune care, după punerea în evidență, se exploatează și, în consecință, se epuizează, nămolul — subliniez: în condiții propice — se formează continuu. Totodată, lacurile „oferă“, pe lângă factorii terapeutici propriu-ziși, și alții climatici, fiindcă de ele se leagă un microclimat de asemenea înzestrat cu efecte terapeutice.

Revenind la ideea regenerării, să relevăm o **premieră mondială**: specialistul clujean în enzimologie, conferențiar doctor Ștefan Kiss, de la Universitatea Cluj-Napoca și colectivul său au pus recent la punct o metodă de regenerare prin compostare (adăugare de amestecuri organominerale la nămoluri uzate, neterapeutice) prin care se obțin, în final, nămoluri terapeutice. Un fel de „fabrică de nămol“, „O realizare remarcabilă — comentează Valentin Bulgăreanu. Nu cunosc nimic similar pe plan mondial“. O asemenea minifabrică, o stație-pilot, se află de acum în funcțiune la Sovata.

— De ce subliniați, la începutul convorbirii noastre: „...dacă vom ști să fim gospodari“? Nu sîntem?

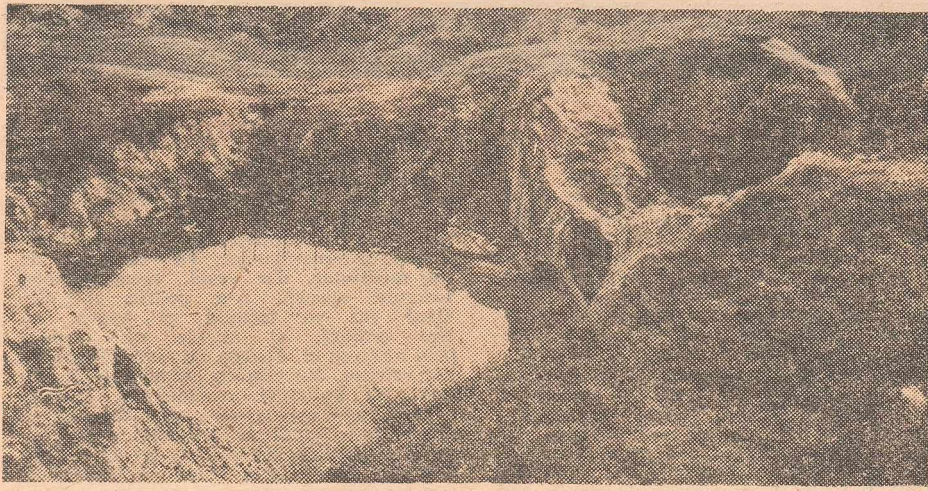
— Din păcate, sînt încă multe **probleme deschise**, și ele nu privesc numai lacurile arhicunoscute precum Ursu, Amara, Balta Albă-Buzău, Sărat-Brăila, Techirghiol etc., ci și alte zeci încă necunoscute de către marele public (care ar putea însă beneficia de ele, într-un viitor apropiat) și ale căror proprietăți curative au fost descoperite doar în ultimii ani.

Iată câteva probleme.

● În momentul de față, în zdrobitoarea majoritate a cazurilor, **nămolul se exploatează irracional atît ca utilaj, cît și ca metodă**. Astfel se împiedică formarea și regenerarea nămolurilor și se deschide calea unor infiltrații de aze dulci. În adevăr, raclind în mod exagerat se ajunge la nivelul freatic și se poate distruge lacul prin aflus prea mare de aze dulci. „Era cît pe ce să se întîmple la Amara, dar situații similare, v-o spun în deplină cunoștință de cauză, pot apărea în multe alte locuri. Să evităm acest lucru!“

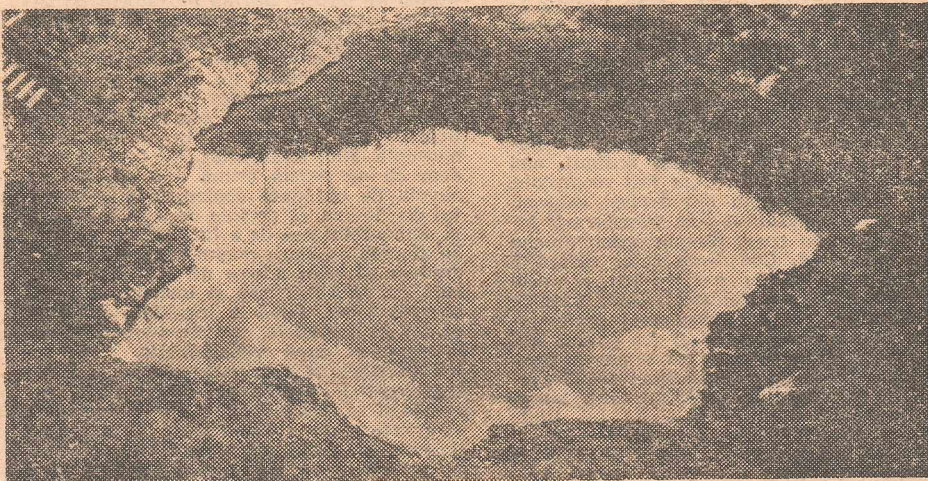
Utilajele necesare pentru buna întreținere a lacurilor sărate pot fi proiectate și confecționate în întregime în țară, pornind de la modelele de drazi și graifere utilizate în cercetările hidrobiologice și în exploatarea resurselor marine. Sînt utilaje simple și ieftine. Se impune însă concentrarea eforturilor într-un cadru organizat.

— În prezent se încropesc (acesta e cuvîntul) utilaje necorespunzătoare, care antrenează mari pierderi în exploatare. În Lacul Negru de la Sovata, spre exem-

Aci la naștere un lac sărat: Auster, Ocna Sibiului. Procesul de formare are loc, ca să spunem așa, chiar sub ochii noștri.

LACURILE SĂRATE O avuție națională, cu condiția să fim buni gospodari

Un strop de cer. (Baia Verde I, Slănic, Prahova).

plu, se extrage nămol cu o simplă căldare atașată unei prăjini. La fel la Balta cu Nămol, Ocna Sibiului. S-ar părea că „merge și așa“, că este o chestiune foarte simplă și că nu trebuie nici o perfecționare. Or, lucrurile nu stau așa. **Exploatarea oarecum la întîmplare, fără suficientă viziune științifică și prevedere, vom ajunge la fundul secolului...** Actualmente, nimeni nu proiectează, nimeni nu se preocupă și nimeni nu execută în producție de serie utilaje adecvate lacurilor sărate. Oficiile județene de turism și consiliile populare nu comandă astfel de utilaje (repet: extrem de simple), pentru bunul motiv că nu au la cine să se adreseze. Astfel, **riscăm să ne trezim, dacă nu fără lacuri sărate, oricum, fără nămol!** Doar la Techirghiol și la Amara există cîte un graifer, și cum atît. Ar trebui făcut măcar un început.

● **Protecția lacurilor sărate lasă mult de dorit.** Se impune evitarea indulcen-

exagerate a lacurilor sărate datorită pierderilor de apă de la diverse instalații (dușuri, conducte sparte), cît și drenării unor bălțiri chiar în lacul sărat. Exemple se pot da multe, din nefericire. O conducție în apropierea Lacului Fără Fund, Ocna Sibiului, a creat prin infiltrare dizolvări importante ale sării, urmate de tasări. Cam aceeași este situația și la alte lacuri din zonă. **Cauze mici, efecte mari:** pierderi de la dușuri defecte riscă, în timp, să ducă la degradări definitive, de pildă la Slănic, Prahova, Ocna Mureșului. Dacă nu se vor lua măsuri, în asemenea situații, se poate produce prăbușirea parțială a unor amenajări balneare. Ar fi păcat, fiindcă în ele s-au investit bani și eforturi, în ultimii ani.

● **Revenind la Muntele de Sare de la Slănic, Prahova,** despre a cărui deteriorare progresivă „Flacăra“ a mai avut prilejul să scrie acum vreo doi ani (articolul: „Salvați Muntele de Sare!“), interlocuto-

rul nostru constată că nu s-au luat, practic, nici un fel de măsuri pentru preservarea acestui **monument natural unic în Europa și raritate pe plan mondial.** El se degradează îngrijorător de rapid: la o singură porțiune de teren din vecinătate s-au observat tasări pînă la 1,20 m pe an.

— Ce ar fi de făcut?, tovarășe Bulgăreanu?

— Ar trebui gîndită, mai întîi, și apoi proiectată o susținere, eventual interioară, a muntelui sau o cupolă de plastic care să-l acopere. Nu este vorba de o investiție cît de cît substanțială, iar mijloacele necesare s-ar recupera **extrem de repede și în mod profitabil pentru stat, prin exploatarea balneară și turistică intensă.** Am în vedere taxele de intrare la ștrandul Baia Băciului, vizitarea organizată a Muntelui de Sare (în prezent, Grota Miresei este închisă din cauza pericolului de surpare). Și în acest caz, ceea ce se cere, în primul rînd, este inițiativa locală, spiritul gospodăresc pentru valorificarea resurselor naturale.

● Nu se studiază suficient problema golurilor de dizolvare din masivele de sare, golurile rezultate fie din exploatarea din trecut a sării prin dizoluție, fie din infiltrații mai mult sau mai puțin controlabile. Riscul: **degradarea ireversibilă a terenurilor situate pe sare.** Cum tocmai în aceste zone se află deseori lacuri terapeutice, acestea pot fi afectate serios, făcînd imposibile viitoare amenajări balneare.

Un amănunt nu lipsit de pitoresc: în aceste cercetări se simte nevoie și de colaborarea specialiștilor în istoria mineritului sării din țara noastră. Ei pot oferi date prețioase privind vechile ocne, dimensiunile masivelor, golurile rezultate din exploatare. Consultarea, cu autorul istoricilor, a vechilor planuri miniere ar fi de mare ajutor geologilor care se străduiesc să pună în valoare, într-un fel deosebit, aceste bogății minerale.

● În fine, **poluarea, depozitarea conștientă sau inconștientă de reziduuri de cea mai diversă origine în lacuri terapeutice sau pe punctul de a fi declarate terapeutice.**

— În lacul Sărătura I, din comuna Murighiol, în Delta, am văzut plutind (sau zăcînd pe mal) șpanuri, uleiuri industriale, bucăți de cauciuc, iar la marginea lacului — gropi de cadavre de animale de la C.A.P. — spune Valentin Bulgăreanu. Și apele de infiltrații care antrenează îngrășăminte chimice de la sistemul de irigație învecinat produc pagube. În Lacul Pinzelor de la Ocna Sibiului colectivul nostru în colaborare cu enzimologii clujeși a descoperit nămol cu activitate enzimatică ridicată, deci cu bune șanse de a fi terapeutic, efectele medicale fiind direct proporționale cu activitatea enzimatică. Deși li s-a pus în vedere localnicilor să nu mai polueze lacul (pe care, pînă la venirea specialiștilor, îl considerau o simplă bălță), recomandarea nu a fost ascultată. În lac am văzut cadavre de animale domestice, gunoaie etc. Ce fac autoritățile locale, oare nu este de datoria lor să vegheze la buna păstrare și valorificare a acestor resurse? Analizele igienico-sanitare atestă însă că, dacă nu se vor lua măsuri, este posibilă pierderea definitivă pentru scopuri terapeutice a acestui lac. Dealtfel, în acest context, aș vrea să propun ca să intre în atenția centrelor sanitare și antiepidemice județene controlul periodic al lacurilor sărate, lucru care în prezent nu se face.

★ Sînt cunoscute amenajările ultramoderne construite în ultimii ani la Techirghiol, Amara etc., precum și fabrica nu demult inaugurată pe țărmul lacului Balta Albă, Buzău, pentru producerea „Bellamar“-ului. Iată numai cîteva exemple care confirmă atenția acordată de stat potențialului terapeutic al lacurilor sărate. Ne-am concentrat însă asupra problemelor deschise tocmai din dorința de a grăbi — pe căile sugerate de interlocutorul nostru, dar ele nu sînt singurele! — rezolvarea lor. **În momentul de față, cînd se pune un accent atît de mare pe valorificarea superioară, a resurselor locale, pe spiritul gospodăresc — NU UITAȚI LACURILE NOASTRE!**

intr-o formă foarte gravă. După 6 ședințe s-a vindecat. O mai reținem cîteva zile sub observație.

— **Și alte noutăți?**

— În colaborare cu dr. Bugeac, șeful laboratorului de medicină nucleară, întreprindem cercetări de utilizare a radioizotopilor în metodele de acupunctură. Dar, despre asta ceva mai tîrziu, după ce vom comunica primele date. Mai avansați sîntem cu utilizarea moxei.

— **Moxă? Ce este moxa și ce legătură are cu acupunctura?**

— O plantă medicinală ce crește și în țara noastră, în flora spontană din unele zone, mai ales de cîmpie, popular se numește peliniță. Ce vedeți în aceste batoane este moxa chinezescă, sînt, în fapt, rîndele comprimate din pulbere de plantă uscată. Printr-un procedeu special de ardere în timpul aplicării acului, substanțele terapeutice conținute pătrund în organism. Metoda se numește **termoterapie specifică**. Moxa înlocuiește cortizonul în boala artrozică (de sold, spondiloză...) e un foarte bun tonifiant, crește rezistența întregului organism și a unor funcții, poate fi, de pildă, o veritabilă gimnastică a căilor biliare. Am mai folosit moxa în bronșite cronice și astm bronșic, în rîndite cronice, în boli digestive — cu deosebire pentru ulcerosi — „În astm și bronșite am obținut rezultate foarte bune. Am tratat, printre numeroși alți bolnavi, o fetiță din Brașov, care de peste 2 luni n-a mai făcut nici o criză, și a venit la noi într-o stare

destul de gravă. În colaborare cu Universitatea din Galați, cu profesorii Costin și Segal de la Facultatea de chimie alimentară, sîntem și noi în curs de elaborare a unei rețete proprii de moxă din planta indigenă. Testele efectuate pînă acum ne fac să fim optimiști.

— **Și cînd ar putea beneficia toate cabinetele de acupunctură din rețeaua sanitară de moxa românească?**

— Nu știm. Depinde, cînd Întreprinderea „Plafar“ se va arăta interesată să preia prepararea ei industrială! Deocamdată, noi am luat legătura cu președintele UJCAP Galați, de la care avem promisiunea că ne va sprijini în a ni se asigura o cantitate de peliniță pentru nevoile noastre, locale. Planta ar trebui ocrotită și sîntem de părere că ar trebui cît mai urgent inclusă în nomenclatorul plantelor medicinale de mare valoare și valorificată cum se cuvine.

— **E deosebit de interesant ceea ce ne dezvăluți, doctore Băgu, pregătiți cumva, și alte cadre pentru aplicarea tratamentelor cu moxă, pentru a beneficia cît mai mulți bolnavi?**

— **N-avem condiții.** Noi am făcut propuneri — avem un memoriu, în acest sens, înaintat la Ministerul Sănătății — pentru transformarea „Centrului de acupunctură, Galați“, în „Centrul de tratamente tradiționale, nemedicamentoase“ ca organism de cercetare, practică medicală și formare de cadre. Sosesc zilnic la Spitalul județean din Galați sute de cereri de

internare pentru acupunctură, însă nu avem posibilitatea să le rezolvăm, avem doar 16 paturi, iar numai în ultimele luni cererile au ajuns la 300. Acest nucleu metodologic s-ar putea dezvolta, avem, pe lângă o bază materială (ace de acupunctură în majoritate de fabricație românească, invenția brevetată a ing. Romeo Popescu de la C.S.G., batoane de moxă, aparate de electroacupunctură în număr satisfăcător, din dotarea Ministerului Sănătății), și o bază de cadre (absolvenți ai cursului de inițiere în metode nemedicamentoase cu o bună pregătire profesională clasică și cu experiență satisfăcătoare pentru această etapă în medicina tradițională).

— **Cercetarea ce bază are?**

— **Avem preocupări tot mai susținute pentru cercetarea științifică în acest sector al medicinei.** De la studii comparative privind eficiența terapeutică și aprecierea calității recuperării, a profilaxiei recidivelor, pînă la diversificarea metodelor de tratament: scheme de acupunctură mai simple și mai eficiente, aplicarea mai largă a unor variante moderne de acupunctură, cum sînt: electroacupunctura, moxa, chimioacupunctura..., care vor fi comunicate și publicate la vreme.

— **Chimioacupunctura ce este? Un compromis între medicament și nemedicament?**

— Nu tocmai. Este, dacă vreți, o punte între acupunctură și homeopatie. Se introduc unele substanțe obținute tot din ex-

tracte naturale, în doze foarte mici, în punctele de acupunctură. Cele mai bune rezultate, vă pot informa, le-a dat „Boicibul“. Mi-aș permite, totodată, să atrag atenția că întreprinderea de medicamente din Cluj-Napoca, unde se fabrică, nu respectă întotdeauna rețeta, sînt sarje în care substanța infioată este mult diluată. Inadmisibil! Dat fiind rezultatele obținute, pot să afirm că are largi perspective. De asemenea, mi-aș mai lua permisiunea să aduc aminte că avem în țară, brevetate, vreo 8 formule de aparate de electroacupunctură, cu sisteme diverse de frecvență, dar nu se fabrică nici unul. De ce, nu știu! Știu însă că ar fi de mare folos rețelei sanitare. Pentru recuperarea neuro-motorie, ca să dau un singur exemplu, ar fi de mare ajutor, caziistica noastră poate, oricînd, aduce dovada.

— **Despre aparatul medical de concepție românească valoroasă, care cîștigă premii și medalii internaționale, dar care rămîne la faza de prototip, am mai scris și nu o dată. Nici noi n-am reușit să realizăm de ce nu este comandată întreprinderilor capabile să o fabrice, și de ce nu intră în rețeaua sanitară. Cu atît mai mult sîntem nedumeriți, de ce nu se încurajează aparatele de acupunctură, cu cît Ministerul Sănătății promovează — cu bun și îndreptățit teren — în ultimii ani, utilizarea metodelor din medicina tradițională, pe baza unor factori naturali?!**

CICI IORDACHE ■

Legea ne apără, s-o cunoaștem, s-o respectăm

Globalitatea ca metodă

Intervenții publice recente repun în termenii dezbaterii o discuție ce tindea să decadă în maniera monologului. Conform unei opinii net exprimate: **NICI UN CADRU DIDACTIC NU ARE VOIE SĂ DEA DIDACTIC PARTICULARE.**

Am scris (chiar și un serial) despre fenomenul meditațiilor. Întimpinăm cu bucurie și în cunoștință de cauză relansarea discuțiilor în jurul acestei manifestări contradictorii.

Sistemul meditațiilor nu e nou. Numele ilustre ale culturii românești au beneficiat de el în amindouă ipostazele: de meditații și meditarii. Să punem în seama inerției, a reflexului ce durează și după dispariția cauzei lungă lui longevitate?

Care ar fi cauza sau cauzele? În primul rând nevoia de cunoaștere și de instruire aprofundată vizavi de cadrul organizatoric, spiritual și material oferit de școală. Acesta din urmă a suferit neașteptate și recăderile unei autentice revoluții. Ale aceleiași revoluții care a propulsat prin descătușare — cel puțin în aceeași proporție — nevoia.

Ciudată ni se pare de aceea nu neîncredințată creșterea a nevoii și nici în unele perioade rămânerea în urmă a capacității organizatorice a școlii de a o cuprinde în totalitate (chiar și unele insuccese ale ministerului de resort apar în această perspectivă eroică) ci deformarea periferică a unui fapt necesar. Ofensiva subterbilor fenomenului meditațiilor în care au pătruns escroci, șarlatani, diletanți, profitori de tot felul tinde să înăbușe și să mistifice însuși simbul obiectiv. Măsurile profilactice împotriva acestor manifestări aberante ni se par a întruni într-o măsură mult mai mare elementele constitutive ale urgenței decât o dispoziție care nu numai că nu reduce confuzia dar o și alimentează. Pentru că e limpede, dacă profesorii nu vor da meditații, nu înseamnă că ele dispar. Atunci cine va prelua această sarcină a unei nevoi reale?

2
Ideal ar fi ca sarcina aceasta să fie preluată în totalitate de școală. Dar este pregătita școala să preia pretutindeni obligația satisfacerii unei nevoi care pe lângă faptul că nu este în întregime cunoscută în diversitatea manifestărilor ei mai este și în continuă schimbare și creștere?

Există profesori de nota 1. Realitatea este incontestabilă. Profesorii de nota 1 la orele de curs vor fi profesori de nota 1 și în orele de consultație și pregătire extrascolară.

Consultațiile și meditațiile în școală sînt colective și în timp limitate. Dispun ele de condițiile care să satisfacă simultan atât pe elevul amenințat de repetenție cit și pe cel doritor de expansiune în cunoaștere?

Sînt profesori care spun „pentru data viitoare citiți lecția de la pagina 45 pînă la pagina 52”. Nu sînt puțini nici profesorii care dictează lecția și acasă copiii și stîlesc mîntea să înțeleagă ce-ar fi trebuit să priceapă din clasă. Greutatea este transferată pe umerii părinților. Cîți părinți dispun de timpul corespunzător? Și dintre cei ce-și găsesc timp, cîți știu a se descurca?

Ce face părintele căruia profesorul diriginte îi spune: „Noi ne facem datoria, dar trebuie să înțelegeți că și timpul nostru este limitat, nu putem face mai mult pentru fiul sau fiica dumneavoastră”.

În ce situație se află părințele al cărui copil, în ciuda inteligenței dovedite, nu este capabil de concentrare în colectiv? Poate rămîne pasiv un părinte al cărui copil excepțional dotat își mărturisește dorința de a se pregăti cel puțin la nivelul clasei vecine unde predă o personalitate? Ce face copilul nedotat pentru limbi străine? Se reduce nivelul întregii clase pînă la gradul lui de asimilare? Ce face atunci colegul lui care îndrăgind limbile străine trebuie să concureze cu băieții și fete care vorbesc din familie limbile respective? Poate fi interzisă printr-un ordin bucuria părintelui care are 4-6 copii medii ca valoare, unul singur dovedește o vocație ieșită din comun și pe acesta ar dori să-l știe supravegheat și îndrumat individual?

Nu omitem faptul că există părinți care încearcă să-și dozeze odraslele cu cunoștințe inutile, că tinerii mediocri „tratați” în particular urcă treptele învățămîntului fără nici o chemare sau vocație. Fenomenul poate fi diminuat prin descurajare, prin promovarea valorilor autentice, prin teste și încercări care să înlăture efectele dopajului. Deocămdata însă în școli mai sînt întrebări la care copiii trebuie să răspundă în scris în genul: **Ce sentimente se trezesc în voi cînd citiți despre asemenea fapte eroice?** Cînd vor dispărea asemenea întrebări va dispărea o metodă și poate nevoia pregătirii speciale.

Sigur, pot fi strînse numeroase declarații prin care elevii sau părinții acestora să afirme că meditațiile nu sînt necesare. Și au dreptate. Sînt numeroși profesorii care predau astfel încît pregătirea în particular devin inutile. Existența acestei categorii de elevi n-o exclude însă pe cealaltă. Nu poți convinge un flămînd prin declarațiile altora că lui nu-i este foame.

3
Anchetele noastre mai vechi dezvoltau proporțiile îngrijorătoare ale fenomenului meditațiilor. Demontau psihologii aberan-

te, dorințe obscure, pretenții snoabe, temeri bolnăvicioase, crispării grandilocvente, inverșunări, mentalități meschine, justificări puerile. Denunțau șarlatanii, escrocherii, sisteme perfide de a stoarce bani de la părinți creduli, cadre didactice contaminate de virusul îmbogățirii care speculau, nu foloseau sistemul justificat al meditațiilor. Puneam la dispoziția celor interesați un tablou complex al împrejurărilor care conduc la pregătiri particulare, al semnificațiilor fenomenului, al consecințelor lui, pentru ca hotărîrea de a disloca o parte din venitul nu totdeauna ridicat al unei familii și a-l pune la dispoziția unor veleități sau nevoi reale să poată fi luată în cunoștință de cauză. Nu ne-am gândit niciodată însă că punînd la dispoziția unei comisii legislative date privind proporțiile alarmante ale divorțurilor de pildă, aceasta va lua hotărîrea de a desființa căsătoria, că va apela cu alte cuvinte la soluția cea mai ușoară cum ni se pare a fi în cazul de față dispoziția de a interzice fără discernămint, global, tuturor profesorilor, eminenți sau de nota 1, cu activitate ireproșabilă sau una incropită, cu vocație sau fără, apți sau inapți pentru această activitate, onești sau rapace, dreptul de a sprijini și îndruma pașii unor copii care, dintr-o diversitate de motive, nu țin ritmul școlii sau dimpotrivă acesta li se pare prea lent și cadrul clasei prea strîmt pentru vocațiile și dorințele lor de perfecționare. Simplismul precede dogmatismul. Și de la dogmatism la formalism nu e decît un pas.

4
Orice dispoziție trebuie să fie însoțită în mod necesar și de indicarea mijloacelor care s-o facă operantă. Or, cum poate fi dus la îndeplinire un asemenea ordin? Înțelegem că unul asemănător, dar nuanțat și mai puțin drastic datează din 1971, completat ulterior cu alte dispoziții, dintre care cea mai recentă este aceea anunțată la începutul acestei intervenții. Nici ordinul, nici dispozițiile ulterioare n-au fost respectate. Mai mult, înțelegem din același context, între timp meditațiile s-au transformat într-un adevărat trust. Simpla ordonanță nu este suficientă. Conștiința celor cărora li se adresează ordinul n-a tresărit, procesul interior vizat n-a deliberat. Doar formele au devenit mai absoante, mai perfecționate. Au renunțat zece și au apărut alți o sută. Conștiința deci nu poate fi pusă supravegheat. În ce fel atunci pot fi controlate nopțile unui profesor care, totuși, dă meditații, intimitatea casei lui, viața lui particulară? Din aceeași declarație rezultă că ministerul de resort a renunțat chiar și la ultima posibilitate legală de a controla fenomenul: fiscal. Vor fi ridicate autorizațiile tuturor profesorilor înscrși la administrația financiară, deci tocmai aceleora cu bun-simț.

Desigur, măsurile drastice împotriva celor care vor fi prinși vor fi de natură să descurajeze. Dar cum vor fi prinși profesorii cînd și elevii sînt în culpă? Încredințându-se denunțul? Obligînd cadrele didactice să privească reciproc și pe furis prin gaura cheii? Care sînt pe urmare rostul unui astfel de ordin a cărui aplicare este dificil de controlat? Care este rostul oricărui ordin formal? Nu intenția acoperirii prin decizii? Institutul de filosofie ar putea ordona ca nici unul din membrii săi să nu mai gîndească în timpul liber. Consiliul Culturii și Educației Socialiste ar putea găsi justificată măsura ca nici unul din lucrătorii lui să nu mai scrie poezii acasă. Sigur, nu este același lucru. Dar cine împiedică să se ia asemenea decizii? Evident, bunul-simț. Ajungem astfel la validitatea hotărîrii. Se poate admite ingerința în intimitatea familiei, în timpul destinat studiului, meditației, printr-un ordin permanent, fără a fi grav atinse înseși bazele democratice ale relațiilor sociale?

Nu rezultă din caracterul formal al dispoziției, că ministerul de fapt se retrage din obligațiile ce-i revin în fața unui fenomen care ia proporții? Dacă el nu poate controla ce face profesorul în casa lui cu copilul prietenului, al colegului sau vecinului, dacă nu poate interzice acestuia să cheltuiască o parte din timpul său de acasă stimulînd și ordonînd gîndirea unor oameni la început de drum, nu înseamnă că în realitate ministerul împinge realitatea care-l deranjează într-o rețea subterană unde neputînd intra nici nu poate răspunde de ce se petrece acolo? Altfel ce-ar însemna? Ar însemna ca întreg sistemul meditațiilor să fie dirijat de ministerul de resort. Să-i lămurească nevoile, să-i definească granițele, competențele, funcționalitatea. Desigur, ministerul nu dispune de aparatul necesar pentru a-și asuma o asemenea sarcină. Deși școala, ca unica instituție autorizată din țară cu instrucția și educația copiilor, ar putea fi investită cu dreptul de îndrumător al desfășurării meditațiilor, al copiilor care iau lecții în particular, al nevoii reale sau închipuie, al pregătirii și competenței celor ce fac pregătiri acasă. Admise, meditațiile pot fi controlate, dirijate, îndrumate, urmărîte. Se păstrează cadrul școlii prin răspunderea ce-i revine.

A interzice știind cum poți fi înșelat înscamnă să accepți în lațul întins orbește chiar și un nevinovat sau pe cel mai puțin vinovat. Fiîndcă nu profesionistul fraudei se va lăsa agățat.

Prohibiționismul, singur, n-a reușit niciodată să desființeze un fenomen, ci să-l

ascundă, favorizînd dezvoltarea lui necontrolată de care beneficiază pînă la urmă tot felul de escroci, o industrie pusă la dispoziția traficantilor, bișnițarilor, impresarilor, intermediarilor. **Vă fac rost de un mediator, dar costă, vremuri grele,** formula aceasta n-a apărut dar desigur nu va întîrzi să apară. Să fim realiști. O nevoie nu dispăre prin negarea ei. Firește, oamenii cinștiți se vor retrage. Nu știu cu ce sentimente, nu vreau să anticipez resemnarea. Firește, marii dascăli care și-au rupt totdeauna cu durere din timpul lor de studiu citeva ore ca să se dedice instruirii și creșterii unor discipoli vor refuza orice compromis și vor renunța să primească pe oricine le-ar cere sfatul, ajutorul, sprijinul. Refuzul lor nu va fi desigur suficient. Cererea nu va dispărea și vor primi apă la moară cei lipșiți de scrupule, descurcările, șmecherii. Nu cred că aici s-a dorit a se ajunge. S-ar putea pretexta că nimeni nu interzice ajutorul dezinteresat. Dar cum poate fi dovedit dezinteresul?

5
Un profesor excepțional la ore, exemplar în îndeplinirea obligațiilor obștești, un profesor model, cu activitate științifică, devotat copiilor și familiei sale, care din anumite motive poate depune o muncă utilă, cinștită și serioasă medînd săptămînal un număr de elevi pe care i-a cunoscut în anumite împrejurări ale activității sale, pe care dorește să-i ajute și pe care nu-i poate stringe la școală, de ce să nu aibă dreptul legal al acestei munci? Meditațiile particulare sînt incompatibile cu calitatea de dascăl, afirmă purtătorul de cuvînt al ministerului, gîndindu-se desigur la industria meditațiilor ale cărei baze sociale rămîn totuși neschițate. Dar meditațiile, după cum am văzut, nu sînt de un singur fel. Afirmăția categorică că nici un cadru didactic nu are voie să dea meditații particulare este ultimativă, în ea nu încap nuanțele. Nici indulgența. Ne face să credem că nu există crimă mai odioasă ca nevoia de ordonare controlată a sistemului de gîndire, ca dorința de a ști mai mult și disponibilitatea de a împărtăși cunoștințele dincolo de litera manualului. Ne face să credem că țelul nostru nu mai este omul cult, cu adevărat cult și instruit, ci omul instruit legal, după o legalitate stabilită decisa de o comisie, comisie adunată și ea, la rîndul ei, după criterii labile.

Țelul părinților nu mai este de a-și vedea copiii la nivelul cel mai înalt al cunoașterii și posibilităților lor intelectuale și artistice, de a fi posesorii unui sistem de judecată și de instrucție dintre cele mai alese, indiferent de meseria pentru care vor opta mai tirziu, ci de a avea niște copii competiții strict în litera regulamentului școlii, țelul nostru nu mai este de a forma oameni, ci candidați la nivelul minim al baremurilor. Grija noastră nu mai sînt copiii, ci nivelarea veniturilor profesorilor.

Speranța noastră sînt viitorii specialiști, marii artiști, marii sportivi, nu faptul de a ști că așteia au dobîndit cunoștințele după manualul întocmit de comisiile ministerului.

Dispoziția sună sever și egal pentru toți profesorii, pentru toate școlile, pentru toți copiii, pentru toți părinții cu toate că nu toți au aceeași condiții de viață și de pregătire, de parcă profesorii n-ar mai fi atît de diferiți ca vocație, putere de muncă, vîrstă, pasiune, talent. Profesorul de excepție trebuie vegheat ca forța sa excepțională să nu pogoare și-asupra teritoriului unde predă îndolentul, indiferentul? Profesorul mare ca și ignobilul trebuie să primească egal de ziua învățătorului cite o floare? Cine a avut noroc de un profesor bun, să fie sănătos, cine nu, treaba lui, importanță rămîne fraza prețioasă că meditațiile sînt incompatibile cu calitatea de dascăl?

Nimic, nici un sacrificiu nu poate veni în ajutorul părintelui care neputînd fi de nici un folos fiului său excepțional dotat, l-ar dori pregătit și cu cunoștințele care de obicei se dobîndesc în familie? Fiul lui nu va putea recupera niciodată handicapul inculturii părinților decît prin ce primește de la manualele unde se mai întîlnesc întrebări ca acelea deja amintite?

6
Doi profesori egali ca pregătire, unul avînd în întînire patru copii și doi bătrîni bolnavi, celălalt fiind întretînut de părinți sau de socri. Primul poate munci oricît, al doilea numai cit i se cere. Și primul și al doilea au dreptul la o floare de ziua învățătorului? Ca să-și întîrețină familia primul n-are dreptul la muncă suplimentară? La singura muncă pe care o cunoaște și o iubește cu o pasiune poate mai mare decît a celui de-al doilea? Iată o întrebare de competența propusei comisii a meditațiilor.

Trebuie să fim de acord că profesorii, baza socială a oricărui sistem de educație, nu sînt grupul social cel mai privilegiat. Adevărul probabil cunoscut de ministerul de resort, și nici cel mai omogen. Nu stăruim ca ei să fie lăsați să se îmbogățească peste proporțiile admise de gradul nostru de dezvoltare, ci să le fie admis dreptul ca prin muncă utilă societății să cîștige cît le dau dreptul abnegația, rîvna, pasiunea, competența, valoarea. Trebuie îngrădite căile de denaturare a scopului muncii lor, interzice aranjamentele, afacerile, negocierile cunoștințelor, prevenită dorința unora de îmbogățire, de speculă. Intransigența nu trebuie să doară. Să nu-i jignim pe cei

Etic și estetic

O carte despre care nu se scrie îndeajuns este „Pe drum de seară”, spovedania **Domnicăi Gîrneată**, femeie cu un destin amestecat, una din acele biografii scriitoricești de care toate literaturile au nevoie, pentru a ne face atenți la chestiunea adevărului în creație și la raporturile reale dintre etic și estetic. E vorba de jurnalul unei vieți cu lumină puțină, cu întîmplări de tot felul, cel mai adesea pe gustul cititorului de compunerii populare, o existență care vine în întîmpinarea nevoii de confesiune a omului de toată condiția fiindcă, nu-i așa?, viața ficcăriuia dintre noi e un roman („să-ți povestesc o viață mea, domnule, ce roman ar ieși din ea?”, spun oamenii în călătoriile lungi cu trenul, la taifas fără consecințe, în fond, dar cu un neșat al povestitului cum rar se întîlnește).

Publicul, căruia îi spunem mare, din rațiuni nu întotdeauna deslușite, a simțit substanța deosebită a cărții și a vămuț-o din librării pînă a ajunge să-și afle loc în raft. În cazul **Domnicăi Gîrneată** s-ar putea observa că interesul faptului de viață trece înaintea realizării artistice însă ar fi un chip prea lesnicios de a pune esteticul deasupra eticului. Ar fi să nu băgăm de seamă tocmai evidențele și anume că doar adevărurile cu patos nasc estetice cu durată și că o scriere, ca aceasta a autoarei cu patru clase primare dar cu o balanță spirituală unică, este ea însăși o imbiere teoretică; prin patetismul relatării, prin încrederea absolută acordată cititorului, prin destule considerații privind folosul unei astfel de întreprinderi artistice. **Domnica Gîrneată** își cere iertare de stil, precum odinioară povestitorul humuleștean, tocmai fiindcă vrea să ne atragă atenția la secretul spusii sale, la multe adresări ale prozei. Scriitoarea — pentru că scriitor este acela care are în verb emoție și adevăr — face cu subtilitate procesul frumosului literar: „Dar mi-a trebuit o viață, și nu ușoară, pentru ca să-mi pot citi trecutul, și nu pe un fund de ceașcă, ci în sufletul meu însemnat de necazuri și greșeli”. Citirea trecutului e astfel: „Neagră mai e ceașca ta, încurcate sînt liniile vieții tale, cărțile nu se leagă și cafeaua singură ți-ai gătit-o, cărțile cu mina ta le-ai tăiat, așa că nu-i altcineva vinovat. Dar uite vîd aici loc curat, loc luminos. Și locul ăsta nu-i altul decît adevărul”.

Deci, adevărul e frumusețe, loc curat, loc luminat. Totul are un preț pe lume, prețul frumuseții e suferința, nu e creator acela care n-a trecut prin toate, care nu a îndrăznit la cunoaștere. Aventurile fără vrere ale tînerilor **Domnicăi Gîrneată**, petrecerile necumpătate ale maturității fac rostul, teneiul, mulțumirea din urmă a scriitorului. Unei ființe atît de încercate i se cuvenea o dreptate. Succesul literar nu-i chiar neașteptat, **Domnica Gîrneată** a întocmit pînă-n „Pe drum de seară” alte trei romane — romanuri, mai bine-zis — un editor fără prejudecăți, precum **Mircea Sintimbreanu** acum, ar ști să le dea față, să scoată la lume „locul curat” din ele, mărturia de viață, eticu' cu greutate de normă estetică. **Domnica Gîrneată** are un public larg și devotat intrucît istoria izbinde la lumină a copilului de țărani nevoiași și cu casă grea va fi oricînd o istorie de citit. Mulți se vor simți izbăviți prin victoria celui mai năpăstuit dintre semeni, mulți vor trăi la lectură dulceața unei răzburări fără victime. Vinovată e numai viața, vremile sînt sub om în aceeași măsură în care omul e sub vremi. Romanul **Domnicăi Gîrneată**, în ciuda pildelor ce le înșiră, e cea mai puțin didactică autobiografie din cite se pot imagina și subiect de film aproape gata făcut. La oameni de spița ei suferința e obiect de studiu, prilej de catharsis și, în cele din urmă, cheie de talent. „**Domnica** nu scrie frumos — lucru nemaipomenit de rar pe pămîntul Moldovei — dar — remarcă **Fănuș Neagu** într-o Postfață a cărții — e înzestrată cu darul, atît de rîvnit de scriitorii de profesie, de-a se face crezută prin toate cuvintele. O intuiție foarte ascuțită și ramura de orient exotic umbrindu-i vorbele o plasează între povestitorii pe care-ți face plăcere să-i ascuți”.

TUDOR OCTAVIAN

bravi și pe cei demni. Noțiunea de dascăl nu poate fi întinată cu verdicte generalizatoare, ultimative. Formularea drastică din dispoziție ar căpăta și forță și demnitate dacă ar fi redactată sub formă de jurămint. Pentru prestigiul școlii. Pentru înalta menire a dascălului. Pentru viitorul copiilor. Pentru viitorul țării. Îndatorirea comună de a veghea la demnitatea profesiei... Jurămintul este individual, așa cum și trebuie judecați profesorii, fiecare în parte, de la om la om, de la conștiință la conștiință, nu global, globalitatea, cînd avem de-a face cu oameni, este inoperantă și periculoasă. Nu o interdicție, ci o lege a meditațiilor cu nuanțele corespunzătoare, cu dragoste față de dascăl, de marele dascăl.

NICOLAE CRISTACHE

O faptă zguduitoare

O femeie trecută de cincizeci de ani, Elisabeta Banciu, venită în Banat, de pe meleaguri sălăjene, împreună cu un fiu și cu doi gineri, să lucreze la cimp, se ruga, la marginea șoselei, de doi tineri cocotați într-un tractor, s-o ducă până la dormitoarele fermei din Săcălaz, aflate în direcția satului Beregsău Mare; de oboșeală, nu-și mai putea mișca picioarele. S-o ducă numai până în dreptul clădirilor care își arătau conturul, unde-i va aștepta, din urmă, pe fiul și pe ginerii săi. Așa gindea, așa le spunea femeia — celor de sus de pe tractor, care opriseră, și celor de jos, de pe șosea, care-și vedeau mama salvată...

Alexandru Baciu, tractorist, și **Marinel Radici**, mecanic-intretinere, lucrau împreună la S.M.A., aparținând de C.A.P. Beregsău Mare. Împreună se retrăgeau spre casă, adică spre satul lor, după ce — tot împreună — se „cinstiseră” (în pofta faptului că unul din ei conducea tractorul) la braseria din Săcălaz, cu cite un litru de vin de căciulă. Acasă îi așteptau, pe Marinel Radici o soție tină și doi copii, iar pe Alexandru Baciu o concubină, apropiată de vârsta lui (29 de ani). Cum s-ar spune, bărbății tineri care-și făcuseră un rost, care-și infiripaseră, mai mult sau mai puțin legal, cite un cămin, de unde să le iasă cineva în prag. Până una-alta, le-a ieșit în drum o femeie... Le făcea semn cu mina și-i ruga s-o ducă și pe ea o bucată de drum. Zis și făcut. O urcară în tractor, alături de ei. Tractorul infuleca mari petice de sosea. Ajunse din urmă și-i depăși pe cei trei băbăți, mîngîiați la gînd că mama lor avea să-i întîmpine la destinație, fără să-și mai fi ostenit picioarele. Urmărită, asadar, cu privirea tractorului, pînă ce li se păru că trece, fără să oprească, de dormitoarele femeii...

Fără să oprească! De ce? Pentru că cei doi își pierduseră uzul rațiunii și trecuseră de dormitoare cu un gînd ascuns, tîcîțit și acceptat printr-o înțelegere mută, de unul și de altul: să-și bată joc de femeia care le sta alături, lipsită de apărare și de bănuț. Au cîrmit tractorul pe un drum de țară, au mers cu el de-a lungul unui canal și l-au oprit într-un loc pe care-l socoteau ferit. Aici au dat jos femeia și s-au năpustit asupra ei ca două fiare.

Intr-un tirziu, viața femeii s-a stins în mîinile sălbaticilor pe care-i crezuse, la marginea șoselei, cînd opreau tractorul, binefăcători...

Singele infierbînt al bestiilor se transformă, brusc, într-un singe rece cum rareori ti-e dat să-ți întîlnești: tirăsc cadavrul cale de zece metri de-a lungul canalului, apoi îl așază într-un loc cu iarbă înaltă, imitînd poziția „în sezut”, cu capul aplecat în față și mîinile întinse pe lingă corp, de parcă femeia s-ar fi odihnit. O îmbracă la loc cu puloverul pe care i-l smulseseră (de data asta, pe dos), îi agată de spate o pungă în care se aflau un portmoneu și un carnet C.E.C., cu brumă de economii. Se urcă în tractor și pleacă de la locul faptei, spre casele lor, ca și cum nimic nu s-ar fi întîmplat.

În aceeași seară, cei trei băbăți care alcătuiau, la sute de kilometri de casă, familia victimei, dăduseră de urma făptușilor, îi întrebaseră unde se află femeia luată de ei în tractor. Însă vino-vății negau (ca și în fata milițianului, anunțat de îndată) că ar fi cunoscut-o. Pur și simplu. „Nu știm nimic”. Ba, mai mult: Alexandru Baciu „se oferea” să dea o mîină de ajutor grupului, în căutarea dispărutei. Culme a tuturor culmilor cinismului! Ca după cîteva ore, în plină noapte, să facă — asemeni tuturor ucigașilor — calea întoarsă la locul crimei, pentru a se convinge că totul e „perfect”...

A urmat o noapte de dialog între făptuși, în care unul ruga pe celălalt să ia asupra lui vina, în caz că vor fi prinși. Firește că au fost prinși, a doua zi dimineața. Medicul legist descoperise pe trupul victimei semnele violentei, leziuni. Autorii însăși purtau amprente ale „luptei”. Au fost, desigur, arestați, li s-au întocmit dosarele. În care stau mărturie numeroase declarații ale celor doi prieteni de pahar și de necolețire, deveniți dintr-o dată dușmani, în fata organelor anchetatoare. Aruncau, unul asupra altuia, vina, după cum aruncau, asupra femeii care se apăruse, diabolic, imaginea învinuirii.

La căminul cultural din Beregsău Mare se adunaseră peste 500 de săteni, să afle — în urma procesului desfășurat la fața locului — sentința judecătorească. Legile unei societăți care face totul pentru om:

pentru ocrotirea și prosperitatea sa, nu iartă faptele reprobabile. Așadar, pentru infracțiunea de omor, instanța judecătorească a hotărît — pe bună dreptate — condamnarea celor doi la cite douăzeci de ani de închisoare. Pe deasupra binemeritată, văzută ca atare de întregul sat. „După ce-a umblat, aia a căpătat”, ne-a spus, referindu-se la Alexandru Baciu, consăteanul său Ionel Barbara, gestionar al braseriei din Beregsău, care fusese martor la toate bețiile însoțite de scandaluri în local, prin care acesta se făcuse „notoriu”. Și pentru care nu primea decît — rareori — cite o amendă din partea șefului de post, Gheorghe Nedelcu, sau cite o „mustrare” verbală din partea secretarului organizației de bază a C.A.P. Beregsău (secția S.M.A.), Petru Păian. De la tovarășul secretar am aflat că cei doi tineri „nu săvîrșiseră, înainte de crimă, fapte de natură să ne îngrijoreze”, în timp ce femeile din sat (Florentina Lazău, Valeria Savu, Delia Pascu s.a.) ne-au spus că din calea lui Alexandru Baciu, cînd bea, era bine să dispari. Pe de altă parte, toată lumea știe, în sat, că două femei în vîrstă, Casandra Hoten și Elena Lupu, fuseseră provocate și bruscate de același tînar, care obișnuia să răspundă, pe stradă, la salutul femeilor, cu aluzii și propuneri injurioase. Toată lumea știe, de asemenea, dar puțini au curajul să mărturisască faptul că Marinel Radici avea, la rîndul lui, acele de violență la adresa semenilor, că a scos cuțitul la un bătrîn, Moise Ponea (omul l-a reclamat, apoi, absolut fără nici un rezultat, la conducerea C.A.P.), și că se repezise cu pumnii la un coleg de muncă, Ștefan Grigore, pur și simplu pentru că acesta îi rezolvase, în lipsă, o sarcină de serviciu.

Împrejurări care se cunosc, dar au tot fost trecute cu vederea, pentru că erau, amîndoi, „buni mezanizatori”. Nu însă și buni cetățeni, dar despre asta opinia publică se pronunță numai la colțul de stradă, iar ce ajungea la urechile autorităților, trecea „pe lingă”. Nesancționate la vreme, izbucnirile lor, considerate „mărunte”, s-au acomodat cu tăcerea celor din jur, pe care doar rezultanta — abominabila crimă — i-a „surprins”. În sfîrșit, vorba sătenilor: „După ce-au umblat, au căpătat”, dar dacă erau ajutați să înteleagă din vreme că viața altora nu poate sta în mîinile lor, că pofta lor nu e liberă să-și arate colții pe la răsăruți, satul n-ar fi ajuns să se cutremure și nici făptașii, probabil, acolo unde sînt.

DRAGOMIR MAGDIN ■

Cronica șoselei

„480 de kilometri pe săptămîină!”

În dreptul stației C.F.R. Remetea, un grup de oameni așteaptă la marginea șoselei mașini de ocazie, care să-i ducă spre Caransebeș.

Apare autoturismul condus de D.M., student în anul IV la Politehnica din Timișoara. Acesta oprește Dacia 1300 nou-nouată în dreptul grupului și nici n-are să-i invite pe autostopiști în mașină și patru dintre ei se inghesuie în autovehicul. Are loc chiar o mică altercație. Unui tînar care se face că plouă, i se atrage atenția să cedeze locul unui invalid, fără un picior.

„Doar aveți tren spre Caransebeș peste cîteva minute și gara e aici la doi pași. De ce stați la ocazii?”, pune tînarul șofer o întrebare impersonală. „A deraiat un vagon în stație și is întîrziată toate trenurile”, a fost răspunsul unuia dintre tineri.

Cîstît vorbind, pilotul era mai mult decît mulțumit în sinea lui de ocazia care se ivise. Taică-su nu prea îi dădea bani de beniză și la ieșirea din Timișoara nu găsisse nici un amator care să meargă spre Caransebeș, spre deosebire de alte dați cînd cererea era vădit superioară ofertei sale modeste ce se rezuma la cele patru locuri ale autoturismului.

Tînarul D.M. făcea în ultimul timp cam de două ori pe săptămîină drumul de la Timișoara pînă în comuna natală, Zăvoi, județul Caraș Severin. Cursele se indeseaseră de cînd în viața lui Damian apăruse o fată la care ținea mult și cu care urma să se însoare. Taică-su începuse să-l mustră: „Ține-te tu de carte și lasă drumurile. Ți-am cumpărat mașină nouă nu ca să te foiești tot timpul de colo-colo”. „De data asta bătrînul n-are ce să-mi spună, își zicea în gînd studentul. Vin acasă doar să-i ridic moralul. Mîine dă examen pentru carnet de conducere”.

De la Timișoara pînă în Valea Bistrii (com. Zăvoi), erau 120 de kilometri. Înseamnă că tînarul nostru făcea cam 480 de kilometri pe săptămîină. Un timp cînd, ce-i drept, neexistind magnetul care să-l atragă mereu pe drumul Caransebeșului, cursele erau mai rare, rezolvase problema banilor de benzină cu ajutorul retribuției ce o primea în calitate de pedagog la un liceu industrial din Timișoara. I se desăcuse însă contractul de muncă în urma scandalului provocat la un chef cu elevii organizați de Damian în clădirea școlii respective.

Trecuse de ora 20.00 și perspectiva de a nu se putea întîlni cu fata în acea seară îl determina pe pilot să se grăbească. Acul vitezometrului poposea mereu în dreptul cifrei 100—110.

Dealtfel, Damian nu era un șofer rău. Luase în 1979 permisul de conducere din primul foc. Făcuse la proba teoretică 46 de puncte, iar comisia îl lăudase chiar pentru siguranța cu care conducea. Aveți doar grijă cu viteza — îi spusese ofițerul examinator — dv. tinerii păcătuiți la capitolul asta și avem multe accidente în județ provocate de șoferi de vîrstă dv., din pricina excesului de viteză”.

Avusese Damian și cîteva încercături cu organele de control, permisul fiindu-i ridicat de două ori pentru depășirea cu mult a vitezei maxime admise în localități și pentru că se ocupa sistematic cu transportul ocazional de pasageri. Cu alte cuvinte, făcea concurență autobuzelor.

Comuna Topolovățul Mare este străbătută de drumul național nr. 6 care după un lung aliniament face o curbă destul de înelătoare. Aici s-au întîmplat multe și grave accidente, deoarece șoferii tentați să apese cu putere pe accelerație pe drum drept, se trezesc deodată că trebuie să reducă considerabil viteza pentru a se putea inseria în viraj.

Damian însă nu a ajuns pînă la curba amîntită. Aves în față un biciclist care își ducea vehiculul de ebion. Preabil că l-a observat tîrziu și a virat brusc la stînga, pentru a-l evita. Apoi, pentru a nu se izbi frontal de autocamionul care venea din sens opus, a tras de volan la dreapta. Prea tîrziu, însă. Autoturismul a intrat cu forța celor 100 km pe oră, cu partea laterală stînga, în motorul colosului încărcat cu 9 tone de vopsea.

Procesul verbal întocmit la fața locului stipulează că autoturismul a fost distrus în proporție de 80%, altfel spus transformat în fărîme.

„Cînd am auzit de accident, am rămas uimit, declara tînarul care a cedat locul invalidului. Dacă mă urcam în mașină nu mai eram acum în viață”.

Cineva care a asistat la cercetarea accidentului povestește după cîteva zile: „Mi-a lăsat un gust amar faptul că tatăl lui D.M. nu părea prea șocat de moartea băiatului. Era preocupat mai mult de cele două ghiururi de aur care le purta studentul pe degete și care, pentru moment, nu se găseau. Pînă la urmă, s-au găsit, însă”.

Atenție! Cauza numărul unu de mortalitate a tinerilor pînă la 30 de ani rămîne accidentalul de circulație.

GEORGETA ȘTEFANESCU ■

VICTOR BEDA ■

De ce plîngi, băiete?

„Bată-l norocul să-l bată” — ar fi zis maistrul. Și elevului i s-a ridicat tensiunea la 21 cu 10.

— De ce plîngi, Andrei?
— Mi-e frică!
— De ce ți-e frică?
— De faptul că v-am spus că mă trimitea după cumpărături în timpul orelor de practică. Dacă fără să o spun îmi vorbea urît, dar acum ce-o să se întîmple cu mine?

Își revine greu. Băiatul este de acum intrat în adolescență. În clasa a IX-a D a Liceului „Dumitru Petrescu” este cel mai bun. Face un efort vizibil să-și oprească lacrimile. Erau de față la discuție profesori de-a lui, directorul liceului. Toți știu despre el că este un elev bun, cuminte, ascultător. (A fost, dealtfel, la motivul răspunsului primit la întrebarea „ce fel de elev este Dragnea Andrei?”) Îi era rușine de lacrimile care o porniseră fără a ține cont de el, de personalitatea lui. Erau lacrimile școlii psihice pe care-l trăise. Da, îi era frică. O frică ce s-a adunat în timpul orelor de practică din acest trimestru școlar. O frică ce l-a măcinat l-a băgat în spital. Linistea care a urmat după destăinuirile adolescentului nostru a marcat momentul de surprindere: despre maistrul instructor Vasile Stresurschi toți știau numai lucruri bune. Cum a putut acest om să aibă o comportare nepedagogică, cum a putut să intre în „conflict” cu cel mai blajin elev al clasei, cu cel mai bun elev al clasei — Andrei deține primul loc în ordine mediilor în trimestrul I. S-au grăbit cu toții să-l asigure pe Andrei că nu are nici un motiv de spaimă, reproșându-i blînd că nu a venit să le spună ce i se întîmplă, asigurîndu-l că nimeni nu va ridica un deget împotriva lui, dacă acesta este adevărul.

Se ridică deci un semn de întrebare asupra adevărului celor relatate de Andrei. Era evident, o traumă psihică suferise elevul. Lacrimile, bilețele de ieșire din spital care recomandau consultul neuropsihiatric erau dovezi fără tăgadă. Incredibil părea însă ca maistrul Stresurschi — unul dintre cei mai buni maistri ai școlii — să fie autorul moral al unei asemenea stări. Să-l fi trimis cu adevărat după cumpărături în timpul orelor de practică — brînză de vaci, mere, hîrtie igienică, „Magazinul”? Să intre în vocabularul maistrului, în relația cu elevii (în special cu Andrei) cuvinte jignitoare ca dobitoc, jigodie ș.a.? Erau întrebări ce-și așteptau un răspuns împiedec acum cînd „cazul Andrei” devenise cunoscut. „Să întrebăm elevii din grupa maistrului Stresurschi ce știu despre boala lui Andrei” — s-a auzit o voce în cabinetul directorului. Au fost întrebări. Au dat în scris răspunsul. Reiese clar că Andrei era trimis uneori să facă piața pentru maistrul. Un coleg de-al lui scrie că și el a fost trimis după brînză de vaci (după

ce Andrei refuzase să mai meargă); că Andrei era folosit la orele de practică (în scop de „protejare”), să stea contragreutate cînd ceilalți tăiau la fourfecă; că în ziua cînd i s-a făcut rău „Andrei lucra tot la cleme pentru boghiv motor, la fel ca toți ceilalți”; că „tov. profesor îl făcea în toate felurile, după cum ne făcea pe toate fetele proaste, dobitoace, cum îi venea la gură”.

Ce desprindem din aceste foarte scurte adnotări? Elevul Dragnea Andrei avînd, din pricina obezității, o mobilitate mai redusă, maistrul îl punea la lucrări mai ușoare, elevul fiind dat dintr-un condei la marginea activităților practice. În schimbul acestora... Însesiri era trimis de maistrul să-i facă piața, era luat peste picior, susportă cuvinte jignitoare pe care nici un alt profesor nu i le adresase pînă atunci. Cînd s-a opus unei atari situații — starea de tensiune, în ce-l privește, devenise de nesuportat — a fost pus să luereze cot la cot cu ceilalți, insultele fiind mai des folosite în aceste împrejurări. În ziua cînd i s-a făcut rău, băiatul lucrase la cleme. „Trăsesem tare, transpirasem tot — își amînteste Andrei. Mai aveam de finisat piesa, să-i iau gradul doar. Dar în loc de o vorbă bună maistrul tot s-a supărat pe mine”.

Încordarea ce a urmat după refuzul de a-i mai face piața l-a doborât pe Andrei. Stresul era mai vechi, ne spune mama lui. Dimineața cum se scula, punea aceeași obsesantă întrebare: „Mamă, ce mă fac, iar am practică azi cu maistrul Stresurschi?” Persecuția din ultimele zile a fost picătura în plus a paharului cu revoltă a adolescentină. Ajuns acasă, în jurul orei 10.00, plecat din timpul orelor de practică — acuză dureri insuportabile de cap. I se face rău, i se strîmbă gura, mama disperată cheamă salvarea, cere ajutor și de la dispensarul medical Pajura. Pînă la venirea salvării i se dă băiatului primul ajutor de la dispensar. Făcuse tensiunea 21 cu 10. A fost internat în aceeași zi la spitalul Grigore Alexandrescu. „Spuneți-mi — se întrebă și ne întrebă mama cu disperare — ce s-ar fi întîmplat cu băiatul meu dacă nu eram acasă, dacă eram la muncă?” (În ziua cînd Andrei era internat la spital, în catalog i se puncea o notă — 5. Despre ea Andrei avea să afle de la colegii lui, mai tîrziu...).

Pe foaia de observație de la Spitalul Parhon, (unde s-a internat după ce a ieșit de la spitalul „Grigore Alexandrescu”), medicul nota: „În cursul internării pacientul a prezentat crize de plîns, anxietate... motiv pentru care recomandăm „consultul neuropsihiatric la policlinica de copii de care aparține”. Doctorița Elisabeta Grigoraș, de la dispensarul Pajura 217, a întrebă-o pe mamă ce supărare a avut băiatul de a fă-

ARGEȘ — JUDEȚ EROU

Cum a ajuns podzolul să fie premiat

Am fost la Pitești în chiar ziua în care s-a comunicat, mai întâi la radio, apoi prin intermediul tuturor celorlalte mijloace de informare, conferirea titlului de „Erou al Muncii Socialiste” organizației de partid a județului Argeș. Acest titlu de onoare, conferit prin înaltul Decret prezidențial, „pentru rezultate deosebite obținute în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în anul 1980 și în perioada 1976-1980 în întrecerea dintre organizațiile județene de partid”, înobilează în fapt munca a zeci de mii de oameni, vașnici lucrători ai pământului, care sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid ale județului au muncit zi-lumină, pe arșiță, ploaie sau vânt, pentru îmbelsugarea hambarelor, pentru producții tot mai mari de la un an la altul. Argeșul, să nu uităm, este un județ care a primit în mai puțin de două decenii circa 75 de miliarde de lei pentru investițiile din industrie, devenind aproape peste noapte din zonă sută la sută agrară, zonă puternic industrializată, un județ care face el singur cu 10 miliarde mai mult decât întreaga Românie de acum 30 de ani! Și totuși, iată că Argeșul n-a devenit „Erou al Muncii Socialiste” pentru industrie, ci a primit înalta distincție tocmai pentru agricultură, pentru activitatea neobosită depusă pe acest străvechi pământ argesean, vatră de istorie și vatră de viață nouă totodată. Această distincție, pe care primul-secretar al județului a primit-o în numele tuturor fiilor plaurilor Argeșului, în marele sfat al țării, chiar din minile tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al P.C.R., și președintele țării, capătă din acest punct de vedere dimensiuni de simbol. Ea certifică încă o dată înțelepciunea partidului, exemplara sa politică de dezvoltare economică multilaterală, echilibrată a tuturor județelor patriei, în cadrul căreia creșterea producției industriale nu exclude în nici un fel, ba dimpotrivă, ea stimulează, sporurile de recolte ale pământului. Sigur că, așa cum am spus, agricultura are o îndelungată tradiție în Argeș, numai că va trebui să nu uităm că pînă acum 15-20 de ani producțiile acestor pămînturi nu treceau de 700 kg la hectarul cu griu și 900 kg la cel cu porumb! Astăzi însă, cînd cercetările amănunțite ale specialiștilor de la stațiunea Albota, ale altor cercetători din județ sînt aplicate cu consecvență, Argeșul raportează o producție medie de circa 3.000 kg griu la hectar și 3.500 kg boabe la porumb, existînd însă și unități cu rezultate mult mai bune, cum ar fi Consiliul agroindustrial Miroși, cu o producție de peste 5.200 kg la hectarul cu porumb, în condiții de neirigare, sau C.A.P. Ungheni, avînd o producție record de 6.583 kg la aceeași cultură! În fapt, dacă luăm ca indicator contribuția la fondul de stat, se cuvine să subliniem că astăzi județul Argeș livrează anual cantități mai mari decît livra întreaga regiune Argeș în anul 1965, respectiv cu 60.000 tone de cereale mai mult, cu 11.000 tone la legume, cu 13.000 tone la cartofi, cu 371.000 hl la lapte și cu aproape 23.000 tone la carne. Acestea sînt rezultatele concrete care au condus ca, în cadrul întrecerii socialiste la care ne-am referit mai înainte, județul Argeș să ocupe locul I de două ori consecutiv, în 1977 și 1978, ani în care a avut cîntea să găzduiască marea adunare prilejuită de sărbătorirea recoltei, locul III în 1979 și, iată, din nou locul I pentru anul 1980, ca și, cumulat, pentru rezultatele obținute în întreg cîincinalul 1976-1980.

Am fost deci la Pitești tocmai în acea zi festivă, cînd Argeșul a ascultat cu sufletul la gură rezultatele comunicate prin radio. La Direcția agricolă județeană nu lipsea însă numai acea atmosferă festivă pe care am fi putut-o înțelege atît de ușor, ci lipseau chiar oamenii, plecați cu toții „în teren”, adică exact acolo unde li se află locul. Abia tirziu, spre seară, aproape de înnoptare, aveau să apară pe rînd directorul general Maței Georgescu, apoi directorii adjuncți Traian Dumitrașcu și Gheorghe Costache. „La noi, părea să se scuze Traian Dumitrașcu, pentru lucrările de primăvară nu sînt decît cîteva zile bune, citeodată doar vreo două, trei cu adevărat optime. Atunci trebuie să acționăm foarte energic, să fim cel mai bine organizați, fiindcă altfel există pericolul de a compromite întreaga recoltă!” Stăm de vorbă cu directorul general Maței Georgescu, pe care îl rugăm să ne explice cum a fost posibil ca un județ avînd atît de mult pămînt din zona a doua de fertilitate, terenuri podzolice și smolnîte în cea mai mare parte, să se obțină asemenea sporuri de producție și, drept consecință, înalta distincție de cîrînd decernată. „E adevărat, ne spunea dînsul, în Argeș pămînturile sînt în stare naturală relativ sărace, conținînd puțîn humus și elemente nutritive, pămînturi socotite pînă mai ieri destul de puțin favorabile agriculturii. Avem multe soluri „bolnave”, avînd o aciditate ridicată, un fel de gastrită dacă îmi permiteți să folosesc un cuvînt de specialitate medicală. Mai mult decît atît, stratul fertil, cit e el de fertil, este și foarte subțire, sub 30 de centimetri de obicei, sub care se găsește roca-mamă, o argilă tipică, care nu permite drenarea apelor, nici acumularea ei în subteran pentru zilele mai secetoase. În felul acesta, cum plouă peste 20-25 de litri pe metrul pătrat, gata și bălțirea, lucru care explică necesitatea efectuării

lucrărilor agricole exact la momentul optim. Trebuie desigur să precizăm că noi ne-am creat deja un sistem propriu de agricultură, pe care îl dorim cît mai bine adaptat condițiilor locale. Acest sistem este format dintr-un întreg complex de lucrări, care se sprijină, se intercondiționează între ele, nici una nefiind eficientă dacă le excludem pe celelalte. Dacă doriți vă pot exemplifica aceste verigi. Este deci în primul rînd vorba despre aplicarea asolamentului ameliorator cu trifoi, o plantă adevărată minune pentru solurile noastre, pentru că rădăcina sa adîncă izbuteste să străpungă stratul de argilă, afinînd pămîntul, îmbogățindu-l cu azot din resturile vegetale, fiind deci o cultură premergătoare, cu rotație din 6 în 6 ani pe fiecare parcelă, pentru toate celelalte culturi. Aici am avut de întîmpinat și unele greutăți, fiindcă sistemul nostru nu se potrivea identic cu tehnologia-cadru stabilită la minister, cu structura de cultură stabilită și suprafețele planificate pentru fiecare cultură în parte, nemairămînindu-ne decît foarte puțin pentru trifoi. Noi am calculat însă că folosind tehnologia proprie, chiar dacă pentru un an scoatem din circuitul culturii cerealelor o anumită parcelă, în anul următor sporurile de producție astfel obținute compensează așa-zisele pierderi, ba chiar aduc beneficii de producție. Mai trebuie apoi vorbit despre afinarea și scarificarea brazdelor, tăiate adînc pentru reglarea regimului hidric, despre fertilizarea cu îngrășăminte organice și, mai cu seamă, despre „calcarizare”, adică despre aplicarea de amendamente calcaroase, avînd caracteristici bazice, pentru corectarea acidității solului”. Despre această din urmă lucrare avea să ne vorbească mai larg dr. ing. Traian Dumitrașcu, un adevărat doctor în podzol, trăind de 28 de ani pe pămînturile Argeșului. „Sînt ani buni de cînd am început să aplic această lucrare, ne spunea directorul adjuncț Dumitrașcu. Podzolul e un pămînt alb la culoare, iar noi venim să-i mai turnăm pe deasupra și un fel de platră de var! Oamenii se mirau, așteptînd mai cîrînd să adăugăm ceva de culoare mai închisă, să semene cît de cît cu cernoziomul, și parcă nici n-aveau încredere. Numai sporurile de producție, la început mai mici, apoi tot mai mari, i-au convins. Astăzi aplicăm carbonatul de calciu, provenit din reziduurile fabricilor de îngrășăminte chimice, sau din cariere, cu regularitate, cite 4 tone la hectar la fiecare 4 ani, și îl aplicăm ca pe un fel de medicament capabil să trateze „gastrita” pămînturilor argesene!”

Sigur că probleme nerezolvate încă mai sînt, specialiștii cu care am stat de vorbă la Pitești fiind conștienți, cu toată bucuria deosebită prilejuită de frumoasa incununare a eforturilor lor, de necesitatea eliminării excesului de umiditate, de cea a îmbunătățirii nivelării terenului, de mai buna folosire a bazei tehnico-materiale existente, de stimularea contribuției de conștiință a tuturor oamenilor care lucrează acest pămînt argesean.

Eroii Transfăgărășanului

„Am venit pe jos,
de la Băiculești,
cu traista în băț...”

— Cum a fost în primele zile pe Transfăgărășan?

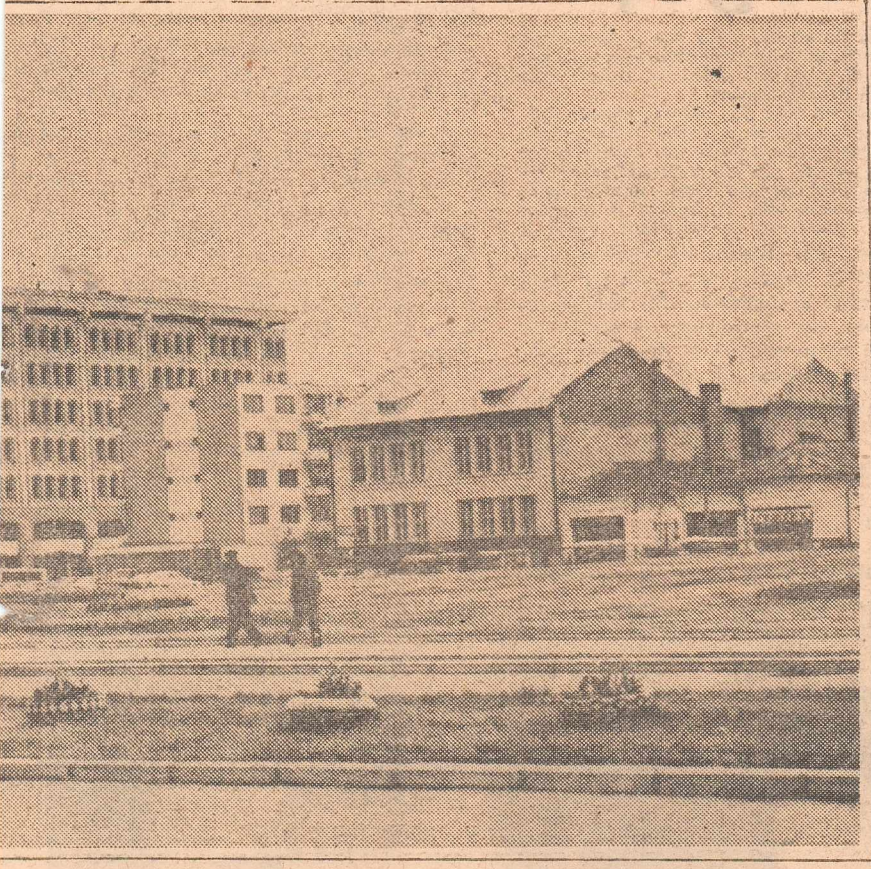
— Am venit de jos, de la Băiculești, cu traista în băț, o formație de treizeci de muncitori. Așa umblăm, cu bocceluța după noi. Cînd e mai mult de stat, ne luăm și familia și ne legăm viața de-o hidrocentrală. Timpul trece, hidrocentralele se-adună și încep să vorbești în dozii: la Bicaz luna de miere, la Vidraru s-au născut Gabi și Dan, la Oiești, tot pe Argeș, s-a născut Gelu. De făcut ochi, fi-rește că i-au făcut și ei tot la maternitate, dar gata așa ajungi să te exprimi.

— Să nu uităm Transfăgărășanul...

— Venisem cu o formație de la Băiculești condusă de inginerul Gogu. N-a trecut mult și prin septembrie, într-o noapte, ne-am pomenit cu un viscol mai mai să ne răstoarne rulotele. N-apucasem să ne organizăm ca lumea și lucram la colonie. Am stat înzăpeziți vreme de șase zile și norocul nostru a fost că nu ne-a lip-sit mîncarea. Aveam cartofi, mălai, conserve, aveam și apă, în schimb era al dracului de frig. Pe urmă au venit cei de jos, ne-am organizat șantierul, am primit mașini puternice și moderne, iar cînd totul a fost gata era nemaipomenit de frumos.

— Ce anume era nemaipomenit de frumos?

Consecință a justei politici a partidului nostru — dezvoltarea județelor României

Totul, lucrarea, drumul și Ardealul. Cum v-am spus: frumos, oamenii pașnici ca moldovenii, Oltenii și enii sînt mai iuți.

Cum vede un moldovean Ardealul? Cum v-am spus: frumos, oamenii pașnici ca moldovenii, Oltenii și enii sînt mai iuți.

Gheorghe Iordache s-a născut la 6 octombrie 1935 în comuna Cașin, județul Băișeu, este unul dintre eroii Transfăgărașului și al județului Argeș. Adică este un muncitor socialist, titlu primit la 1 septembrie 1974. „Comună frumoasă, dar de acolo am auzit că sînt și păduri, Nadiei Comănești, comună de deal, blind așezată pe Valea Oituzului și, precis, pe apa Cașinului, care izvorăște din Munții Vrancei, de la Intărcăleac numit astfel fiindcă, se zice prin ea aceea, că acolo și-a înțecat dracul, dar poți să știi cit e de adevărat. Pe acolo în excursie, cu școala, era un trenuleț, care acum nu mai e și rășina nu se poate ajunge“. Ca orice moldovean care-și iubește casa, la 17 ani, încă de duminică, într-o salopetă cu-a plecat la Bicăz și s-a calificat dulgher. „Se lucra într-un jurec într-un zbur, dar și cu tragere de inimă. Azi e greu, nu se prea mai înhamă tinerii de bururi grele, toți vor să se facă electrici“. Au venit pe rînd hidrocentralele de pe Argeș, Trănsfăgărașanul și...

...de la Valea Ursului. Un drum noroios, un șos curge chiar pe mijlocul lui, lăptos spre vale. Cota: 832 metri. Barajul are 900 de metri. Oamenii lui Gheorghe Iordache se află la fereastra de atac care intră în aducțiunea principală. „Aici fi un lac de acumulare datorită căreia se vor pune în funcțiune uzina electrică a Lereștiului, comună cunoscută și în ocean pentru frumusețea caselor ei, ea electrică de la Voinești și va alina cu apă Combinatul de fibre sintetice de la Cimpulung. Tot ansamblul face parte din regularizarea râurilor Tîrgului și șos...“

...ici, la Valea Ursului, se poartă costume și cravată numai sîmbăta și duminică dacă nu se lucrează cumva pentru titlu de luni. Cînd nu se lucrează, Gheorghe Iordache coboară în colonie, pe o baie, se schimbă, se urcă în „Dacia“ personală, care, după doisprezece ani pește două sute de mij de kilometri, încă ca nouă, și la drumul Piteștiului. Aici vin și ei la mine. Mă duc și-i iau mașina că s-au boierit. Nu mai merg autobuzul. S-au boierit mulți azi, chiar la țară. Nu mai cresc găini în curte, apără de la oraș. Ea stă acasă și-i zice bărbatu-su, care lucrează la oraș: „să mi vii fără piine, vreo două găini și 40 de ouă“. În colonie, Gheorghe Iordache are un apartament cu două camere, hol și o baie, cu încălzire și apă caldă vremea. În față, e parcată „Dacia“, perită cu o husă, pedant, să n-o atingă alții. E un om meticulos și atent lucrurilor bine făcute, cu temelii.

— Ce fel de oameni ați întâlnit pe unde fost?

— De toate felurile, dar am rămas în minte amintire cu oamenii oameni. Muncă și obișnuiește cu viața aspră și cu

oamenii de caracter. Cei fără caracter nu rezistă la înălțime.

— Ba rezistă...

— Rezistă, poate, la înălțimea unui scaun, dar nu și a muncii.

— Unii au crezut că după ce ați primit titlul de Erou al Muncii Socialiste, s-ar fi putut să vă aflați într-un loc mai potolit. Mai exact, mi-au sugerat să mă interesez mai întâi dacă nu ați ajuns funcționar.

— E drept, titlul nu l-am luat pe viață, ci pentru munca de pină atunci. Dar, zic, e mai greu să rămii, mă repet, la înălțimea aceluia titlu. Pe unii aerul acela tare îi pierde. Cresc fumurile din ei ca ceața din munte dimineața. De regulă însă, nu se schimbă nimic, muncești la fel cum ai muncit toată viața, dacă ai făcut-o cu pasiune.

— N-aveți în viață nici un regret?

— Dacă nu eram așa de izolat, așa fi făcut și eu liceul și poate o facultate, mă gîndesc la hidrotehnică. Trebuie să fii mereu mai bun azi. Între noi fie vorba, bun trebuia să fii tot timpul, nimeni n-a decretat vreodată că se poartă incompetența, dar e drept, s-a mai strecurat unul sau altul. Însă nu mai merge. Ne costă. Un conducător de formație cum sînt eu are neapărat nevoie și de o bună pregătire teoretică. Nu mai contează numai termenele, graficele, ci și cit costă lucrarea. De turnat douăzeci de basculante cu ciment într-o groapă toarnă oricine, dar ești deștept numai cînd torni zece mașini cu ciment și rezultatele sînt mai bune ca înainte. Un tunel de aducțiune ca al nostru costă foarte mult. Dacă puști la întimplare și dai proiectul peste cap, te costă.

— Cîți ciștiși mineri din formația pe care o conduceți?

— Unul necalificat primește cu totul 2500 de lei, iar unul calificat, peste 3500 de lei. Eu, ca șef de schimb ciștiș la 4000—4500 de lei. La asta se adaugă sporul de șantier după un an și sporul de permanentizare după zece ani. Și, desigur, masa caldă dimineața.

— Cum era Piteștiul cînd v-ați mutat în el?

— Asta se întîmpla prin 1961. Un orașel mic, inghesuit, cu case vechi și urite, o piață în centru, cu totul, un fel de tirgoșor, cum întîlneai destule și prin Moldova. Practic, din 1965 Piteștiul este altul. Industria a schimbat fața orașului, a schimbat și oamenii, a coborît media de vîrstă.

— Ce întîmplare vă amintește de acei ani?

— Prima probă de curaj pe care am dat-o în viața mea: la turla puțului castelului de echilibru de la Argeș. Lucram pe o muche de deal, la 20 de metri înălțime, cu toții 25 de oameni. Ne-am apucat de lucru nemecanizat și se spunea că este o nebunie. Ridicam manual greutatea fantastică: o palee din lemn cîntărea 15 tone. Era locul îngust și nu se putea băga nici un alt mijloc de ridicare. Lemnele le țirăm cu cablul din pădure. Nu ne obligează nimeni, mai mult, șeful de lot mi-a zis: Iordache dacă ai curaj așa, începem, dacă nu așteptăm rețeaua electrică.

Primăvară

E iarăși primăvară din sud și pînă-n nord

Și se-aurese caișii și zarzării și merii
Corăbii lungi de iarbă aruncă peste boră
O ultimă zăpadă la cumpăna tăcerii.

Pămîntul cîtorește în aer verticale
De fum și mirodenii, pe creste de

păduri
Cresc mieii lîngă vaduri de lapte și

cavale
Le leagănă pășunea pe mii și mii de

guri.

O, Țară, frumusețea e geamănă cu tine

Cînd griul pe cîmpie se-ntrece cu

lumina

Îți sîntem fiii care cîntăm cum se

cuvine
Și-n vîrstă libertatea și-n sînge

rădăcina.

Virșta ferice

Prea luminoasă stemă, pe fruntea

patriei urci

O vîrstă mai ferice. Poporul azi cuvîntă

Curg mările de piine din brazdele

adînci

Doar pentru cei ce truda e nobilă și

sîntă.

Prea luminoasă stemă, partidului, erou,

Dorințe milenare le-ai împlinit în glorie

Jertfindu-te în lupte, la răsăritul nou

Îți dăruiești lumina mărețelor victorii.

Prea luminoasă stemă, din plaiuri

românești

Cu albă bărbăție pămîntul se închină

Spre-o nouă zămislire a arderii firești

În țara mea născută din veșnică

lumină.

ION POPA ARGEȘANU ■

Asta însemna încă trei luni. Am staț de vorbă cu oamenii și ne-am terminat treaba cu două luni și jumătate mai devreme.

Dacă îl întreb cum crede că i-a fost viața pînă acum, răspunde că bună. Nu foarte bună, pentru că oameni sîntem. Are o nevăstă cu care se înțelege ca în prima zi, trei băieți isteți și muncitori, apartament în Pitești, mașină, mă rog, toate cite ies dintr-o muncă cinstită, în care n-ai pierdut vremea. E moldovean, dar iubește Argeșul așa cum iubește casa bătrînilor, lui din Cașin, unde se duce vara în concediu. „Cînd am plecat la 19 ani de acasă, mă întrebam cum mă voi întoarce în comună: cu fruntea sus ori pe furis“. A învățat dulgheria, a devenit și minier, a ajuns și muncitor specialist betonist. Cînd a fost primit în partid, în 1965, avea în minte un singur lucru: să fie sănătos și să poată prinde toate hidrocentralele mari ale României. A prins cîteva, dar a căpătat și un reumatism la umeri, treabă care nu-l împiedică să creadă că de-ar avea din nou 17 ani s-ar face tot constructor de hidrocentrale, deși mulți se îndreaptă azi către electronică și nici măcar dintre copiii săi nu este sigur că-l va urma vreunul în pustul muntelui.

E sîmbătă, și-ar dori să se pună la trei ace și să se ducă acasă, dar acum, la ora prînzului, își dă seama că nu se poate, trebuie lucrat linie la front ca să se puște luni dimineața și, împreună cu oamenii săi, să se țină de cuvînt și să depășească 60 de metri la galerie, ceea ce ar însemna o cifră record. Este cald, este bine și, ceva mai devreme, Gheorghe Iordache își făcea socoteala că în după-amiaza aceea ar fi umblat după unele cumpărături și scara ar fi prins și serialul...

Paginile 12, 13, 14 au fost realizate de
RAZVAN BARBULESCU
și **DUMITRU GRAUR** ■

Viața în amănunt

● Pentru constructorii de autoturisme, primul an al cincinalului se anunță plin de noutăți. Iată că în vreme ce soluția excepțională a inventatorului Vasile Dumitrescu, despre care revista noastră a scris la timpul potrivit, se experimentează cu bune rezultate și la ARO, după succesul cunoscut la „Dacia“, la I.A.P. a fost pusă pentru prima oară în funcțiune o instalație de nitrurare ionică realizată la Institutul de fizică atomică. Prin noua metodă se pot realiza unele piese, scule și matrițe și din oțeluri slab aliate ● Spre deosebire de unii sau alții, minerii de la Aninoasa, Slănic, Godeni, Berbovoești, de la Întreprinderea minieră Cimpulung, dovedesc o înțelegere foarte exactă a ceea ce înseamnă eforturi consecutive sau preocupare permanentă: ei au scos la suprafață o cantitate de 4221 tone lignit peste plan în numai două luni, între 1 ianuarie și 3 martie ● Inginerul Constantin Divan și maestrul Constantin Țurcu de la Combinatul de articole tehnice din cauciuc au gîndit o tehnologie după care au fost fabricate pentru prima dată în România baloane gonflabile. Cei doi, care au declarat public că nu l-au citit pe Jules Verne nici în fragedă pruncie, nici la vîrstă deplină maturității, au demonstrat că baloanele cu pricina umplute cu heliu sau hidrogen pot fi utilizate la semnalizarea aviației utilitare. Primele zece bucăți sînt gata ● Cîteva din virtuțile serelor Întreprinderii de producere a legumelor Pitești: umplu piețele de castraveți, ardei grași, salate ș.a.m.d. și rotunjesc veniturile bunilor gospodari. Un hectar de pămînt din sere produce legume în valoare de 800 000 lei, iar productivitatea muncii pe om este de 126 000 lei ● Februarie a fost lună extraordinară pentru scena piteșteană. Exemple: Dan Iordăchescu și Elena Grigorescu au venit cu Orchestra simfonică a Radioteleviziunii, s-a ținut a doua ediție a Reuniunii studenților teatrale, au avut loc cîteva concerte cu soliști de mare prestigiu. Nici martie n-a fost mai prejos. Dovada: al doilea concert integral al cvartetului de coarde „Argessis“ ● Vasilica Dimulescu, una dintre cele mai bune îngrijitoare de animale din județ, declară gazetarului Dan Giurea, de la „Seceră și ciocanul“, următoarele: „Tot ce mișcă în zootehnie mi-e drag. Dar din Izvorani eu sînt singura femeie care muncesc la fermă. Numai Tică Sandu și cu mine creștem vaci. Ceilalți se duc la oraș să cumpere lapte. Și-apoi, sînt creșele, sînt muncitorii. Cit lapte să se ajungă dacă țăranel cumpără și uită să producă?! Știi că în Izvorani sînt 26 de mașini mici și doar două vaci?“ ● Sirguincioși ca întotdeauna, petrolistii de la Schela Bascov vor depăși planul pe acest prim trimestru la foraj cu 3 400 m.l. ● O știre foarte caldă: la I.L.P.P. „Peco“ a fost pusă în funcțiune instalația de aditivare a benzinei regulare (pentru necunosători, cu cifra octanică de 90) în vederea obținerii benzinei Premium 1, cu cifra octanică de minimum 96. Tehnologia de amestec și instalația sînt de concepție proprie ● Ultima piesă a teatrului de amatori „Brevă“ se numește „Vinoatul“, este scrisă cu talent de Ion Băieșu și a fost aplaudată pe măsură de un „public receptiv“, după cum apreciază ziarul local ● După felul cum muncesc la cîmp oamenii județului Erou, s-ar putea ca Piteștiul să-și depună din nou contribuția ca gazdă a Zilei recoltei. Trei argumente: pînă la sfîrșitul săptămîinii trecute au fost înmormîntate culturile din prima urgență pe o suprafață de peste 6 000 ha, s-au plantat cu cartofi 1 800 ha, iar în livezile pomicele tăierile de formare și rodire au fost executate pe 19 000 ha ● Din agenda gospodarilor orașului Curtea de Argeș: asfaltări de trotuare, reparații de străzi, plantări de pomi, arbuști și flori. Pînă la ora apariției acestor rânduri, în acțiunile întreprinse s-a remarcat asociația de locatari condusă de președintele Vasile Teacă ● Mai mulți navetiști din satele Vilcești și Tutana și-au anunțat recent primarii, prin intermediul ziarului local, că drumurile din localitățile amintite sînt sub orice critică. În sensul că sînt foarte proaste ● În rețeaua I.C.S. Alimentara Pitești și-au exercitat atribuțiunile 25 de echipe de control ale oamenilor muncii. De aici au rezultat un plan de măsuri și chiar măsuri efective, modernizîndu-se mai multe unități de lapte, carne și pescărie ● Într-una din dimineațele lunii trecute, șase femei cu domiciliul stabil la țară îndesau cu hîrnicie într-un autobuz care mergea de la oraș spre Mărăcineni nu mai puțin de 20 de litri de lapte. După aprecierea reporterului, autobuzul cu pricina se transformase în cisternă de lapte ● La instalația de producere a biogazului a lui Ion Neguț din Rociu vine lumea ca la Maglav. Drept urmare, fiul acestuia, Radu Neguț, un pasionat al biogazului, a propus cooperăției din Pitești înființarea unei secții de producere a acestor instalații, chestiune din care cooperăția ar ciștișa anual cam zece milioane lei. E o piine aici... ● Anul trecut, Constantina Diaconeasa din Cuca, care are în proprietate un solar de 1 000 mp, 4 boi, 2 vaci și 5 scroafe, a luat pe animalele contractate 60 000 lei. Acum, familia Diaconeasa se îngrijește și de producerea sfeclii furajere. Și la Cuca, și la Moșoia, și la Bughea de Jos oamenii și-au adus aminte de ceea ce cam uitaseră și astfel prosperă județul.

Argeș — județul erou

Laser la Curtea de Argeș!

Cum se naște o întreprindere într-un loc cuminte, încărcat cu istorie și mirosuri de livezi și de prună pe cale să devină țuică la vreme de toamnă, cu case trainice și cochete, una peste alta, cu un pitoresc desprins din reclamele turistice, dar unde oamenii n-au văzut industrie decât la televizor, în ziare sau la oraș, mirându-se cum aleargă toți bezmetici, să nu scape condica sau fișa de pontaj? Și, de fapt, când se petrece această naștere? Odată cu actul care-i temeinchește viitorul sau mai târziu când lucrurile se așază, oamenii se mai coc și inscripția de la intrarea fabricii devine firmă?

Eram în primăvara lui 1974 tot aici, la Curtea de Argeș, oraș intrat de mult în vederile ONT-ului, plin de miremele merilor și prunilor, cu case odihnoare și acleași semne minunate de istorie ca și azi, dar unde liniștea fusese tulburată de o fabrică aflată în primul ei an de producție, întreprinderea „Electro-Argeș”, pe scurt și mai târziu, „EL-AG”. Întimplarea mă făcea martorul unui moment de desperare al directorului. Omul, de felul lui calm și echilibrat, nu mai prididea să țipe că așa nu se poate, că tocmai acum când era planul plan, decada decada și lucrurile nu mergeau ca pe roate, plecaseră unii, îl lăseseră baltă pe vreo trei-patru zile, de sărbători, așa cum se mai întâmplă și azi în construcții, când poți tu, șef de șantier, să te dai cu capul de toți pereții și să ameninți în stînga și dreapta, dacă le vine unora chef să fiină o nuntă o săptămână în satul de baștină, ei tot se duc și te lasă în aer cu planul. Cam așa i se întâmpla directorului, iar misterul nu era greu de lămurit. Cei veniți peste noapte în industrie pricepeau mai greu cum vin lucrurile. La televizor se vedea altfel. Ei, atunci, în 1974, nu se încadraseră în fabrică fiindcă nu aveau ce mânca acasă. Dimpotrivă, aveau case trainice și frumoase, cum sint de cînd lumea prin partea locului, aveau gospodării bine puse la punct, mașini, nu mai vorbim de televizoare, mașini de spălat și aragaze, câștigau sănătos cu pomicultura, cu țuica...

De ce veniseră ei atunci la fabrică?

De ce își părăsiseră curțile și livezile

îngheșuindu-se de cu noapte în cursele de navetă pentru a-și lua o diplomă la locul de muncă?

Logica era simplă: veneau anii pensiei, mai erau și concediile, de odihnă și medicale, mai erau și doar opt ore de muncă, mă rog, toate avantajele industriei.

Directorul era înnebunit: cu aștia să fac planul? Care cum vrea pleacă, că are el cu ce trăi! Unde dracul e conștiința? Era ceva adevăr în asta. Desigur, legea era lege, și la trei zile nemotivate, el le putea desface contractul de muncă. Ei și? De acești oameni era nevoie și alții nu erau. Și, dealtfel, nu erau cituși de puțin răi, dimpotrivă casele și curțile și locul lor îi arătau vrednici și gospodari. Dar rămăseseră fărăni. În ciuda televizoarelor din casă, a sistematizării comunelor potrivit tradiției și, uneori, principiilor urbanistice. Ritmul lor de viață era altul, răsăritul și apusul soarelui treceau drept semne ale începutului și sfîrșitului muncii și odihnei, hrănirea păsărilor din ogradă, cositul și strinsul finului, culesul livezilor erau repere cotidiene de măsurat o viață. „Se întâmpla astfel, povestește inginerul Dumitru Laită, el însuși născut pe lângă Curtea de Argeș și sosit aici după ani buni petrecuți la hidrocentrale, în ereierul munților (și azi duce dorul hăurilor și aerului curat), se întâmpla ca vara, când se făcea muncă patriotică la cosit, se năpusteau cu toții de parcă își găsiseră rostul. Acum, cu greu mai găsești cițiva care s-o facă. E bine, e rău?”

Greu de spus, timpul o va lămuri și pe asta. Dar, iată, ne întoarcem la întrebarea: cînd se naște o întreprindere? Cînd s-a născut firma „EL-AG”? Atunci cînd se mai rezeau încă bărbații la cosit sau acum cînd nu mai vrea nimeni s-o facă?

Pînă mai anii trecuți la „Electro-Argeș” fluctuația făcea ravagii. Dădea dureri de cap multora și efortul era dublu. Azi fluctuația e aproape zero. Au rămas să facă industrie cei cu chemare, care au avut puterea să lupte, să învețe și să se desopere, să se profesionalizeze într-un timp scurt. I-au selectat munca, capacitatea de

adaptare, dragostea față de o firmă pe care o simțeau a lor, în destulul căreia era implicat destinul lor. Unii au numit asta conștiința muncitorească.

N-au rămas toți. În ultima vreme, mărindu-se prețurile de achiziții în zootehnie, mulți și-au adus aminte de indeletniciri străbune. N-au pierdut nici cei care au plecat, nici cei care au rămas, dar de ciștigat au ciștigat toți. A operat o selecție firească, semn că mecanismul social a funcționat bine. Oamenii au optat potrivit înclinației și pasiunii lor: unii în agricultură, alții în industrie. Cît ciștigă un om harnic din contractele cu statul, în Argeș, se poate observa și din aceste pagini dedicate județului. Care este retribuția la „Electro-Argeș”? În medie, 2.200 de lei. Cu 700 de lei mai mult decît în 1975.

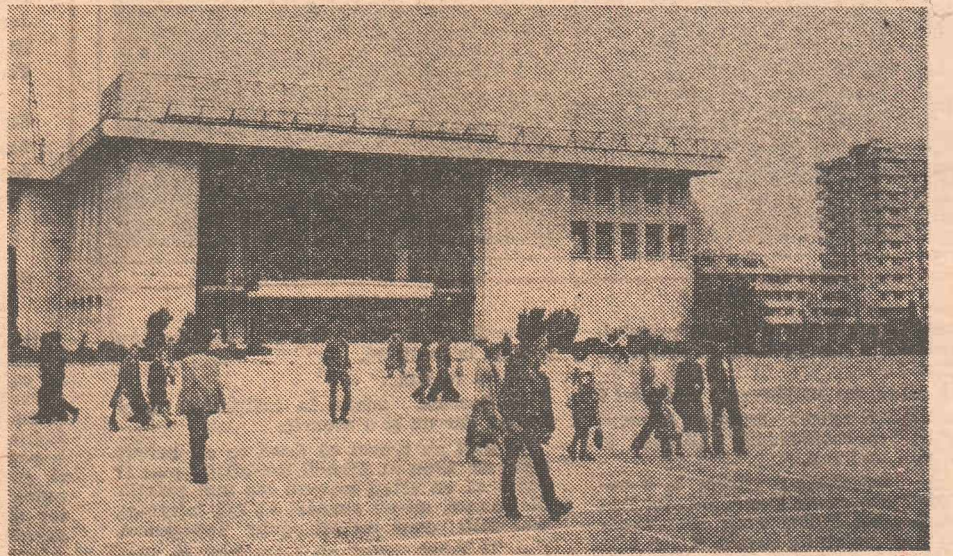
Și iată cum mai bine de șase ani istoria întreprinderii s-a confundat cu nașterea ei. De la simplele rezistențe, condensatoare și proverbialele aspiratoare „Ideal” și „Practic” de ieri, la circuite hibride și integrate hibride, la aspiratoarele moderne

și complexe care se exportă, la prelucrarea cu laser de azi.

„Unii stagiari, zice Dumitru Laită, ceruseră repartitie la noi sperind că într-un oraș retras între dealuri nu le va strica nimeni liniștea. N-am avut ce face, le-am stricat-o, deoarece trebuia să răspundă fiecare de cîte o problemă tehnică, altfel nu urneam treaba. Așa am ajuns să avem o autoutilare care ar stîrni invidii și să ne exportăm marfa în 15 țări”.

Nu demult, în biroul aceluiași director, l-am numit pe Nicolae Vaidescu, ale cărui împliniri personale sînt legate în cea mai mare parte de împlinirile întreprinderii, am surprins o discuție telefonică în care omul doar că nu implora pe nu știu cine de la C.F.R. să-i mai dea niște vagoane: „Pricepe, tovine, am plan la marfă, degeaba o fac dacă n-o vind și nu iau banii pe ea. De abia am primit Ordinul Muncii și ne și facem de ris...” (Mai exact, Ordinul Muncii clasa a doua.)

Alte probleme, probabil că nici asemenea probleme n-ar trebui să existe, nu probabil, ci sigur, dar așa e viața, liniștea unui oraș se strică greu, mai ales cînd are și tradiția de partea ei.

Județul Argeș — Erou al Muncii Socialiste

(Urmare din pagina 1)

miliarde decît cea a întregii României de acum trei decenii! Este de asemenea impresionant de aflat că, prin energiile constructive descătuse de Partidul Comunist, numai pe perioada cincinalului recent încheiat aici s-a creat practic un al doilea Argeș industrial, fiind dublată producția anului 1975. Dealtfel, cu fiecare cincinal producția industrială a județului a marcat o curbă ascendentă, ajungînd să reprezinte astăzi 4,1 la sută din producția industrială globală a țării, la o seamă de produse situîndu-se la loc de frunte în contribuția la formarea avuției naționale. Într-adevăr, așa cum ați spus, în ultimele două decenii s-au produs profunde mutații în profilul economic al județului. Este însă vorba nu numai despre schimbarea sau inversarea unor termene, ci de schimbarea efectivă a realității vieții economice și sociale a Argeșului. Aici, unde socialismul a cîltorit ramuri de viață ale industriei, purtătoare ale progresului tehnico-economic, cum sint petrochimia, construcția de mașini, electronica, electrotehnica și mai de curînd folosirea energiei nucleare în scopuri energetice, s-a reconfirmat faptul că numai în epoca pe care o trăim cu toții omul liber, descătusat de exploatare, își poate dovedi adevărata sa forță, pe măsura îndrăznețelor înlăturării socialiste realizate în acești ani. Încă o dată mă văd nevoit să subliniez deosebita însemnătate a indicațiilor și orientărilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului arătîndu-se în cele peste 30 de vizite de lucru efectuate în unități economice și șantiere argeșene mereu alături de oamenii muncii de aici, atît la bucurii, cît și în momentele de încercare.

— Este cu adevărat evident că preferențele din sectorul industrial al economiei județului sint mai mult decît spectaculoase, sint chiar eroice, așa cum bine le-ați definit. Acum cîteva zile însă, pentru rezultatele deosebite obținute în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan la principalii indicatori din agricultură în

anul 1980 și în perioada 1976—1980, Organizației de partid a județului Argeș i-a fost conferit prin Decret prezidențial înaltul titlu de „Erou al Muncii Socialiste”, ca urmare a ocupării locului I în întrecerea dintre organizațiile județene de partid. Cum puteți explica acest succes, țînînd seama și de faptul că Argeșul posedă în proporție de aproape 80 la sută pămînturi relativ sărace, din zona a doua de fertilitate?

— Mărturisesc că este un prilej de mare satisfacție pentru noi, pentru toți comunistii și oamenii muncii din județul Argeș, onoarea pe care tovarășul secretar general Nicolae Ceaușescu a făcut-o tuturor fiilor plaiurilor argeșene prin decernarea, în marele stat al țării, a înaltei distincții de care ați amintit. În fapt, nu numai în industrie, ci și în agricultura Argeșului s-au înregistrat în ultimii ani cele mai mari producții din întreaga sa istorie, fapt care i-a adus pe harnicii lucrători ai pămîntului de patru ori consecutiv în primele rînduri ale gîntașilor gospodari ai pămîntului în marea întrecere socialistă. Pămîntul, e adevărat, nu-i din cel mai bun, mai roditor — dar tocmai aici se află probabil secretul reușitei noastre. A trebuit să muncim mai mult, să ne organizăm cît mai bine, să aplicăm cu mare atenție cele mai moderne tehnologii de lucru, să nu preocupăm nici un efort pentru a aduna în hambarele țării o producție cît mai mare. Sigur că sint județe care produc mai mult ce noi din punct de vedere fizic, înregistrînd cantități superioare la fiecare hectar cultivat. Decisiv a fost însă saltul pe care agricultura județului l-a efectuat de la un an la altul, ca și de la un cincinal la altul. Astfel, în Argeș producțiile anuale au sporit practic de patru, cinci și uneori șase ori față de cele ale anilor din cincinalul anterior, crescînd cu 500—600, uneori chiar cu 1.000 de kilograme la hectarul cultivat cu grîu, porumb sau cartofi. Aceste realizări au fost posibile numai în urma unor cercetări științifice îndelungate. Trebuie în acest sens menționat că, grație grijii conducerii superioare de

partid, agricultura Argeșului a beneficiat din plin de pe urma înflăcărilor unor unități de cercetare de prim rang, cum sint Institutul național de pomicultură de la Mărăcineni, Stațiunea de cercetări agricole Albota, cea pentru pomicultură de la Bilești, sau cea pentru viticultură și legumicultură de la Ștefănești. Într-o vreme, localnicii mai țîn încă minte, a existat și ipoteza cum că pămîntul Argeșului ar fi bun numai pentru păduri. La Albota s-a zdruncinat complet această supoziție, iar experiența stațiunii de cercetări a fost aplicată magistral la Școarcești, între altele, cu rezultatele de acum binecunoscute. Nici floarea-soarelui nu se cultivase nicicînd în Argeș, însă specialiștii noștri au știut să folosească mai bine condițiile pedo-climatice, obținînd an de an producții dintre cele mai bune din țară! De asemenea, rezultate bune înregistrăm în sectorul zootehnic, unde avem 23 de complexe de tip industrial, beneficiînd de utilajele cele mai moderne. Argeșul e totodată un bazin pomicol și viticol cu pondere în agricultura țării, aici realizîndu-se circa 13 la sută din producția de fructe a României. Rezerve însă mai sint, în toate aceste domenii. Va trebui însă să stimulăm mai mult eroismul maselor, influențînd în așa fel conștiința oamenilor încît ei să se simtă tot atît de legați de pămîntul pe care trăiesc, pe cît au fost strămoșii noștri... Vreau dealtfel să subliniez că indemnurile pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu ni le-a adresat cu prilejul sărbătoririi recoltei la Pitești, în 1977 și 1978, chemările rostite cu prilejul ședinței de lucru de la Brașov din ianuarie 1981 și cele de la Congresul țărănimii constituie pentru noi tot atitea sarcini de mare importanță, pe care în prezent sintem plener angajați să le înlăturăm. Vem astfel să asigurăm conducerea partidului, așa cum m-am angajat personal în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu, că vom munci în continuare cu toată responsabilitatea comunistă pentru a demonstra prin fapte — adică prin recolte tot mai mari — că sintem ferm hotărîți ca înalta distincție ce ne-a fost înmînată să devină un puternic factor mobilizator, pentru înlăturarea și mai mari în agricultura noastră socialistă, pentru realizarea deplină a noii revoluții agrare.

— Tovarășe prim-secretar, dumneavoastră sinteți convins că trăim un timp eroic — și fără îndoială așa este. V-am ruga însă să ne spuneți cum priviți în perspectivă dezvoltarea județului Argeș, țînînd seama de continuarea politicii de industrializare socialistă și trecerea la o

etapă nouă, superioară, bazată pe creșterea eficienței economice în toate sectoarele de activitate.

— Într-adevăr, în perspectiva viitorului, circumscriș în noile și realiste coordonate ale dezvoltării județului Argeș și revizite obiective de mare însemnătate, pe care conducerea partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu personal, ne cheamă să le înlăturăm cu dăruire și răspundere deplină. Dominanta evoluție viitoare a industriei argeșene se va constitui prin obținerea unor înalte nivele de eficiență economică. Am convingerea că printr-o deplină concordanță a gîndului cu fapta, comunistii, toți oamenii muncii din județul Argeș vor reuși să obțină un spor de producție de aproape 44 la sută în 1985, față de 1980, spor ce va fi asigurat prin folosirea intensivă a tuturor capacităților de producție, prin înnoirea și modernizarea tehnologică, realizarea de produse cu performanțe calitative la nivelul exigențelor pieței externe, cu consumuri energetice reduse, care să valorifice integral resursele locale de materii prime și materiale. Chimia și construcția de mașini vor realiza 72 la sută din producția județului. În agricultură, producția globală practic se va dubla, ceea ce va contribui și mai mult la ridicarea nivelului de trai al populației, care va beneficia de mai multe produse (carne, zahăr, lapte, ulei etc.), reflectînd preocuparea constantă a politicii partidului pentru creșterea continuă a bunăstării întregului popor. V-aș ruga să rețineți că în această ramură, pînă în anul 1985, 50 la sută din veniturile oamenilor vor proveni din sectorul zootehnic, ceea ce înseamnă că retribuțiile vor fi constante, pe toate cele 12 luni. În viitorii cinci ani urmează să se construiască încă 21.000 de apartamente, ceea ce înseamnă că într-un singur cincinal locuitorii județului vor beneficia de mai multe locuințe decît în întreg deceniul precedent. Prin transformarea în orașe agro-industriale a șapte localități, populația urbană a județului va deține în 1985 o pondere de 46 la sută, față de 34 la sută, cît era în 1975. Personalul muncitor va crește cu 30.000 de oameni, ridicînd la 70 la sută procentul populației ocupate în activități ne-agricole. Desigur că mutații de esență se vor produce — avînd ca nobilă finalitate înflorirea personalității umane — și în celelalte sectoare ale vieții, toate fiind dominate de acest imperativ major al construcției socialiste, care este accesul deplin la noua calitate a vieții.

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Melancolia modernă a poetei

Debutând precoce, la numai 16 ani, în **Tinărul Scriitor** din 1957, publicând din 1963 (voluntul de debut: **De pe pământ**) zece cărți de poezie, dacă nu ometem vreunul: **Norii**, **La ritmul naturii**, **Agonie**, **În sala nervilor**, **Răsad de spini**, **Pasteluri**, **Ape cu plute**, **Poezii de dragoste**, **Limanul orei**, **Poeme**, Constanța Buzea și-a format un profil poetic indeviazabil de convingător și de personal spre a oferi prilejul conturării lui critice. Nu este de altminteri întâmplător că în culegerile critice notorii despre poezia contemporană, în studiile statice și dicționare, individuale (Al. Piru, Eugen Simion, Eugen Barbu, Mircea Iorgulescu, Gh. Grigurcu, Marian Popa ș.a.) sau colective (**Dicționarul de literatură română**, Editura „Univers”) autoarea **Agonicele** are un loc al său, recunoscut și distinct.

Poeta a fost așezată sub semnul lui Eminescu și Argezei, Minulescu și Adrian Păunescu și Nichita Stănescu și nu ne îndoiem că există teamei unei asemenea afiliere (exceptând după părerea mea pe Minulescu, structură total diferită). Mai curind imi pare faptul că lipsește între modelele Constanței Buzea cel cu care ar avea cele mai firești afinități, anume Bacovia. Același eu poetic sfârșit de nefericiri și anxietăți, supus presiunii cumplite a ambianței, bintuit de halucinații și măcinat de nevroze, filtrând cromatica întunecată a peisajului exterior și construindu-și un interior al culorilor apăsătoare și al obsesiilor devorante, devastatoare. Rareori, ca și la Bacovia, ba încă cu și mai accentuată parcimonie, zărim cite o rază în imperiul întunericului, al spațiilor abisate. Baudelaire cu **La charogne**, Rodenbach cu **Le Regne du silence**, Rollinat cu **Nevroses** ne vin imediat în minte citind versurile, adesea de o remarcabilă capacitate senzorială, ale poetei române. O „**Coeur solitaire**”, cum ar fi zis Charles Guerin. În fond o dimensiune a oricăruia dintre noi, uneori copleșitoare, căci viața nu se desfășoară în ritm de tarantelă decât pentru juisori ori hedoniști. Cu cit autoscopice sondează mai în adâncimi, cu eit antenele sensibilității sint mai apte și mai dotate, imaginile ascunse ale universului interior ne apar mai încercate de sensuri grave, starea de jubilație fiind legată de naturile superficiale. Marile cuceriri ale spiritului uman n-au apărut decât din mințile meditative, problematizante, din conștiințele grave, indiferent de exteriorizarea prin cuvânt, ce poate înșela de atâtea ori. La Constanța Buzea cuvântul, sintagma, metafora, poema în întregul ei unitar exprimă cu franchețe dispoziția poetică. Ca și la Bacovia, cum anticipam. Iată poemul **Tărîm devastat** (capacitatea sugestivă a titlului ne facilitează aprecierile): „Ce stare de inec, ce devastat tărîm, / Cită pomână într-o milă dreaptă, / Cînd numai cu privirea coborîm / Vulcanul, ori fîntina fără treaptă / Ce devastat tărîm spălat cu mir / Și cu cenușă, doar să mă petreci / În-seninat, pe brațe tot mai reci, / Ca un altar, ca un delir, / Ce stare de inec sub-gol-inaltul, / Gîndindu-te cit somn spre mine vine, / Gîndindu-te la noi ca la ruine, / Urmindu-ne în vis unul pe altul”. Sper că s-a observat că nu e vorba numai de o atmosferă bacoviană ci și de maniera recurenței unor formule cu caracter de obsesii poetice, chiar dacă, evident, concentrarea substanțializată a poetului **Plumbului** rămîne necompetitivă. Un alt poem din **Limanul orei** (1976) relevă însă un pas însemnat în tentativa de condensare a impresiilor, fiind, sub acest aspect, mai aproape ca performanță a meșteșugului, de marele înaintaș, deși poate din același motiv mai redevabilă su-netului acestuia: „Mizerii și măști, și dezastre / Pun negură-n fîntini / Ca vine subțiri și albastre / Sunt crimele scrise pe miini / Chiar propriul tău singe sugrumă / Și glezna și zborul promis / În leagănul lumii de gumă, / Stă fostul tău suflet de vis, / Ecou fără rost mă repet, / Trist martor-zdrobit sunt pe roată, / Trișorul mascat de poet / În lume-mbulzită se-arată” (**Trișor**). Pastelurile sint, ca și la Bacovia, autumnale și pluvioase, minate de rugină și frustrate de vitalitate: „Toamnă-n grădina, toamnă pe deal, toamnă pe șes / Toată lumina prinde rugină, frunzele ies / Să se-nfășoare pe răsuflare și pe vedere / Într-o cădere ca o culoare fără putere”. Degradarea și devitalizarea invadează nu numai regnurile organice, ele contaminatează și teritoriul logosului care devine inapt pentru o altă exprimare decât cea patogenică: „Cuvintele sint boala de care suferi, oare? / Frenetice de silă, amonice de sete / Maidane pustiite de cîini mișcați în cete / Cuvintele fac, toate, o lume de turbare”. Un duh malefic, avînd voluptatea aneantizării, agrează materia și spiritul deopotrivă. Predominant erotică, lirica autoarei **Agonicele** reține momentele și stările de nefericire și frustrare, un ideal erotic absolut păstrat ca o icoană, descalficată prin asocieri comparative, manifestările concrete si, vai, prozaice. Mizantropii provin totdeauna dintre idealistii iremediabili. Poeta cultivă un eros sumbru, negru chiar (formula „eros negru” apare literalmente într-un vers) fără senzualitatea macabră a lui Bacovia, dar cu aceleași mobiluri defetiste.

Este, ne-gîndim, instructiv și semnificativ să observăm că lexicul poeziei Constanței Buzea se recrutează mai ales din sectorul noțiunilor abstracte exprimînd mai ales stări sufletești negative, constituindu-se, prin recurență, în leitmotive și obsesii: agonie, durere, deznădejde, destrămare, dezastur, disperare, umilință, restriște, răutate, silă, chin, eroare, lașitate, răul, frica, efemer, tristete, trădare, coșmar, plîns (cu variante plîns), blestem, iluzie, nimic, firește cu întreaga familie de derivate. Există și noțiuni sau substantive concrete, destul de puține însă, dovadă a unei dematerializări a universului, mai ales dacă enumerăm citeva din categoria preferată: rană (a sufletului însă), întunecime, stafie, groapă (în care cade sufletul), crimă, moarte, sihastru, bolnav, umbră (pală), flori (pălite), trandafiri (negri), mască (neagră), frunze (pale, pălite), față (pală), lumină (arsă), spasme, monștri, strigoi, destîn (insuportabil), curaj (înnegrit) etc., verbele frecvente: a ascetiza, a halucina, a răstigni, a înfiora (de groază), a tortura, a omori, a se sinucide, a plînge, a jeli, a boci, a zace (mort), a blestema, a se înnegrî, a înmormînta. Culorile preferate: întunecat, sumbru, pal, palid, livid, gri, cenușiu și mai ales negru: surpare neagră, curaj negru etc. (cum observăm, mai mult substantive abstracte deprimante; chiar cele concrete sint talonate de abstracțiuni din sfera decepțiilor și tristeților și convertite totdeauna la atmosfera sumbră a poemelor. Aș putea face prinsoare că nu există, după Bacovia, un alt poet român care să fi introdus, în structura poemelor sale, atîtea noțiuni din sfera vocabularului tristeții noastre. Autoarea **Norilor** deține, sintem siguri, prioritatea în ordinea cantității, avînd, față de parcimonia comunicării bacoviene, avantajul, de fapt mai degrabă dezavantajul, prodigalității, sub acest aspect. În acest sens ne gîndim că, pentru a evita riscul, posibil, al manierismului, poeta își va îmbogăți, printr-o diversificare rațională, partitura poemelor sale, aruncînd, din cînd în cînd, lumină care să facă și mai pronunțate stările și cromatica esențiale. Întunericul este mai convingător cînd este străpuns de fulgere, monotonia este mai ucigătoare dacă e alăturată policromiei.

Constanța Buzea nu este o poeză a materiei, a elementelor care, atîtea cite există, sint invadate și suferă de convulsiva tristeții și a melancoliei retractile. Despuată de anecdotă și discursivitate, întoarsă înspre interior, fînciar introspectivă și înclinată de imperfecțiunile speciei umane, această poezie integral modernă, constituie un capitol important în contextul, generos, al liricii românești actuale.

POMPILU MARCEA ■

O poveste cu țărani

Poezia lui Maria Sorescu a părut să treacă printr-o completă schimbare la față și la suflet în 1973, cînd a apărut prima carte din ciclul **La Lilieci** (a doua a fost publicată în 1977, a treia în 1980). Prea statornic într-o înfățișare lirică sau alta nu fusese poetul nici pînă atunci, dar transformările de la un vo-

lume următorul se inscriau totuși pe axa unei continuități de atitudine. Inventind neobosite formule, el rămînea același. Cu **La Lilieci** nu se modifică doar tonul și limbajul poeziei lui Sorescu; este — sau pare a fi — afectată însăși natura ei profundă.

Dezinvolt, ironic, fantezist, răsucind cu ingeniozitate motive și teme consacrate pentru a scoate din ele, storcîndu-le fără condescendență și adesea chiar batjocoritor, sensuri neașteptate, poetul se definește în cel mai hotărît chip drept un „modernizator” — mai mult decît un „modern” sau un „modernist”. Răsunețul extraordinar al versurilor lui Sorescu se datora în bună parte acestei atitudini; care întîlnia predispoziția latentă a cititorilor spre eliberarea de convenții și clișee poetice, spre diferențiere și innoire. Imprejurarea că multă vreme poezia lui Sorescu a fost receptată aproape exclusiv în latura ei de originalitate este cit se poate de elocventă; o originalitate care, fiind izbitoare, îi estompa celelalte caracteristici.

Dar cu **La Lilieci**, poetul a contrariat. Renunță, aparent, la sfidarea normelor; și se întoarce în sat, adică într-un spațiu unde noul nu poate pătrunde altfel decît distrugînd — cel puțin în virtutea unei judecări sumare despre caracterul conservator al mediului rural. Și acest nou Sorescu nu distruge nimic; dimpotrivă, devenit arheolog al unei existențe scufundate în timp, reconstituie și restaurează. A înlocuit oare boneta frigană a insurecției lirice permanente cu o cusmă mihoasă? A devenit, ce surpriză!, Sorescu un „tradiționalist”, un poet cîntînd melancolic o viață patriarhală și cuminate, produsul unei închipuirii devitalizate și al unui sentimentalism nu numai compromișor, dar și lipsit de obiect real?!

Nicidecum; despre sat și despre țărani poetul scrie marcîndu-și decis apartenența la o lume pe care de fapt nu a părăsit-o niciodată. Modernizator, Sorescu a fost și este intrucit a rămas fidel satului, nu fiindcă l-a părăsit și l-a uitat. Inventivitatea și ingeniozitatea lui, întoarcerea bruscă a versului în zeflemea subțire sau în sugestie profund gravă, verva drăcoasă și austeritatea posomorită, întreg acest amestec de stări și atitudini meru surprinzător, supraviețuind estetic în cluda tuturor dificultăților, și încă într-un chip admirabil, constituie exoresia unui anume fel de a privi lumea. Care este, în substanța sa, țărănesc. Desore Sorescu am afirmat cîndva că este, după Marin Preda, cel mai nou sosit în literatură reprezentant al spiritului țărănesc; autentic

țărănesc. Nu, așadar, folcloric, de sărbătoare, convențional și artificializat. Ciclul **La Lilieci**, care conține un veritabil omagiu al vieții țărănești, deloc însă protocolar, sfidează de aceea nu numai o întreagă falsă literatură despre țărani, dar și o concepție îngustă și restrictivă despre literatură ca teritoriu al „infrumusețării”. Ca „artizanat”. Evocînd, la dimensiunile unui oratoriu liric, viața satului, a unui sat concret, Sorescu o face replîndu-se firesc și resuscitîndu-i polemic valorile. Într-o materie prozaică el descoperă deopotrivă sublimul și grotescul, puritatea și degradarea, folosîndu-se de epic pentru a construi ample metafore ale existenței țărănești. Și dacă în privința tehnicii se pot face apropieri între **La Lilieci** și **Antologia orașului Spoon River** de Edgar Lee Masters (și o lucrare ce cealaltă aduc mesajul unei lumi dispărute, evocate din perspectiva funerară a cimitirului; ambele „povestesc întâmplări” și conturează tipologii), nu e totuși mai puțin îndreptățită raportarea poemelor lui Sorescu la tradiția autohtonă a lui Anton Pann. Fără că **La Lilieci** este o poveste cu țărani în aceeași măsură în care este și o poveste a vorbirii (și a vorbei) țărănești. Mai mult, bucuria enumerărilor — nume de oameni („Al lui Fleu, / Al lui Flească, / A lui Gîrlă, / A lui Tiugă, / Al lui Băsină, / Ionete-al lui Făsu, / Al lui Deșca, Roncovaica, / Coadă al lui Ceapă, / Sandu lui Ciurel...”), de vite („Boian, Galben, Suran, Vină, / Prian, Murgilă. O vacă Rușita, alta Prica, Dumana, / Boii vecinilor se numeau: / Cerban, Bolocan, Cocoran, Breazu, / Zorilă, Viorean, Miercan, Ungurean”), de suferințe („Descinta: de fofoloece, de pîrțuică, / De gîte, de cleștile capului, de rîgnă, de vînt, de / Ales untul, de dinsele, de răsturnarea făcăturilor / De spălarea urii, de-a aduce țauca pe sus, / Și, bineînțeles, de zgaibă”) ș.a.m.d. — și statornicia luare a unei atitudini sententioase, de reflecție și concluzie morală și existențială, se situează în linia lui Anton Pann, și el „un poet integral, ironist, primul la noi de asemenea proporții” (Eugen Simion). „Doamne, Doamne, zilele astea cit le ai, / Le ai, cînd nu mai poți, nu știi / Cum să scapi de ele” — iată o vîlcăreală caracteristică pentru acest spirit, în care gravitatea și ironia fuzionează indiscernabil. Întîmplările și personajele din **La Lilieci** sint de aceea nu atît pitorești, cit de o materialitate copleșitoare lingvistic; evocînd satul, Sorescu a făcut-o prin reobrezentarea la nivel expresiv a unei existențe saturate de concret. Și cum pămîntul este simbolul cel mai pregnant al acestei materialități, poetul — atent la modificările sociale și istorice — notează schimbarea raporturilor dintre țărani și glic („Pe vremea aia pămîntul nu era ca acum / Să te strîmbi la el și să nu-ți pese”), dar mai ales intrarea satului „într-o liniște mormîntală”; de aceea, pentru a-l regăsi, întră în el ca într-o poveste („Satul e închis ca o cetate, / Totul se află înăuntru. Cînd vine de la cîmp, / Orrul parcă trage scara potecii după el, / Ce se petrece în afară e din alt tărîm, / Unde ajungi călare pe pajură, / Ori scoborîndu-te printr-o fîntină părăsită”). Cele trei cărți ale ciclului **La Lilieci** alcătuiesc astfel o impresionantă poveste cu țărani; o operă de prim rang a literaturii române de azi.

MIRCEA IORGULESCU ■

Vorbiți și scrieți românește

ALIOR nume dat mai multor specii de flori de cîmp, toate galbene. Cuvîntul este deseori întîlnit în poezia populară: „Foale verde de-alior, A plecat neica Ion, Să puie calu-n pripon. Priponu-i de alior, Aliorul s-a uscat, Ion calul l-a scăpat”. Fiind din categoria cuvintelor cu etimologie necunoscută, **alior** este, probabil, un cuvînt vechi, poate chiar din substratul dacic al limbii noastre.

ALIVENCI. Iată rețeta acestor plăcinte după care ne-a lăsat gura apă citîndu-l pe Creangă și alți scriitori moldoveni: se fac turte de făină de păpușoi, cernută prin sita cea mai deasă, frămîntate cu chîșleag în loc de apă și cu brînză. Ca să fie mai moi se pun și cartofe fierte. Se coc în cuptor pe frunze de curechi și se ung cu unt ori cu smîntînă. După cum se vede, fără zahăr...

ALSĂU însușire. Termen filosofic, traducînd un corespondent grec sau slav. Apare prima oară la Dosoftei: „Cum are părintele alsăul său a naște pre fiul și a scoate duhul zvînt, și cum are fiul alsăul său a se naște din părintele, așa și duhul svînt ar alsăul său a purcede din părintele și a se odihni pre fiul; așa li-i osăbiciunea, numai cu cit se osăbesc alsăurile”. Nu vād ce ne-ar împiedica să-l folosim azi în texte filosofice, teoretice, variîndu-le astfel stilistic.

AMĂGI. De la acest cuvînt avem citeva derivate cunoscute și înțesele de toată lu-

mea, dar puțin folosite: **amăgeală** — latinii cu amăgeală apucasă Tarigradul. Mai des la plural întîlnit: **amăgele** — Așa, cu amăgele, se prindeau pre vremea aceea flăcăii la oaste... Vremea trecea cu amăgele și cu creșteam pe nesimțite. **Amăgelnic** — O, amăgelnic, aceasta iaste împărăția ta! **Amăgeu** = șarlatan. Amăgeul acela dzicea că va invie a treia zi. Și accl amăgeu, Misail călugăru... Grecii sint de neamul lor vicleni și amăgei. ...n-au luat trup amăgeu, ci trup adevărat. **Amăgitură** = farsă.

ION COJA ■

constelația lirei

Vinovat

Sint vinovat de-afta rod
sint vinovat de bunătate
sint arma ce descarcă-n glod
umile gloanțe parfumate.

Mi s-a scirbit să tot fiu zeu
azi evadez din sărbătoare
(deși desprins din Empireu
bătrina lume mă mai doare).

Vai, greieri — trăgători de-clită —
mi-arată ținta mai precis:
ființa mea nelocuită
prin care-mbătrinesc un vis.

Adio, arme murmurate,
săbii de iarbă și de pluș,
pa, ingereasca mea cetate
te-oi traversa ca un arcuș!

Prea înrudeai divinități

prea deschideai în faguri vina
lumina prea-ți curgea-n mustăți,
prea-ți frăgezea un nimb, albina.

În tinda multelor popoare
vei sparge falsul zodiac
și-n flori turna-vei altă floare —
zăpadă arsă, fără trac...

Prin pipa versurilor acre
vei croșeta din nori și fum
statui precece, busturi sacre
în Sanctuarul de săpun...

Oho, bătrine Sfinx limbut,
prea mult îmbrățișai luminal
viermi harnici perforcăză-n scut
mătasea gloriei, divina...

Sint vinovat de-afta rod,
sint vinovat de bunătate —
în vechiul port mihnit deznod
corabia-n eternitate...

Oase de fluturi

Sint timbre ale morții mici volante
ei ară timpul zilei și-l reduc
vârsind în flori — calicii delirante —
suspinal mătăsoș de eunuc.

Ei trec pedepsitor în rana noastră
ingâlbend în gerul prematur
și ninge-adesori prin ora vastă
cu oasele lor albe, din azur...

Patrule sint bățătorind lumină
în depărtarea surdă dintre zei,
mici dezertori prin cerul de rugină
cu lanțurile morții după ei...

Crucei fragede foșnind în zbor timid,
ferestre moi prin amintiri secate,
polenul lor bolborosind în vid
pe-un simbure rigid de bunătate.

I-am așteptat. Odaia a vuit
de lipsa lor. Dar ceasurile sparte
cu fața s-au întors în infinit
ca niște fluturi bucuroși de moarte.

Tirziu

O, iartă-mă, tu mi-ai căzut din pleoape
din somnul meu tirziu te-am ridicat
eram o țară albă fără ape —
de-acuma lacrimile mă străbat.

Erai mireasmă oarbă și părere
iluzie cătindu-și un contur;
adulmecam făptura ta de miere
neîncape în stupul meu impur.

Pulsau deseme lacome prin cer
— îmbătrinite rame repetate —
vroind să te-ntrupeze efemer
în friguroasa lor eternitate.

Dar eu din pleoape te-am desprins crezind
sublim în foșnetul ivirii tale,
mă luminam urmindu-te în gând,
imi retrăiam cuvintele totale.

Tu nu erai și n-ai fi fost și ești
și nici nu știi măcar că te-ai născut —
erai o țară albă în povești,
azi ești pământul meu neîncept...

Bănuitor

Crește lumina peste noi
cu umbra-i să ne umilească;
păcat-apasă în noroi
ființa mea sărbătorească.

Timbul divin și nedecis
imi suie ghebul lui din spate
să intru pururea în vis
bănuitor și de-a-ndarat...

GHEORGHE ISTRATE ■

Veghea de seară

Vin spre mine prietenii, îi știu
După zvonul pașilor din munte
Provincia-i trecută de tirziu
Mama are secolul pe frunte.

Vin pe uliți ca la vinătoare
Vocea lor e grea ca de pământ
Casele-s zidite în ninsoare
Prietenii se-ngroapă în cuvânt.

Ei cum trec nu-l simte nici un ciine
Nu vorbesc să fie mai ușori
Prețul vorbeii știu să îl amine
Ei, provocatorii de candori.

Noaptea i-a oprit la o răseruce
Fac pariuri pentru întrebări
Secolul acesta unde duce
Cite păsări au pierit pe mări?

Vin spre mine prietenii, îi știu
Nu mă află, drumul li-i invers
Provincia-i trecută de tirziu
Doar o lampă arde-n univers.

GHEORGHE PĂRJA ■

La Rășinari

La Rășinari alunecă pe jgheaburi
sudaora iernii-n lacrimi de cristal.
Pădurea-i fum... Molatecii boi de abur
trag după ei, lumina, peste deal.

De nicăieri, prin aerul ca mierea,
strălîmpezit de ploii, se-aude lin
un fluier sfîns, departe. Și făcerea
mă-nvăluie în vidul ei deplin.

O casă cu pridvor, grădina-n seară
pustietatea ei fără egal...
Aici a scris pe-o piatră grea, de moară,
poetul pătimirii din Ardeal.

Simt duhul său cum îmi sflește pasul;
în casă, vechi licoane, spun povești.
Un foisor de lemn i-a fost Parnasul
și el aedul jalei românești.

Trei pruni bătrini și brazii îl așteaptă
din viforul trecutului amar
mi s-a părut că s-a oprit la poartă
„poetul pătimirii noastre” iar.

A vrut să intre, dar s-a-ntors deodată
și-a mers pierdut spre coama unui deal.
Nu isprăvisse de umblat, pesemne,
din marea-i pribegie, prin Ardeal.

De primăvară

Negru și greu ca un meteorit
Căzut din risipirile astrale,
Un bivoli calm, de nimeni păzit,
Paște domol pe cîmpurile sale.
E cit un deal, curbat spre infinit,
Dintru adinc ieșind ca o strigare
A magmei ocrotind un tainic mit
De trănicie și de așteptare.
El e emblema vechiului Ardeal,
Un bour sfînt ce din legende vine,

Imens și neclintit precum un deal
Păzindu-și partea sa de prosepțime.
În ochii lui profunzi reflectă lin
Cer și pământ și frunză în mișcare
Și stelele scilpind ca un destin
Aceleași: de la Tisa pînă la Mare.
Nepăsător el trece rumegînd,
Miroase iarbă ezînd s-o pască
El, dintre animalele de rînd,
Alcătuirea cea mai diavolească.
Tirziu, în noaptea neagră ca un vis,
Adorme între ierburi viu și teafăr
Cu-n ochi, de veghe, pururea deschis
Și coarnele propșite în lucefăr.

MIRCEA MICU ■

Proiect pentru un oraș

Cred că pe locul acestei căscate vizuini
De iepure lăptos, s-a pus sămînța unui
nou oraș.

Nu știu ce se va întimpla, pot doar să emit
ipoteze:
Vor veni aici să viseze topografi, ingineri,
arhitecți

Și mai umili și mai discipoli, și mai
corecți

Și mai selectți. Aș vrea să-mi cumpăr
în acest oraș

Suita în do major la pian a șapte puieți.
Semn că iepurele a capitulat, din vizuină
O blană în formă de steag stă pilită

Și aplecîndu-mi urechea și umbra
spre pământ
Dinspre scorbura se mai aude o ușă
trîntită

ARETA ȘANDRU ■

La. România

Spuneți-mi, unde mai înflorește cuvintele
atît de curat pe buzele semenilor,
în care ținut mai e ploaia
bucuria și nunta pămîntului?

Spuneți-mi, unde mai vislesc berzele
atît de frumos ca pe sub bolta sublimă
a patriei noastre?

Spuneți-mi de un deal
unde în nopțile de vară ninge cu stele
și o să plîng ca un copil
peste leagănul amintirilor mele...

Spuneți-mi de o țară și numele ei,
mătăsoș la rostire ca lanul de grâu,
sint cum mă-nvăluie-n cercuri de dor
și sufletul mi se face izvor
fișnind în unde strălîmpezi,
ca omenia acestui popor.

EUGENIU NIȘTOR ■

Eroilor

dați eroilor la sărbători
cite-o picătură de vin
ei vă privesc cu sete și dor
de sub florile care-i acoperă

slăviți cu dragoste memoria lor
gloria ce le-a fost poate cenușă
duceți cu sufletul vostru
lacrima lor tristă ca un poem

dați eroilor la sărbători
cite un gând curat de adevăr
să le fie odihna aproape și dulce
sub soarele sublim ce-i luminează

ei vă privesc cu sete și dor
de sub florile care-i acoperă!

GHEORGHE DARAGIU ■

Poem dedicat

mașinii de scris

tu singura care mă înțelegi pînă la rană
tu singura care-ai mai păstrat
o fărîmă de frumusețe din cele țic destănuite
tu singura cărcia îi pot reproșa fidelitatea
tu singura în stare să nu scrii fără mine
tu singura care făcîndu-mi să-mi facă plăcere
singura tu cu forme extraordinar de sensibile
tu singura ce nu accepți banda neagră
în fața ochilor mei înainte de execuție
tu singura care anulezi depărtarea
singura tu care ai rugini dacă aș absentă o perioadă lungă de timp
tu care-mi imprimi pe mătasa claviatură
ca un instrument ca un aparat de măsurat sentimentele
ca un vis peste care trece ca un tăvălug viața
singura tu care cînti pînă în zori
singura tu care gîndești de azi pe mâine
întru folosul limbii și-al inimii
tu singura care eunoști adevărul gust al piinii de ficcare și
arma mea blindă și aspră tu singura
unealtă sîmțită a cîmpului de cuvinte
cînd impreună ca doi buni tovarăși pășim pe drumuri de taină
singura în stare să mă luminezi
fără să ți se aprindă filamentele
tu.

MIRCEA ROSTAS ■

Curier literar

Citind astfel de așa-zise versuri — „Ieri, în timp ce, / Răbdător / Așteptam în stație / Autobuzul. / Am încercat să mă gîndesc / Așa, tam-nesam / La ceva incîntător / Să treacă timpul mai ușor. / Am încercat să mă gîndesc la tine / Iubito...” — ne vine să credem că nici autorul însuși, Marius Scarlat, nu se poate simți, cit de cit, emoționat. Și pentru că nu puțin sint cei ce ne comunică astfel de adevăruri cumplite de banale, sintem obligați să folosim un CATEGORIC NU pe care-l adresăm atît autorului de mai sus, cit și următorilor: Tudor Adrian, Livius Rus, Melita (Pascani), Daniel Negoșteanu, Ispescu Gheorghe, Ștefan Neda, Dumitru Pătre, Adrian Ursan, Ama Alindor.

Dar între mai recente plicuri sosite la redacție se află și unele în care am citit și versuri nu lipsite de interes, precum cele semnate de Maria Beșliu: „Cum trece timpul / împăcat / pe roata lui / jumătate zi, jumătate noapte // Cum trece dragostea, / înduplecată / pe geana mea / așteptare de zi și de noapte // Cum trec părinții / drepti / în copii lumină / rotund de patrie și de nume rotund”. Numai că, alături de aceste versuri aproape acceptabile, dacă nu le-ar lipsi cuvintelor acea obligatorie putere de a emoționa și de a adînci aparenta simplitate a lumii, întîlnim și versulețe, dacă le putem numi astfel, în care poeta spune: „Am devenit cîntec / în cochilia melcului plecat / spre ploile curcubeu...” „Atunci trebuie să-mi fie sete / de izvorul sortit sub osii de stea / nerotit...” Transcrierea celor două fragmente, între care unul, aproape bun, celălalt, indiscutabil lipsit de valoare, nu vrea să spună nimic altceva decît că putem constata oarecare reușite în versurile primite, dar nu și realizări integrale. Aceeași apreciere și pentru Cristian Isculescu și Luminița Dinu.

Cu convingerea că reproducerea versurilor de mai sus poate fi folosită și altora, nu doar pentru poezii în cauză, nu ne mai rămîne de spus că: Manuscrisele nu se înapoiază.

V. N. ■

Monotip

Fără îndoială că presa noastră culturală nu neglijează preocupările de ordin filozofic. Sint prezentate cărțile de rigoare, apar dezbateri asupra unor teme și teze, se fac uneori și incursiuni în istoria filozofiei autohtone sau străine, se consideră și se reconsideră unele tendințe și curente actuale... Dar toate acestea, în majoritatea cazurilor, nu urmărite sistematic, și nici prea viu și incitant. E un aer cam școlăresc în numeroase din paginile dedicate iscodirii filozofice. Avem astăzi climatul necesar pentru a discuta, elabora și crea fertil și marcant și în domeniul filozofiei. Așa cum, de pildă, se discută și se creează în cel liric. Sint în momentul de față mari poezi nu numai ai contemporaneității, dar și ai întregii noastre literaturi. Nu vîd de ce nu ne-am gîndi să pregătim condițiile, adică să stabilim efervescența unei atmosfere, și pentru

apariția unor filozofii pe măsură. În trecut nu prea îndepărtat exista un Argezi, dar era și un Blaga. De aceea ne-a bucurat inițiativa revistei *Vatra* de a „solvîni” activitatea colecției *Biblioteca de filozofie românească* din cadrul Editurii științifice și enciclopedice. Relevînd importanța acestei activități, emițînd și unele sugestii substanțiale, Dan Culcer scrie: „... redacția *Vetrei* și-a propus să o sprijine, grăbind și înlesnind contactul publicului interesat cu unele dintre textele cu o valoare semnificativă pentru gîndirea românească din secolul al XX-lea, inaccesibile sau greu accesibile pînă acum, susținînd implicit nevoia unei difuziuni în funcție de realele nevoi ale pietei de carte filozofică în România actuală”. Drept care în *Vatra* (2) găsim publicate texte de Ioan D. Gherea, Alexandru Bogza, Mircea Vulcănescu. E — prin aceasta — propusă o cale de stimulare, mai operativă, a gîndirii filozofice românești.

TRAIAN STOICA ■

Scrisoare comentată

Vom reda fragmente din scrisoarea inginerului Gheorghe Ionescu, pensionar, care locuiește în București, bd. Dimitrie Cantemir nr. 20. Îi mulțumim pentru că s-a gândit să împărtășească, celor care vor citi, gândurile domniei-sale, legate de un loc deosebit de pitoresc al țării noastre, care ar putea deveni o oază de liniște și incitare pentru mulți dintre noi. Dar să-i dăm cuvântul :

„În tinerețea mea mergeam foarte des la aer curat în comuna Brebu, județul Prahova, lângă Cimpina. O comună mare, frumoasă, înconjurată de păduri de brazi, cu aer ozonat și purificat, cu o tradiție istorică și culturală, acolo se găsește, în centrul comunei, mănăstirea zidită de Matei Basarab, înconjurată de un zid de fortăreață din timpul luptelor cu Vasile Lupu. Este un conac domnesc la mănăstire, parcă cu brazi ducând la un lac mare, dar toate sunt inaccesibile și neglijate. Prin Brebu a trecut pictorul Luchian și a pictat „Casa lui Moș Gheorghe”. În Brebu au fost și băi sărate cu izvoare naturale. Vara satul era plin de turiști. În parc cînta muzica militară. Nu s-ar putea transforma această frumoasă comună într-o zonă turistică? Poate ar fi bine să ia ființă un sanatoriu pentru suferinzi pulmonari, altul pentru sistemul nervos sau pentru simplă odihnă. Ministerul Turismului ar putea transforma comuna Brebu într-una dintre

cele mai frumoase stațiuni de pe Valea Prahovei, și cite beneficii ar avea satul și oamenii. Sper să mai trăiesc să văd comuna Brebu astfel înflorită și reînviată”.

Frumoase sînt marile complexe hoteliere, care oferă tot confortul secolului XX, dar nu trebuie să uităm că mai sînt locuri, și nu puține, care păstrează farmecul naturii primare, al parcului unde cîntă fanfara, care au fost iubite și prețuite de bunicii noștri. Ni se pare că este demn de luat în seamă propunerea ce reiese din scrisoarea tovarășului inginer Gheorghe Ionescu : de ce nu am gospodări tot ce avem? Iată, ni se oferă exemplul unei comune unde au călcat pașii lui Luchian ! O comună care a cam fost uitată, de organizatorii turismului, cu toate că acolo există toate condițiile spre a ne recrea, spre a respira sănătate. Rețeta unei bune gospodăririi este de a face un lucru bun din ce ai, și cu bani puțini, nu invers... Și nu vedem de ce nu ar fi excelentă învățătura pe care o are în portofoliu oricare tînără nevestă care intră în bucătărie, punînd în practică un sfat străvechi, și nu am putea să o extrapolăm și în cazul turismului.

Așadar, să fim și mai atenți cu ale noastre comori, chiar de nu sînt acestea, toate, fabuloase, chiar dacă e vorba de lucruri, doar în aparență mărunte !

PIA OLARU

Bunii gospodari ai Capitalei — ca dealtfel pretutindeni — au amenajat în stații numeroase refugii pentru călători. Din păcate, însă certăți cu cele mai elementare norme de comportament degradează aceste refugii. Pe str. Dumitru Petrescu — stația Bloc F 21, pe Bd. Metalurgiei — capătul autobuzului 31 R din Berceni, și în alte părți, ferestrele acestor adăposturi au fost ținta unor indivizi, care, așa cum se vede din fotografie, au „reușit” să le spargă. Ce are de spus opinia publică? (Nicolaie Tokacek - București)

Procuratura Generală : Urmare a scrisorii tov. Vasilica Eftimie, vă facem cunoscut că, în urma discuției purtate cu flica acesteia, Nicolaie Constantina, și a verificărilor efectuate, au rezultat următoarele: prin sentința civilă nr. 5500 din 4.XII.1980 a Judecătoria sectorului IV București, pensia de întreținere la care au fost obligați Eftimie Petre, Eftimie Vasile, Nicolaie Elena și Stancu Gheorghe, fată de mama lor, a fost majorată la 1025 lei lunar. În prezent dosarul se află la Tribunalul municipiului București, în curs de judecată, ca urmare a recursului declarat de Eftimie Vasilica. În ce privește revocarea donației făcută fiului său Eftimie Petre, a fost îndrumată să se adreseze Judecătoria sectorului IV București.

Comitetul județean Olt al P.C.R. : Privind cele sesizate de tov. Elena Garu : Dispensarul uman din comuna Văleni s-a dat în folosință pe data de 15.II.1981, însă Direcția sanitară județeană nu a comunicat Consiliului popular al comunei Văleni că se atribuie un post de femeie de serviciu cu normă întreagă. În momentul în care se va comunica aprobarea unui post cu normă întreagă, tov. Elena Garu va fi încadrată ca atare.

Din scrisoarea primită la redacție privind situația tov. Elisaveta Ocinciof, pensionară, femeie în vîrstă și bolnavă : Locuiește în condiții grele, deoarece camera este cu igrăsie, teava de la vecini spartă, apa curge peste tot în casă. Am fost de nenumărate ori la Centrul 2 al I.C.R.A.L. Vitan, spre a-i ruga pe cei de acolo să-mi remedieze deficiențele, dar degeaba, promisiuni și altceva nimic. Tovarășul responsabil de acolo mi-a spus să mă patul în mijlocul camerei, ca să nu mai curgă apa în pat... (Elisaveta Ocinciof, str. Sf. Mina nr. 1, sector 3, București).

Consiliul popular al municipiului București : Referitor la sesizarea tov. Ioan Georgescu din str. Lotrioara nr. 19, bl. M. 31 A, sect. 3, care reclamă deficiențe privind starea arterelor de circulație cit și a iluminatului public în zona blocului sus-menționat, vă informăm următoarele : Cele sesizate se confirmă și s-au luat următoarele măsuri : Prin minuta încheiată, I.C.E.D. se angajează ca, pînă la data de 1 mai 1981, să termine lucrările de drumuri, iar D.D.P., pînă la data de 31 mai, să termine lucrările de asfaltare. I.D.E.B. — G.S.E.M.B. — va pune în funcțiune iluminatul public pînă la data de 28.II.1981.

Tovarășul Ioan Vasile din Timișoara, str. V. Lucaci nr. 5, scrie redacției, făcînd două propuneri interesante : O problemă la ordinea zilei : îndemnul pentru cultivarea legumelor de către toți cetățenii. A fost într-o vreme o cărtuție, „ghidul grădinarului”, dar s-a epuizat repede.

Ce credeți, nu este folositoare o receditare a ghidului sau publicarea unei broșuri cu îndrumări practice, cum să cultivăm, să îngrijim și să păstrăm legumele? Nu toți ne-am născut la sate, nu toți am avut gospodării și nu am executat astfel de lucrări. O altă problemă : în presă, la radio etc., se scrie și se vorbește pe tema „alimentației raționale”, despre „afecțiunile cardiovasculare” și alte afecțiuni. Dar sînt sfaturi generale, fără a fi întărite și de măsuri practice. Astfel: industria alimentară nu produce preparate dietetice. Cel puțin la Timișoara, deși este un magazin dietetic, nu are decât citeva sortimente de slabă calitate și nu le cumpără nimeni. Ar fi necesară și o nouă carte de alimentație pentru bolnavi, că a fost una „alimentația omului sănătos” — dar s-a epuizat repede și ea.

Oficiul forței de muncă Bacău : Urmare scrisorii adresată revistei de către tov. Maria Pascau din Bacău, prin care se solicită sprijin în vederea încadrării în muncă : Vă facem cunoscut, că, în urma intervenției la întreprinderea de avioane Bacău, veți fi încadrată ca operator mașini calcul, pe durată determinată.

Consiliul popular al județului Vaslui : Cu privire la scrisoarea tov. Maria Climescu din Bacău, prin care solicită sprijin pentru a reveni în satul natal — Avrămești, com. Voinești — și propune dezvoltarea unei industrii mici în acest sat : împreună cu tov. Zaharia Petru, vicepreședinte al biroului executiv al Consiliului popular comunal Voinești, am analizat cele solicitate în scrisoare, constatînd că organele locale sînt de acord să dea tot sprijinul petentei pentru a reveni în satul natal. E necesar însă ca tov. Maria Climescu să se prezinte personal la Consiliul popular al comunei Voinești pentru a stabili concret ajutorul pe care îl solicită.

Cumpărăturile le fac în piața Miniș. Acolo am văzut vreo 2-3 femei care vînd smîntînă, mai ales sîmbăta și duminica. Spre mirarea mea am văzut o femeie cu două bidoane de 25 kg fiecare (sub teighea), bidoane care erau pline cu smîntînă. Din cînd în cînd se apleca, umplea o oală de vreo 5-6 kg din care vindea. Prietena mea a gustat din smîntînă și mi-a spus că are gustul specific al smîntînii de fabrică. Mi-a mai spus că pentru a obține atît de multă smîntînă, „producătoarea” ar trebui să aibă o cîreadă de vaci. Cu altă ocazie, făcînd, din curiozitate, analiza smîntînii cumpărată din Piața Amzei, a găsit 8% grăsime și masiv amestec de brînză dul-

ce, bine bătută cu telu. Oare, chiar nimeni nu s-a gândit să întreb de unde au femeile oale peste oale cu smîntînă? Să facă o analiză de calitate? (Smaranda Aronescu, Alea Sarmajului Dunării, bl. A 17, et. 2, ap. 11, Sector 3, București).

N. R. : Rîndurile tovarășei Smaranda Aronescu ne îndeamnă să amintim că există în cadrul piețelor din București oameni care primesc retribuții tocmai pentru a controla rigurosa calitatea produselor și preturile... dar spațiul paginii neîngăduindu-ne, ne propunem să reluăm ideea, cu atît mai mult cu cît vremea „trufandalelor” e pe aproape).

In spatele grădinii noastre avem Fabrica de mobilă Caracal. Lîngă gard sînt trei bazine cu păcurină ce se scurge în grădina noastră. În vara anului 1980 ne-a inundat grădina. Am fost la tov. director să-l fac cunoscut acest lucru la care mi-a răspuns că vor muta bazinele în alt loc și că a doua zi de dimineață îmi va trimite doi oameni să ne curețe grădina de păcurină, dar nu a trimis, a trebuit să o curățăm noi. În luna ianuarie din nou ne-a poluat cu păcurină. Nu l-am mai găsit pe tov. director și-i pericol să pierdem grădina, să ni se usuce pomii. Am fost și la tovarășul primar al orașului în audiență, mi-a spus că cunoaște situația, că or să mute bazinele, dar vorba asta este de anul trecut. Bazinele sînt tot acolo și curge din ele ca pe gîrlă. (Maria Dincă, str. Negru Vodă nr. 13, Caracal).

Procuratura Generală : Tovarășă Maria Rotilă, vă facem cunoscut că dosarele la care vă referiți au fost preluate de Procuratura locală a sectorului 4 București și conexe la dosarul nr. 2725/II/80. Totodată, s-a luat măsura începerii urmăririi penale împotriva învinuitorilor pentru săvîrșirea infracțiunii, cauza fiind în curs de finalizare. Rezultatul îl veți primi de la unitatea de procuratură sus-menționată în condițiile legii procesuale.

Comitetul județean Olt al P.C.R. : Matei I. Dumitru din comuna Baldovinești, județul Olt, se adresează revistei „Flacăra” cu o scrisoare prin care arată unele abuzuri comise de Crețu Dumitru, secretar al comitetului comunal de partid și primar al comunei Baldovinești. Pentru abaterile comise, biroul comitetului județean de partid l-a eliberat din funcțiile de secretar al comitetului comunal de partid și primar al comunei, l-a sancționat cu „vot de blam cu avertisment” pe linie de partid.

Pe data de 3 februarie 1978 am

predat centrului de achiziție a Cooperativei de consum din localitate, prin achizitorul Ilie Comoroschi, 10 gîste în greutate totală de 35 kg, pentru a-mi livra material de construcție ce-mi trebuie în gospodărie. Dar au trecut doi ani și nici pînă acum nu mi-a fost livrat materialul. Ultima dată cînd am fost după materiale, fratele președintelui și șeful depozitului, Cazacu Alexandru, m-au amenințat că-mi omoară restul de gîste pe care le mai am acasă. (Eufrosina Gheorghia, învățătoare pensionară, din com. Hlipiceni, jud. Botoșani).

N. R. : Nu ne-a scris tovarășă Eufrosina Gheorghiu ce notă ar fi dat la purtare unui elev care ar fi amenințat atît de „bărbătește”, cu suprimarea gîstelor, pe cineva în vîrstă, dar sîntem siguri că, și la șapte ani, și la mai mulți tot un minus unu e notă !

...Ciurel Luminița (Arad), Nicolaie Matei (Urziceni — Ialomița), Leu Ion (Găești — Dimbovița), Dogaru Stelian (Roala de Jos), Belinschi Emilia (București), Chirilă Marin (București), Orzata Florica (Roșiori de Vede), Tudor Ioan (Timișoara), Stoenică Vulpă (Craiova), Bellu Petru (Brașov), Cismaru Petru (Livezile — Mehedinți), Raicu Manuela (Craiova), Radu Eugenia (Sighisoara), Cazacu Dumitru (Sinești — Giurgiu), Ivănel Gheorghe (Balaș — Mehedinți), Ungureanu Chivu (Constanța), Vornic Simion Octavian (Băile Herculane — Caraș-Severin), Niță Traian (București), Rusu Gheorghe (Pitești), Condache Maria Ileana (București), Stancu Grigore (București), Bolnavu Oprea (Craiova), Pintilie Adriana (București), Popa Maria (Brașov), Pinzaru Costache (Oradea), Mirescu Tănase (Românești — Prahova), Dudău Valeriu (Titu — Dimbovița), Nichifor Maria (București), Tudorache Constantin (București), Popescu Nicolae (București), Constantin Dan (București), Huștea Cristian (București), Maricoi Ioana (București — Ialomița), Nicolau Lucia (Albești — Botoșani), Vîrceanu Vasile (Pianul de Jos — Alba), Boloșan Florica (Suceava), Eșanu Nicolae (Siriu — Buzău), Combe Ioan (Pitești), Ionescu Regina (București), Vălean Maria (Chinteni — Cluj), Crăciun Veronica (Sibiu), Drăguș Mircea (Cluj-Napoca), Purcărea Ion (Constanța), Albeanu Florica (București), Ciurlim Sever (Craiova), Andrei P. Dumitru (Albești — Botoșani), Lukacs Ladislav (Pecica — Arad), Maler Simion (București), Vlada Gherghina (București), Nițolu Constantin (București), Constantin Stelian (București), Cogeală Iftina (Galați), Răducanu Marin (Buzău), Maier Martin (Moldova Veche — Caraș-Severin), Marinescu Zamfira (București), Tici Constanța (Chitila — București), Barbu Ioana (București), Albu Ana (București), Dumbravă A. și Lucian (Cluj-Napoca), Minciună Vasile (Roșiori de Vede — Teleorman), Feldman Ludovic (Baia Mare), Jifocvici Petru (București), Grigorevici Constantin (Hirlău — Iași), Văduva Ion (Radomirești — Olt), Gheorghe Doru (Potcoava — Olt), Marinescu Vasile (Berceni — Prahova), Enachi Elisabeta (București).

Scrisorile dumneavoastră au fost trimise spre analiză și competentă rezolvare forurilor în drept, de la care așteptăm răspuns.

Pagină realizată de PIA OLARU

Poșta redacției

INVATĂMINT

Natalia Marcuți — București : M.E.I. ne anunță că dv. nu a încadrat în nici una din situațiile care vă dau dreptul de a primi bursă ; afirmația că eleva S. F. a primit o bursă este neîntemeiată. (Dan Ionescu — Caransebeș : Întrebările puse redacției nu-și mai au rostul : s-ar putea

ca, pînă la apariția acestui număr, broșura la care vă referiți să se găsească în vînzare. (Nicolaie Georgescu — Timișoara : absența manualului de limba germană la care vă referiți se explică numai prin neglijența conducerii școlii de a asigura transmissibilitatea respectivului manual de la generația precedentă la alta ; s-au luat măsuri ca în acest an să fie tipărit un număr mai mare de culegeri de probleme. (Adina Stanca — Bacău : Unele din aspectele sesizate de dv. — cum sînt cele referitoare la efectivele de elevi din clase, reducerea volumului de cunoștințe prevăzute de unele programe școlare etc. — sînt în atenția conducerii M.E.I. care a și luat măsuri în acest sens. (Nelu Hoancă — Craiova : Aveți dreptul să participați la concurs. (Constantin Ailenei — Segarcea : Este firesc să urmați, mai întîi, indicațiile primite din partea Inspectoratului școlar județean. (Groza Mitu — Brăila : Aveți dreptate, puteți reveni. Dar numai în scris.

HORIA PATRAȘCU

SOCIAL

Penus Petra — Teleorman : Nu putem aprecia răul ce vi s-a făcut prin binele acordat altora ; trimiteți copii de pe hotărîrile judecătorești. (Olaru Ion — București : Am remis scrisoarea dv. conducerii I.T.B. (Nica Ioana — Rm. Vilcea : Termenul de recurs a expirat. (Băcilă Ștefan — Medias : Nu se înțelege în ce constă nedreptatea ce vi s-a făcut. (Rău Aurel — Cluj-Napoca : Vedeti punctul 3 din tranzacție : după vînzarea parcelelor... (Bircanu Maria — Iași : Ce conaamnare a suferit fiul dv. ? Trimiteți copie de pe hotărîre. (Gaborfi Gheorghe — Buzău : Scrisoarea este redactată cu o logică implacabilă ; am, totuși, impresia că ordinea faptelor n-a fost respectată. (Benko Mrzak Berta — Brașov : Nu pot fi luate măsuri disciplinare înainte de pronunțarea sentinței. (Ionescu Regina — București : Am trimis scrisoarea dv. la I.C.M.I. (Sergiu Lascăr — București : Vom face precizările ce se impun după primirea răspunsului de la ministerul de resort. (Cerechez Octavian — Tecuci : Am trimis memoriul dv. Procuraturii Generale. (Boros Ioan — București : Da, cu condiția să fie respectate interesele copilului.

NICOLAE CRISTACHE

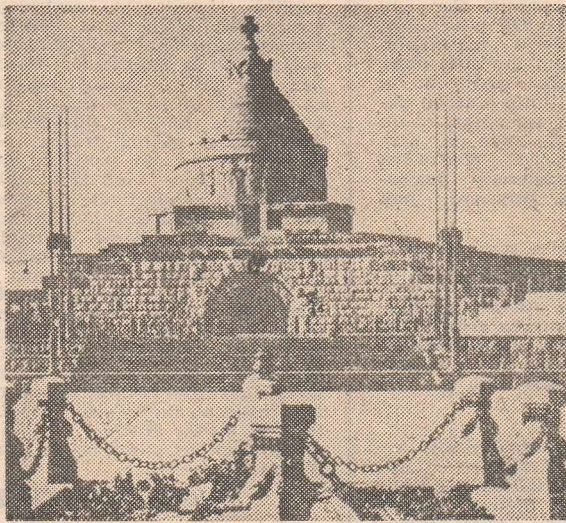
ADMINISTRATIV

Floarea Păsui — Constanța : În cazul părinților despărțiți, alocația de stat se acordă părintelui care are copiii în îngrijire. Dacă părintele căruia i s-au încredințat spre creștere și educație nu se încadrează în categoriile de persoane care beneficiază de alocație, aceasta se acordă celuialt părinte dacă intrunește condițiile legale. În situația aceasta, alocația se plătește de către unitate părintelui în a cărui îngrijire se află copiii. (Aron Căta — Hunedoara : DPMOS a județului este în măsură să analizeze legalitatea pensionării dumneavoastră. (Toader Miron — comuna Birsănești (Bacău) : Dacă beneficiați de pensie pentru gradul III IOVR, nu aveți dreptul să primiți și pensie C.A.P. pentru munca depusă, numai invalizii și accidentații de război încadrați în grupele I sau II pot beneficia și de acest drept. (Gheorghe Sirbu — comuna Dudeștii-Vechi (Timiș) : Nu îndepliniți condițiile legale pentru că, înainte de îndeplinirea serviciului militar, nu ați fost încadrat în muncă. (Elena Vasile — București : Pe Splaiul Independenței nr. 28, sector V, se află oficiul care facilitează schimburile de locuințe. (Vasile Turcalet — Bistrita : La data apariției Decretului Consiliului de Stat nr. 262/6 august 1977 erați pensionar de gradul III de invaliditate, ceea ce nu vă îndreptățește să beneficiați de majorarea pensiei în etapa I.

MARGA NEDELEA

„FLACARA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

FILE DIN MAREA EPOPEE A UNITĂȚII NAȚIONALE A ROMÂNILOR

Pe fondul redresării morale a celor aflați în refugiu din Moldova — și în contrast cu acesta — Ion Gh. Duca consemnează în memoriile sale și unele opinii privind lumea românească rămasă în teritoriul ocupat. Dar pe cât de însuflețitoare, dătătoare de speranțe erau impresiile culese din calvarul ieșean, pe atât de triste și jignitoare de demnitățile naționale erau cele parvenite din Bucureștii aflați sub cizma cotoșitorilor. Germanii ocupaseră casele celor plecați, se dădeau la profanări de tot felul, din biserică făceau grajduri pentru cai etc. Mulți patrioți români erau ostracizați în închisori improvizate, în Capitală, alții erau surghiniți la minăstiri din interiorul țării invadate sau deportați peste graniță... Ocupanții se ilustrau prin jafuri și prădăciuni, prin serii de sălbăticiii absurde și inutile. Memorialistul corectează zvonurile lansate de nemici, cum că populația Bucureștilor i-ar fi primit cu entuziasm! Adevărul era că bucureștenii se arătasera speriați, îndurerăți — însă demni în suferințele nevoiți să le suportă.

Cuprins de legitimă indignare, I. Gh. Duca evocă tribulațiile politicianilor români germanofili rămași în teritoriul cotoșit — și care s-au pus la dispoziția inamicului; sigur, memorialistul făcând delimitările reclamate de situații obiective dar și de dramul de inerent subiectivism. Sînt

prezentate aspecte ale modului cum s-au compoat, la București, diriguitorii administrației de sub ocupație — Duca avînd încă o dată prilejul să schițeze, inspirat uneori puțin pătimaș însă, portrete dintr-o curioasă faună umană. Refinim jalnicele figuri surprinse de condeul memorialistului — vizavi de integritatea morală a atîtor patrioți români, ostracizați și deportați fiindcă nu trădaseră, nu se pretau la jocul murdar al pactizării cu inamicul.

Ministrul Instrucțiunii publice și celtelor a ținut să noteze cu scrupulozitate și cele legate de cunoscutul manifest adresat de episcopat, în frunte cu mitropolitul Conon, ostașilor români din tranșee. Și sînt cu atât mai semnificative paginile respective, cu cît în demersul recbizitorial este prins și unul dintre cei mai buni prieteni ai memorialistului — Gala Galaction, căruia I. Gh. Duca, în ultimă instanță (motivînd de ce), nu-i va reface toți prietenia sa. Altfel, cititorilor dornici să cunoască profunde impresii ale lui Galaction față de fostul său coleg de școală Duca — de cele mai multe ori exemplare, recunoscîndu-l onestitate în viața politică — le recomandăm cele trei volume din Incisivul Jurnal al lui Gala Galaction, apărut în ultimii opt ani în prestigioasa Editura Minerva.

STELIAN NEAGOE

Toate aceste manifestațiuni intelectuale și artistice prin imponderabilele lor influențe reușiseră să opereze în mijlocul mizeriilor și în totil tifosului exantematic o transformare binefăcătoare a opiniei publice. Și era cu atât mai trebuincios ca moralul să fie menținut sus, cu cît interveneau iarăși o serie de evenimente care nu puteau decît să contribuie la depri-marea generală.

În primul rînd, după Anul Nou au început să ne sosească mai numeroase și mai precise știri din București și din teritoriul ocupat. Ce aflam era groaznic nu numai din punct de vedere material, dar mai cu seamă din punct de vedere moral. Germanii ocupaseră toate casele celor plecați. Locuințele principalelor fruntași politici erau devastate, în special a lui Take Ionescu, unde totul fusese distrus. De asemenea și casa doamnei Pia Brătianu, vechea casă din strada Colței unde Ion Brătianu tatăl locuia în timpul marelui și istoricului său minister de doisprezece ani. Bătrina doamnă Brătianu, a cărei atitudine a fost admirabilă în toate aceste împrejurări, se retrăsese la ginerele său, doctorul C. Cantacuzino. Trupele de ocupație găsind deci goală casa din strada Colței, nu s-au mulțumit numai s-o devasteze complet, dar au ținut, ca o manifestație vădit antibatrăianistă, s-o și pingărească în cel mai murdar chip. Dealtminteri, acesta nu a fost singurul lor act de profanațiune. În ne-numărate sate băgaseră cal în biserică, distruseră altare, pingăriseră icoane. Nu mai vorbim de situația economică. Toți prietenii înrușiți cu conducătorii politicești de intrare în acțiune alături de aliați erau percheziționați, insultați și mulți din ei deportați. Printre aceștia era și unchiul meu Ioan Duca de la Curtea de Casație, un om aproape de 70 de ani, care în viața lui nu făcuse politică și care datorea această tristă onoare numai faptului că eram nepotul său. Nedreptatea mi se părea cu atât mai strigătoare cu cît sărmanul meu unchi era cu totul străin și de gîndurile și de faptele mele politice. O parte din cei deportați erau trimiși pe la mănăstiri și prin sate în interiorul țării și puteam nădăjdui că soarta lor nu va fi prea nenorocită. Dar ne parvenise șvoul că mulți erau deportați (peste Dunăre), și ne întrebam cu groază dacă vreunul din ei se va mai întoarce viu. Știam că prizonierii noștri de război erau maltratați în chip sălbatic... Știam că mulți dintr-înșii muriseră de mizerie și de epidemii. Nu ne era îngăduit deci să ne facem iluzii în privința deportaților așa-zisi politici. O altă serie de civili suspecțiați de comendatură germană erau închiși de săptămîni întregi la cercul militar și la hotel Imperial.

Mackensen era stăpînul țării, birourile și le instalase la Athénée Palace, iar ca locuință particulară a alesese casa lui George Meitani, de pe lângă Ministerul de Război. În fiecare dimineață, cu o escortă impunătoare, se plimba călare pe străzi și populația era sub pedeapsă obligată să-l salute, ca dealtminteri pe toți ofițerii superiori ai armatelor de ocupație. Din diferite părți venea însă confirmarea vestii că personal nu se purta rău, afecta chiar generozitatea și grija imparțialității. Din subalternii lui foarte mulți se ilustrau printr-o desăvîrșită brutalitate. Din muzee, de la Academie obiecte de valoare erau trimise peste graniță, îndeosebi la Sofia. Turcii profitaseră de ocazie ca să reia trofeele din războiul Independent. Tunurile care după 1877 fuseseră așezate lângă statuia lui Mihai Viteazul au fost cele dintîi trimise la Constantinopol... Se spunea că palatele regale, cel din Calea Victoriei și cel de la Cotroceni, erau neatînse și că ofițeri germani mergeau cu pietate să viziteze apartamentele în care locuise regele Carol și regina Elisabeta. De asemenea, ca un omagiu adus regelui, care nu-și trădase patria germană, la Curtea de Argeș mormîntul regelui Carol era îngrijit cu o deosebită atenție și ostentativ acoperit de flori și de coroane. Castelul Peleş scăpase și el în urma unor ordine exprese primite de la Marele Comandament, unii afirmau — chiar de la Wilhelm II personal... Ni se mai spusese că Buftea era neatînsă, ceea ce dădea numeroșilor adversari ai lui Barbu Știrbey

1917 — Primele luni (urmare)

prilejul să-l acuze că e înțeles cu germanii și că urmărește să trădeze cauza Aliaților. Tot astfel se zicea că spitalele erau în mare parte închise și că Marta Bibescu, prin protecțiunea Kronprinzului și a lui Czernin, plecase spre Elvetia. Fapt cert era însă că doamna Vintilă Brătianu cu un copil de 1—2 ani și cu doamna Sabina Cantacuzino, sora cea mai mare a lui Brătianu, erau închise la mănăstirea Pasărea. Sălbăticiii absurde și inutile.

În schimb, toți germanofili din timpul neutralității se lăfăiau triumfători pe ruinele naționale. Vestea comunicată de comandamentul german a doua zi după înțrarea trupelor lor în București — și anume că populația îi întâmpinase cu aclamații și cu flori — era dovedită a fi inexactă. Un grup de germani din București salutaseră cu entuziasm venirea compatrioților lor ca învingători într-o țară și într-un oraș care le oferise ani de-a lungul cea mai largă, cea mai prietenoasă și cea mai mănoasă ospitalitate. Delicatățea teutonică! Populația românească era speriată, îndurerată și demnă. Politicienii germanofili singuri aveau o atitudine scandalosă. Se prosternau în fața inamicului, se întreceau să îl slujească, să îi dea dovizi de admirație și de devotament. Insultau pe rege, pe regină. Ce să mai vorbesc de guvern — pe acela cădeau nu numai injuriile dar și blestemul lor. Mai mult, spre rușina neamului își denunțau compatrioții vendiciei inamicului... Iar doamne din înalta societate, ca de pildă Maria Nicole Darvari, născută Bibescu, și Eva Strat, dădeau cealuri și serate în cinstea ofițerilor germani și austrieci. La aceste macabre petreceri asistau, cu o vinovată nesocotință sau cu o nepermisă inconștiență, fel de fel de persoane pe care ne obișnuisem a le considera onorabile. Afliindu-le numele, ne cuprîndea la Iași nu numai o justificată revoltă, dar o melancolie fără margini.

Omul de încredere al comendaturii germane era (P.P.) Carp. Cum a intrat la București, Mackensen a luat contact cu el și a încredințat administrația țării persoanelor desemnate de dînsul. Lupu Costache, Antipa, Nenișescu și Virgil Arion erau oameni de încredere ai lui Carp. Lupu Costache — pe care după cum am și arătat-o fusese lăsat de Brătianu la Interne — a păstrat conducerea aceluia departament dar în loc să ocrotească populațiunea, s-a transformat în unealta plecată a germanilor. În loc să înțeleagă că are, de îndeplinit o misiune dureroasă în vremuri nenorocite, considera că ceasul triumfului ideilor lui Carp și al înfrîngerii concepțiilor lui Brătianu și Take Ionescu a sunat pentru totdeauna și era fericit și mîndru că poate fi și el printre slujitorii de seamă ai acestei biruinți. Ne-trebnic — cer iertare, dar nu pot găsi un alt calificativ — său fiu, dezbrăcat de uniformă, îl ajuta în îndeplinirea acestei triste misiuni și prin imprudențele sale juvenile trăda simțămîntele pe care bătrînul cu barba lui impunătoare, cu felul lui patriarhal de a fi și cu sîretenia ce i-o dădea experiența, reușea, oarecum, să le disimuleze. Nu e vorba, scrupulozitatea aparentă a lui Lupu Costache n-a fost și ea decît foarte superficială. De îndată ce Alexandru Sturdza s-a întors la București, Lupu Costache l-a îmbrățișat și au început să lucreze împreună la pregătirea regimintelor române ce alături de Puterile Centrale trebuiau să lupte împotriva fraților lor din Moldova, împotriva regelui, drape-lului și armatei legale a României. Criminală încercare pe care bunul simț firesc al poporului român a respins-o cu un indignat dispreț. Nu e mai puțin adevărat însă că săptămîni de-a rîndul lumea din București a putut vedea în sala Consiliului de Miniștri de la Ministerul de Interne, la masa în jurul căreia atîtea hotărîri însemnate se luaseră pe vremuri, spre binele și gloria țării de conducătorii României mici, sînd acum față în față pe cei doi boieri moldoveni: pe cel ce trădase cu știință și pe cel ce trădă fără să-și dea seama că trădează, mîncînd împreună cu o caracteristică armonie la aceeași nefastă operă. Dealtminteri, starea psihologică a

lui Lupu Costache o aveau și colegii lui. Antipa jubila, se credea răzbnal de nedreptățile ce i se făcuseră îndeosebi de Alecu Constantinescu și se vedea chemat de Providență să facă fericirea agricolă și economică a României lăsată pînă atunci pe mîini nepricepute. Nenișescu, pompos și nu prea inteligent, se credea și el îndrituit să abuzeze de vremele și penibila putere ce o soartă vitregă i-o încredințase. Bătrînul Dumitrescu-Bumbestii de la cooperatiune, cu care lucrase ani de zile, venînd să apeleze la el, nu s-a sfiit să-l maltrateze. „Du-te și cere să-ți facă ce-mi spui, prietenii d-tale, domniilor care au vrut Transilvania“. Acesta i-a fost straniul răspuns. Ce e drept, pe urmă s-a mai potolit, a devenit rezervat. Bănuiesc că e cel dintîi care a întrezărit provizoratul și precaritatea situației lui, cel dintîi în suflul căruia s-a născut îndoiala victoriei finale a Puterilor Centrale. La începutul carierei mele politice avusesem la bănci populare raporturi bune cu Nenișescu și vestile ce peste tranșee ne veneau la Iași, privitor la atitudinea lui, mă întristau cu atât mai mult. Am însă datorie de conștiință să recunosc că cel puțin după război, spre deosebire de alții alii, a avut demnitatea să înțeleagă că viața lui publică e sfîrșită și cu o remanere cîntită a dus în tăcere pînă la mormînt povara oprobiului moral ce-l apăsa. Cel mai violent a fost însă, fără îndoială, Virgil Arion. Firea lui pătimașă și haină îl predestina acestui rol și l-a jucat pînă la capăt cu cinism. Acum, azvîrlit la țăm de valurile României întregite, ca o epavă nenorocită, el plîmbă de-a lungul zidurilor Bucureștilor spectrala sa siluetă impresionantă și sinistru. Cînd din întîmplare îl întîlnesc, mă întreb ce se zbate în acest suflet vizibil zdrobot. Disparerea unor ambiții sfîrșimate sau reușcarea unor fapte fără scuză.

Marghiloman era decepționat că germanii nu-i învîințaseră încrederea lor. Era gelos pe Carp. În consecință se ocupa de Crucea Rosie, se străduia să aline suferințele populației, îndeosebi a bucureștenilor. Își creia astfel o popularitate dealtfel meritată și politiceste evolua spre Austro-Ungaria, nepricepînd, cu lipsa lui organică de simț politic, că în acel război și mai ales în cea față a lui, dacă chiar Berlinul se clătina, Viena nu mai însemna nimic. Pe urmă treptat, treptat a cîștigat încrederea germanilor, la început atît de vădit disprețuitori față de el. Despre Stere n-aveam nici o știre precisă. Trista lui celebritate trebuia să se învedereze mai tîrziu.

Maioreșcu singur și-a păstrat demnitatea. Cînd Mackensen l-a chemat, a refuzat să se ducă, răspunzînd cu mîndrie că nu are ce vorbi cu cotoșitorii patriei sale. Duca în umbră și tăcere o viață de filozof bătrîn. Scria memorii — care tare mă tem că ne vor dezvălui multă răutate și vor prezenta numai un interes relativ. Dar în mijlocul atîtor scăderi și deziluzii morale, atitudinea primului ministru al păcii de la București era, oricum pentru noi la Iași, un spectacol înviorător.

În asemenea condiții la ce te puteai aștepta din partea celor mici. Țigara Samurcaș era încîntat să fie prefect de poliție al Capitalei. Putea da, în sfîrșit, într-un cadru mai larg decît Fundația Carol, curs liber apucăturilor sale autoritare. Pe Ionel Filitti de la externe, disprețuitor misterios în timpul retragerii la Focșani, îl regăseam nu fără revoltă să-nătos și director la Teatrul Național (bucureștean). Dobrovici — un vechi prieten politic, care ocupase în guvernările noastre diverse posturi de încredere — îl vedeam cu oarecare uimire primar al Capitalei. Ne întrebam cu îngrijorare ce devenise adevăratul primar, Emil Petrescu, căruia îi lăsasem la plecare în sarcină orașul. În urmă am aflat că vrednicia lui purtare nu fusese, bineînțeles, pe placul inamicului, care îl înlăturase întîi și îl deportase în armă. Toate acestea nu împiedicaseră însă pe prietenul politic Dobrovici să-i ia locul, să consimtă a juca acest rol odios. Iar culmea culmelor, Verzea — directorul Poștelor, ardeleanul care

în timpul neutralității conduseseră serviciul nostru de spionaj — rămas în București la ultimul moment cu toate că trebuia să vie printre cei dintîi la Iași, era în slujba vrășmașului. Cîțva timp a stat în capul primăriei. De fapt, germanii l-au numit întîi pe el primar al Capitalei, în locul lui Emil Petrescu. Dobrovici a fost al doilea primar de sub regimul ocupației, ceea ce desigur nu scuză întru nimic purtarea lui. Oricum, trădarea lui Verzea era tot atît de evidentă ca și a lui Sturdza. Condamnarea lui chiar în contumacie se impunea imperios. Autoritățile noastre militare n-au șovăit să procedă la ea fără întîrziere.

Dar rușinoșul tablou nu se sfîrșea nici aci. La durerile ce ni le pricinulau aflarea tuturor acestor știri veneau să se mai adauge și altele. Biserica se arăta și ea mai prejos de orice. Îndeosebi episcopatul. După cele întîmplute în toamnă, înainte de plecarea la Iași, de bună seamă nu mă așteptam ca mitropolitul primar Conon să se fi transformat într-un cardinal Mercier, dar cu adîncă mîhnire aflam că împins de Virgil Arion se pretă cu o condamnată pasivitate la toate cerințele comandaturii germane. Mackensen, crezînd într-o zi de cuvîntă să influențeze trupele noastre printr-un apel la indisciplină pornit de la cler, ceru episcopilor noștri să iscălească un manifest în acest sens, care a fost imediat aruncat în tranșee. Mitropolitul Conon a scălit în cap și după el vicarul său, blîndul și asceticul Nifon Ploesteanu, arhierul Valerian Rîmniceanu — fratele aproape contenar al vestitului episcop Melchisedec, arhierul Meletie Constantincanul — directorul tipografiei cărților bisericești și cel mai arghirofil dintre înalții noștri prelați. Ioșif — arhimandritul de scaun al Mitropoliei, iconomul Ovidiu Muscelanu — directorul cancelariei Sf. Sinod și a Consistoriului superior bisericesc, economul Gibescu — directorul cancelariei Mitropoliei, ajuns pe urmă episcop al Constanței și în sfîrșit Scriban — directorul seminarului central, un amestec ciudat de versatilitate și de perfidie, al cărui nume firește nu putea lipsi pe acest document deși nu avea nici o cădere să-l subscrie. Manifestul era intitulat „Chemarea mitropolitului primar“ și între altele conținea fraze ca acestea: „Ați apărut țara cu vrednicie. Datoria v-ați făcut-o pe deplin. Mulți dintre voi ați căzut apărînd moșia strămoșească. Astăzi puterile voastre sunt frînte. O singură datorie către țară mai aveți: să nu părăsiți pămîntul țării, să nu lipsiți România de puterile voastre, să nu puneți brațul vostru în slujba unei cauze străine. Stați pe loc fraților...“

Ce mă dureau, mai mult personal, e că în afacerea acestui oribil document a fost de aproape amestecat bunul meu prieten, camaradul meu de liceu Grigore Pișculescu — Gala Galaction. Din școală încă Pișculescu avusese împinsă pînă la mînie slăbiciunea de a se singulariza. Cînd războiul mondial a izbucnit, cînd marea majoritate a țării s-a rostit pentru intrarea în acțiune alături de aliați, Galaction de obicei așa de nepăsător față de sbuciumările politice — s-a manifestat deodată pentru Puterile Centrale cu o neofitică ardore. Toate argumentele, toate stăruințele, toate rugămintile mele au fost zadarnice. Pentru acest suflet de apostol eu eram rătăcitul care trebuia salvat. La un moment dat am și încetat de a mai vorbi despre aceste lucruri cu el. Intervențiile mele nu aveau decît darul să întărească spiritul său înăscut de contradicție. Sunt convins și azi că dacă opinia publică ar fi fost pentru politica germanofilă, amical Pișculescu cu același avînt și cu aceeași sinceritate ar fi fost propovăduitorul înflăcărat al cuceriei Ardealului. Mai puțin orbit și cu ceva mai mult discernămint politic, ar fi putut împiedica și pe Virgil Arion și pe mitropolitul Conon să facă manifestul. Așa după izbînda și-a dat seamă de tot odiul acțiunii sale. A plătît-o scump și printr-o creștinească viață a căutat să răscumpere pe urmă aceste păcate. Vechea, intima mea prietenie nu mi-a îngăduit ca, victorios în România Mare, să-i refuz iertarea mea. Dar fără îndoială că atitudinea în timpul războiului a lui Pișculescu a fost cea mai dureroasă din suferințele prietenilor mele.

Ochii și urechile lumii

Trăumerei

„România liberă” a publicat de curând o știre privitoare la o anchetă a unui institut vest-german printre așa-numiții nostalgici ai nazismului, al căror număr nu e atât de mare pe cât ar dori unele forțe deloc obscure, dar nici atât de mic pe cât asigură inconștienții. Din 7.000 de subiecți — „13% au o ideologie caracteristică național-socialismului, urind tot ce e străin și democratic, acceptând folosirea violenței în scopuri politice, care ar legitima chiar exercitarea terorii asupra populației”, scria „Der Spiegel”, analizând sondajul, găsindu-i un singur aspect reconfortant: „Cetățenii sub 40 de ani sint mult mai rezistenți la neonazism; doar 4% dintre cei care ar putea fi definiți ca extremiști de dreapta au între 18 și 24 de ani, deși această vîrstă reprezintă 8% din eșantion”.

După părerea mea — cu un procent de risc pe care mi-l asum — există în acest sondaj încă un punct luminos. Întrebați ce ar face dacă ar ajunge — doamne ferește, cum ar putea exclama și atei — la putere, nostalgicii au fost foarte clari. Ei ar lua două măsuri: „ar desființa parlamentul și ar arunca în închisoare 80% dintre ziariști și intelectuali”. De ce tocmai pe aceștia? Fiindcă „aceștia stau tot timpul și scriu, fără să facă nimic”. Intelectual vorbind — mi se pare un răspuns reconfortant și un procent foarte imbucurător. Dacă scrisul și gândirea — talentul, după cum spunea Sartre, e prin natura lui antifascist — pot încă stîrni în hitleriști o asemenea ură primară, joasă și nemistuită, atunci nu încapă îndoială că aceste valori au rămas superioare, capabile; atotputernice — ele au nevoie mereu de garanțiile unei uri; orice valoare superioară se definește și prin ceea ce josisca elaborează împotriva ei; hitlerismul nu a urit nimic la întimplare; sistematic, el a vizat abolirea demnităților, prin organizarea fricii și supunerii; dacă scrisul și gândirea — în optica fascistă totdeauna activități leneșe și inutile! — trezesc încă, după atîția ani, de la lichidarea celui sistem, aceeași poartă imediată, proaspătă, crudă, de a fi reprimată prin închisoare, înseamnă că vigoarea lor continuă să fie amenințătoare pentru tot ce se mai vrea puterea unor tilhari aroganți și asasini semidocți. Vom păcătu prin dogmatism susținînd — ca Brecht, odinioară — că tot ce pune în primejdie o ordine hitleristă, tot ce dă coșmaruri chiar nostalgicilor ei, e bun, e moral, uman? Pentru intelectuali rămîne întregă și apăsată întrebarea lui Brecht din '36, hrănită din suprema obsesie — cum să lupți împotriva fasciștilor, fără a te lăsa contaminat de metodele lor: „Crede cineva că te poți împotrivi barbariei, fiind un inger? Ar însemna să parezi o lovitură de sabie cu pumnul gol. E necesar să ne pătrundem de ideea că bunăta-tea trebuie și ea să rănească. Să rănească sălbăticia... Cum să obținem noi, scriitorii, o scriitură care să ucidă?” Să recunoaștem, cu orgoliu intelectual — nostalgicii nazismului știu ce știu cînd, în visa-rea, în trăumerei lor după o „nouă ordine” de arestări și deportări, ar începe cu oamenii de cultură.

RADU COSAȘU ■

Eu comunic, tu comunic, el comunică

Condeiele au devenit voci, vocile au devenit chipuri

Cîteva secole și-au îngăduit lejeritatea de a lăsa tiparul să calce singur și nesilit de nimcni sub Carul mare înflorit deasupra Satului Global. Înainta cu siguranța celui știindu-se folositor, privit și adulat. Contau mai puțin, atunci, barierele lingvistice, conta puțin sau deloc chiar analfabetismul, cită vreme tiparul se dorea util în limitele posibilului și își făcea loc luindu-se la întrecere doar cu el însuși.

La mijlocul veacului trecut, ceva își anunță intrarea în scenă, atrăgînd atenția cui avea timp să observe. Ceva nu prea bine și nu prea clar conturat, cu mers anevoios și deloc limpede în intenții se ivește pe asfaltul virgin de pe magistralele Marconi. Edison iese la plimbare la lumina zilei purtînd în landou copilul său preferat — fonograful. Morse lasă să se zbangue în plină stradă un alt plod dolofan al epocii — telegraful electric. Tocmai cînd eram gata a crede că ni s-a oferit o statuie de marmură irepetabilă, Bell ne previne că deține deja replica în bronz a chestiunii în cauză: telegraful fără fir. Începuturi. Rădăcini. Intrarea în veacul nostru se face sub impresia transmisiilor de la distanță a mesajelor fără fir. Numele în vogă sint Marconi și Popov. Moment de cronică. Fessender reușește, în 1906, transmiterea vocii omului prin radio. Emisiunile radiofonice sint aproape și vor năpădi pămîntul, atrăgînd în orbita lor de interese, destine ce se gîndiseră pînă atunci la orice, mai puțin poate la șansa de a trăi pe seama difuzoarelor instalate în casele noastre. Și la ce mod... amintiri-vă de „Noaptea care a îngrozit America”. Credibilitatea radioului a trecut se pare una din marile probe ale credibilității. Condeiele devenite voci luaseră

avînt și se arătau hotărîte să facă succes de casă.

Astăzi, radioul stăpînește autoritar mijlocul terenului, cum ar zice colegii noștri întru transmisiilor sportive, adică locul de unde pot fi elaborate schemele tactice capabile să te aducă în postura invingătorului. Am lăsat în spate trei decenii în care radioul și-a mărit de trei ori forța de iradiere a informației. În 1950, un număr de 50 de țări — jumătate fiind africane — nu aveau stații de radio, iar un deceniu mai tîrziu — 12. Treptat, numărul lor s-a redus doar la trei, fiind vorba de țări din categoria celor foarte mici. Se apreciază la un miliard numărul receptorilor existente în lume. Un aparat la fiecare patru persoane!

N-au mai trebuit secole și nici măcar decenii prea multe ca euforia radioului, spectaculos și incomod înfipt în coasta timpului, să înceapă a se clătina. Procedul fotografiei îl lansase Daguerre în 1839, primul film va fi proiectat în 1894. Primele imagini televizate sint consemnate în 1923. Să ne reamintim deci. Radiodifuziunea ca mijloc de comunicare în masă răbufnește în anii '20. Televiziunea îl calcă pe urme în anii '30. Cu televiziunea în culori facem cunoștință în 1954. Ani, evenimente. Vocile devin chipuri. Intr-atît de violent și de total are loc sublimarea, încît ea face posibilă în sfîrșit statuarea idolilor în publicistică. Scrisul poate fi incitat. Transmisia radiofonică poate stîrni patimi. Emisiunea de televiziune ne încolăcește pînă la uitare de sine. Pornită din bloc start fără complexe, televiziunea ia înălțime, se desfașoară. În 1950 existau programe regulate TV în cinci țări. O cifră mai de ultimă oră, poate nici ea definitivă: transmit emi-

siuni 138 de țări. De partea cealaltă, în tribunele unde stau cuminți telespectatorii, cifrele au explodat. Există 400 milioane de televizoare, și știind aceasta înțelegem mai bine, mai răspicat, ce strînsă este viața planetei de rubricile și personajele ce ne sint seară de seară purtate prin fața ochilor și propuse pentru a le admira sau, după caz, respinge.

Funcționează în lume, la această oră, 400 milioane de posturi telefonice. De aproape zece ori mai mult decît în 1945. Este și acesta un mod de a conjuga, zilnic și de nu știu cite ori pe zi: eu comunic, tu comunic...

Să privim către cerul cu stele întins asupra-ne, să ne apropiem de ochi luneta plenipotentă cu deschidere circulară și să ascultăm în clipele de maximă efortare comunicațională cum bat pentru noi, ca niște clopote, sateliții. Din 1957 în 1980, au fost puși pe orbită peste 2.100. Sateliții din ultima generație sint în stare să trieze 6.000 apeluri simultan. Într-un singur an, luat ca exemplu — 1978 — din totalul de un miliard și jumătate de convorbiri internaționale, 70% au folosit traseul instalațiilor de pe sateliți. Sisteme internaționale de sateliți, sisteme naționale și regionale, sisteme de sateliți marini și acronautici, sisteme de sateliți militari. Unii cu trese, de acum vechi, de serviciu, alții abia pregătindu-și costumul pentru a fi scufundați în stratosferă.

Cînd toate acestea se nasc și se perfecționează cu viteză, cînd informația în mîna lor capătă forța de deplasare greu de supus comparației, cînd stîm că realizatorii emisiunilor de televiziune, o spun sau nu, pun în bătaie armele lor de mare calibrul pentru a suprima, pe cît posibil, orice pretenție competitivă din partea altora, cînd vedem ce avantajos se plasează radioul în transmiterea și recepția noutăților, cînd înțelegem astea toate și încă altele bătînd tot într-acolo. mă întreb și vă întreb dacă este cazul să ne mire du-rerile de cap și continua stare ce reclamă antinevralgice în care îl lăsasem pe taica Gutenberg.

NEAGU UDROIU ■

Restaurarea — știință și artă

Titlul ne amintește de o importantă expoziție care a avut loc cu 5 ani în urmă la Muzeul național de artă din București. Iată că Musée du Louvre a prezentat recent în cadrul unei ample expoziții tablouri restaurate, multe dintre ele în curs de restaurare, în diferite stadii ale dificilului proces. Fiecare dintre tablouri este însoțit de grafiații ale diferitelor stadii de restaurare, precum și de texte explicative în legătură cu etapele muncii. S-a scos în evidență importanța restaurării, nu numai a imaginii (pictura propriu-zisă), ci și a suportului pe care a fost pictată. La suportul de lemn trebuie să se țină seama de faptul că lemnul suferă o serie de alterări legate de proprietățile sale fizice, chimice, mecanice. Compoziția sa chimică îl face sensibil la atacul microorganismelor. Umiditatea, care variază în funcție de temperatură, are, de asemenea, o mare importanță în prelungirea vieții lemnului ce joacă rol de suport al picturii. Stratul de pictură, datorită „jocului” suportului devine elastic, apoi pierzîndu-și elasticitatea se desprinde de suport. Pînă în secolul al XVIII-lea intervențiile asupra tablourilor se făceau empiric. De-abia la jumătatea secolului menționat restaurarea a început să devină, cu adevărat, o disciplină. Unul din procedeele utili-

zate încă de la începutul restaurării a fost cel al transpoziției stratului de pictură de pe suportul „bolnav” pe altul nou. Așa s-a întîmplat cu „Caritatea” lui Andrea del Sarto în 1750. În același timp a fost utilizat și procedul „parcheajului” care constă în întărirea suportului cu traverse subțiri de lemn. A fost cazul — tot în 1750 — al tabloului lui Rubens „Chermesa”. În 1965 în Laboratorul de restaurare al Muzeului Luvru au fost experimentate o serie de metode. Astfel, suportul — pentru a nu se renunța la originalitatea operei de artă și pentru a i se păstra integritatea — nu mai este schimbat, ci se tratează pentru a se „însănătoși” (se dezinfectează cu un lichid special prin badijonare, se trece printr-o cameră cu gaz, sau se întărește prin impregnare cu rășini sintetice). Pînă în primele decenii ale secolului nostru curbarea suportului de lemn era considerată ca o alterare a operei de artă și se intervenea pentru îndepărtarea curbării. Astăzi se consideră că fenomenul de curbare a suportului este natural și ține de evoluția tabloului, astfel încît nu se mai intervine pentru a se aduce suportul la starea sa inițială. Referindu-ne la mijloacele utilizate pentru prevenirea degradării suportului menționăm faptul că este necesar să se ia măsuri de cli-

matizare și să se evite transportarea picturilor.

În ceea ce privește picturile pe pînză trebuie luate măsuri pentru întărirea pînzei (metoda a fost experimentată în 1851 cu „Rondul de noapte” al lui Rembrandt) și a stratului de pictură. Pînza se întărește prin aplicarea pe dosul ei a unei pînze noi. Stratul de pictură este consolidat prin refixare sau impregnare. Ca și în cazul suportului de lemn, poate să se facă o transpoziție pe o altă pînză. În ultimul timp s-a ajuns la concluzia că trebuie să se evite cu orice preț transpoziția picturii de pe suportul său pe un suport nou, constatîndu-se că picturile devin extrem de sensibile la variațiile climatice și că este nevoie să se intervină asupra lor cam la 20—30 ani.

Această dificilă profesie de restaurator necesită o strînsă colaborare între tehnician, istoric de artă și om de știință în vederea descifrării mesajului istoric și artistic pe care-l transmite, de-a lungul veacurilor, opera de artă. Numai această colaborare poate duce la alegerea metodei optime de restaurare, fiind necesară studierea mijloacelor de conservare, a materialelor și tehnicilor utilizate.

Restabilind, în măsura posibilităților, integritatea operei de artă, restauratorul îndeplinește dificilă și nobila misiune de a reda omenirii un bun care la un moment dat parea pierdut. Este ceea ce expoziția amintită a căutat să demonstreze și a reușit pe deplin.

N.N. RADULESCU ■

Itinerar între două oceane (XVI)

Un vraf, stereo, de puncte cardinale...

De trei ori am aterizat la New York venind din Europa, de două ori din America Latină și tot de două ori, de la doi pași, din Washington. De fiecare dată după-amiaza, sub un cer de plumb cu soarele extirpat parcă de cînd lumea.

Am crezut, la început, că voi zări prin hubloul avar gigantic înclăștare a acestui megalopolis pus pe hartă, izbucnit în sus sistematic după ce a izbucnit hrăpăreț în jos și lateral. Am crezut că voi vedea New York-ul ca în filme, grozav și strălucitor, scînteind în soare și autoreflexîndu-se în miliardele sale de ferestre, împungînd cerul și desfășurîndu-se spre nori cu triumful mahmur al oricărui mare oraș plictisit, pînă la urmă, de propria sa grandoare. Nimic. Nu am văzut nici măcar Statuia Libertății care se umflă la orizont în toate filmele, cu o seninătate dolofană devenită, cu timpul, compătimitoare.

În schimb am putut remarca piscinele. Mititele, văzute de la distanță, dreptunghiulare și albastre ca niște jucării formidabile aflate la îndemîna celor de jos pe care nu îi vezi niciodată din avion deși asta nu contează. La sol, în viziune aeriană, totul este modulat simplu, fără urmă de suspens: grădinițe au peluze ordonate, fiecare seamănă cu a vecinului, în peluze sint incastrate piscinele, lingă pis-

cine se ridică, cuminți și ordonate, casele acoperite cu țigla roșie.

S-ar părea că o bucată de Elveție s-a bătut în cuie, aici, la poalele New York-ului furibund, crispat de betoane și mohorit de fumuri. Dar nu, este limpede, oază de jos, metodică și blajină, tot acest paradis de serie calculat cu rigla și tăiat mecanic nu reprezintă altceva decît victoria de la capătul fugii, așezarea tihnită care urmează spaimii de oraș, refugiul ultim al new-yorkeților cu parale scăpați la timp de tenebre și ancorați confortabil între copaci și ierburi, departe de vinzoleala tulbură și sufocantă a celui mai vezeant și falmos oraș al Americii, cel mai anti-american dintre ele și cel mai tipic în acumulările sale de ură, speranță, disperare și hărnicie.

Primul contact cu New York-ul este, deci, paradoxal și straniu. Aștepți una, și se oferă alta și asta înseamnă că nu ai greșit adresa pentru că orașul s-a decis de mult să nu fie altceva decît suma tentativelor sale de ultimă oră.

Îesirea din aeroportul Kennedy se execută în stil american: cobori, urci, cobori, urci, te lași purtat de scări rulante și aiurit de o groază de sisteme propulsante, acaparatoare și feline, care au menirea să îți impună o traversare comodă a unor scyle și caribde captonate, nichelate, condiționate. Atmosfera este afinată,

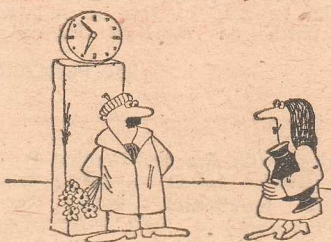
o lumină egală și anesteziantă rîcoșează din altă lumină asemenea, sălike de așteptare, holurile și coridoarele reușesc să nu fie rablagite, totul se desfășoară cronometric, electronic, ergonomic ca într-un univers unde gesturile s-au computerizat iar oamenii s-au transformat în niște păpuși docile programate să-și orienteze pașii și viața urmind rigurosu un sistem de săgeți. Pe treptele care umbă singure și pe coridoarele care alunecă singure păpușile fixe vorbesc italiană, spaniolă, cîteva limbi arabe, cîteva limbi africane, germană, franceză și chiar americană.

Turnul lui Babel se secționează, apoi, individual în fața cuștii de cristal armat, unde, strălucind de neon, un ofițer elegant, scrobît, încărcat de insigne țanțoșe și purtînd la sold un pistol cu miner rotunjit și lăcuit pune întrebări, află răspunsuri, te verifică din față și din profil, te caută în voluminosul registru „wanted” și dacă nu ești un gangster bifat, ci un om normal care nu merită să fie găsit cu orice preț, scapi din cleștele de oțel inoxidabil al cuștii și te îndrepti spre America.

Te urci în autobuzul pintecos, cu geamuri fumurii, te așezi pe o banchetă curată, învăluitoare și adormitoare și te lași dus. La fiecare stație o voce stereo, bine timbrată și prevenitoare, nu te lasă să uiți că ai ajuns în punctul cutare de unde luînd autobuzele cutare te poți îndrepta în direcțiile nor-sud-vest și est și atît, alte puncte cardinale nu mai sint, vai, chiar aici, la New York unde totul e posibil, absolut totul dacă nu ai nimic de făcut în mod special...

RADU BUDEANU ■

Lumea se amuză

(După „FUR DICH” — R.D.G.)

„Nu mai pot evada decît în politic. Restul e literatură”

— Dintre cărțile dv., ce vă mai spune astăzi „Epica magna” ?
— De ce „Epica magna” ?
— Fiindcă în corul de laude ce însoțește destinul d-voastră literar, „Epica magna” a provocat o sincoapă. Din cauza acestei cărți — și a altor vreo două-trei, care vă poartă numele pe copertă — Nichita Stănescu n-a mai fost iubit de unii critici care-l iubeau.

— O carte pe care ai scris-o tu însuși și ai avut și norocul să vadă lumina tiparului nu este nici o amantă, nici o iubită, nici o soție, ci mai degrabă, as îndrăzni să spun, un loc al descărcării tale spirituale. „Epica magna” îmi apare din ce în ce mai bună ca mesaj etic, nu din contradicția negării ei de către unii critici, ci din pricina faptului că mă regăsesc în ea așa cum sint. Mai precis, așa cum eram cînd am gîndit-o și am simțit-o, cu dreptate sau nedreptate, plină de ridicol și de angelic, de tunet și de menuet, de zgomot și de cîntec.

— Aceeași soartă — adică o primire mai rece din partea criticii — au avut-o cărțile dv. „Roșu vertical” și „Un pămînt numit România”.

— Mărturisesc că aproape îmi vine să propun Editurii militare să-mi retipărească aceste două cărți.

— „Roșu vertical” n-a apărut cam în același timp cu „Oul și sfera” ?

— Ba da.
— Prima a fost respinsă, iar ultima elogiată. Oare de ce ?

— Există o preluată care s-a creat în jurul meu, ca poet apt să descrie doar fluturii și inapt să-și apere țara cu pușca la subsuoară și cu mitraliera în bandulieră. În ceea ce privește „Roșu vertical” și „Un pămînt numit România”, cine le va citi fără prejudecăți politice va găsi în ele — în afară de imentele poeme slabe, care sînt imente și în alte cărți pe care le-am scris — câteva din cele mai de seamă reușite ale mele în funcție de mine în umi.

— Cînd veți întocmi edițiile definitive ale operii dv., vă veți reamasa tot ce ați scris ?

— Se povestește despre Lev Tolstoi că ar fi zis această vorbă de spirit : cînd voi fi pus în sîrbii, voi spune tot adevărul despre femei, după care voi trage iute capacul deasupra mea. Lăsînd la o parte fabulele, în ceea ce mă privește recunosc tot ce am semnat cu numele meu. Și nu-mi pare rău de erorile făcute, atît de igienice și de necesare în edificarea unei conștiințe literare autentice. Un medic fără pacienți nu poate fi crezut în diagnosticul lui. Nu cunosc medicii abstracti.
— La ceasul de față unii practică — remarca un critic — „edițiile sezoniere”. Cele în care autorul omite o seamă de fapte ale trecutului său literar, reajustîndu-și opera după moda zilei.

— Sezonul este cel care desființează o ediție. O poezie citită iarna, primăvara, vara și toamna, dacă mai încîntă, nu poate fi numită sezonieră.

— Cum vă simțiți între poezii sezonului — sau ai generației — dv. ?
— Străin de apropiat și de solidar.
— Ce părere aveți despre această generație ?

— Nu prea înțeleg bine termenul de „generație”. Mi sînt foarte bine pe acela de simțibilitate în timp. Dacă ar fi să vorbesc de generații, aș spune că noi sîntem o generație ratată din istoria literaturii române. Pentru că noi chiar am avut o rată.

— V-ați ratat cariera înaintașii ?
— Aș zice mai degrabă că mi-am ratat urmasii.

— Dar dvs., Nichita Stănescu, ați provocat fascinația omului, determinînd un adevărat frison mimetic.

— Am fost întotdeauna omul cel mai trist și mai intimidat în fața corurilor. Pe cel care-mi seamănă nu-l disting. M-a atras tot timpul neasemuirea mea cu omul, iar nu omul neasemuitor cu omnia.

— Fraza asta poate să pară frumoasă.
— La urma urmelor, de ce n-ar fi frumoasă ?

— Despre generația dv., Edgar Papu spunea, într-un interviu, că este cea mai interesantă după cea a „Junimii”. O generație care, deși lipsită de dascăli, fără acces la marile cărți, s-a dovedit totuși aptă să reia niște funcțiuni din chiar punctul de acută refrigerare a organismului creator de cultură, oferind surpriza unor performanțe vitale ale scrisului românesc.

— Nu îndrăznesc să spun cuvîntul „noi”, pentru că nu îndrăznesc să-mi asum și alte destine. Deci vorbind doar în numele meu, aș spune că mi-am făcut cultura cu lasso-ul. Așa cum țările Moldovei și Valahiei erau făcute prin descălecarea. Să încalceți pe verb e foarte ușor. Unii dintre noi — de data asta îndrăznesc să

Fotografie de A. MIHAILOPOL

spun „noi” — am fost în stare să și descălecăm de pe verb.

— Cel care spune cu atîta reticență „noi” se simte cumva un om singur ?

— Odată, nu prea demult, pradă unei crize de depresiune, am vrut să mă sinucid. Brusc, mi-am dat seama că-mi formulasem depresiunea într-o limbă anume, care e limba română. Brusc, mi-am luat seama și mi-am spus, crezîndu-mă cel mai singur, că sint departe de a fi singur, din moment ce gîndesc în limba unui popor. Limba unui popor — în cazul meu, limba română — este culmea comunicării. E avutul cel mai de seamă al nesingurătății omului. Sinucigașul nu gîndește în nici o limbă. Nu sint un om singur. Gîndesc în limba română.

— Ce poezii vă plac ?

— Cezar Baltag, Gheorghe Tomozei, Grigore Hagiu, Mircea Micu, Adrian Păunescu, Mircea Ivănescu, Cezar Ivănescu, Anghel Dumbrăveanu, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ana Blandiana, Ion Gheorghe Ioan Alexandru, Valeriu Pantazi, Eugen Jebeleanu și mai presus de toți Zaharia Stancu.

— Între ce alți artiști — în afara poezilor — vă simțiți bine ?

— De la Luchian Incoace, n-am mai văzut o pensulație a peisajului ca la pictorul Mihai Bandac. El este cel mai mare colorist român la ora aceasta, care s-ar putea să fie eternă. Iar Sorin Dumitrescu, spirit cercetător, trage linii muzicale în văzduhul spiritului meu.

— Știu că vă plac — ați mai mărturisit-o — prozatori ca Ion Lăncrănjan, Eugen Barbu...

— După părerea mea, opera lui Ion Lăncrănjan este o izbîndă a conștiinței de sine a muncitorului român. Oricît de greoaie ar putea să apară la o lectură estetizantă, ea vădește o conștiință de clasă impecabilă, notorie și exemplară. Intrî greu în proza lui Ion Lăncrănjan, dar pleci mai bogat în spirit. Ion Lăncrănjan este un scriitor preocupat de zona politică a conștiinței omului. Dacă pînă

acum am fost educați să ne placă tipurile, arhetipurile, moravurile și năravurile, cunosc prea puțini scriitorii în literatura română care să creeze o tipologie politică așa cum o creează Ion Lăncrănjan. El este un precursor în materie, iar submarinul său „Nautilus” va deveni precis, peste o sută de ani, un „Yellow Submarine”. Avem, iată, Jules Verne adevărați, nu neapărat în farfurii zburătoare. Ci și în oameni stătători. În ce-l privește pe distinsul nostru prozator Eugen Barbu, el, orice ar face sau orice n-ar face, este unul din cei mai de seamă reprezentanți ai literelor românești. Am citit interviul dv. cu Mihai Ungheanu, recent publicat în „Flacăra”, în care readuceți în discuție „cazul” Barbu. Pe mine mă interesează mai puțin dreptatea sau nedreptatea care i s-a făcut ori i se face dar mă sperie jubilația cu care a fost aplaudată falsa lui „excludere” din literatura română de către unii contemporani ai noștri, mai degrabă juriști decît literați, fără de acoperire în munca depusă — ca să zicem ca și domnul Bacovia, simbolistul — pe ogorul literelor.

— Ce-i ce n-au operă să nu-l judece pe cei ce au ?

— Pentru mine este o problemă de conștiință faptul încălcării atributelor morale ale oricărei profesii. Mă întreb dacă scriitorul se poate substitui judecătorului. Judecătorului de sentimente, da ! Dar de fărădelegi, nu, căci el are legile lui. Îmi mai pun o problemă, tot de conștiință, legată de ce v-am spus mai înainte. Bunăoară, dacă dreptul de vot este îndreptățirea fiecărui cetățean, dreptul de opinie, cred eu, trebuie acoperit cu muncă depusă și cu valoare. Niciodată n-aș îndrăzni să-mi dau cu părerea despre un motor de Rolls Royce, ca neplăcîndu-mi design-ul lui, de vreme ce el funcționează impecabil. Dreptul de a spune „da” sau „nu” în afara dreptului natural de vot trebuie să aibă acoperirea nu a băgătorului de seamă, ci a muncitorului de seamă.

— Dar uneori scriitorii înșiși — căci despre scriitorii vorbim — irită și se fac nesuferiți. Nu prin opera lor, ci prin ieșiri nedrepte față de unii contemporani.

— Vreau să vă spun aici un lucru foarte simplu, de igienă a minții. Așa cum muncitorul miner, după ani și ani de muncă în mină, se poate îmbolnăvi de silicoză, așa cum tatăl meu, fost campion de ciclism, are picioarele umflate, așa cum sculptorul își face mîini pătrate iar pictorul are tendința de a orbi, tot astfel și scriitorul, după ani și ani de muncă depusă asupra cuvîntului, are o anume iritabilitate, un anume subiectivism. Pentru care trebuie înțeles cu dragoste și cu grijă, fiind vorba de o boală profesională.

— O boală de origine divină, cum ar zice Nichita Stănescu.

— Să vă dau un exemplu. Magistralul nostru scriitor Marin Preda, în ultimii ani ai vieții sale pierite pretimpuriu, devenise un om pătimaș și iritabil, deși ținut totuși

în chingi de spiritualitatea înaltă care e opera sa. Jubilația față de iritările lui Preda, ca judecabile, mi s-a părut monstruoasă, ca și jubilația față de iritabilitatea lui Barbu. Vă rog să luați ce spun ca un principiu, nu ca o analiză onomastică.

— Dv. sinteți iritabil ?
— Da.

— În clipa asta, de pildă, vă irită ceva ?
— Întrebările dv. mi-au trezit niște iritări mai vechi. Da, mă irită non-talentele care se salvează prin funcții, prin „adorarea” valorii pe care de fapt o disprețuiesc, prin steagurile volumelor bune purtate în cruciada copiilor. Jalca este atunci cînd nu iei seama la timp și te lași pradă laudei sau te lași amărit de insultă. Sint false probleme, dar sînt remarcate și dv. că falsele probleme sint agile și par a fi vii.

— Credeți că poezia poate schimba ceva ?

— Ce să schimbe ?

— Lumea, de pildă.
— Poezia nu schimbă lumea. Poezia o conservă.

— Dar cuvintele ?
— Cuvintele nasc realul. Aventura existenței noastre este aventura unei declinări. Atita vreme cît noi vom rosti numele iepurelui, precis că nu vom fi capre.

— Sinteți un om trist ?
— De ce-aș fi ? Tristetea nu îmbogățește pe nimeni. Eu sint un frunzos. Umbra mea pe vară dă răcoare.

— De fapt, cine sinteți, Nichita Stănescu ?
— Eu sint profesiunea mea.

— De credință ?
— De muncă.

— Am senzația că discuția noastră a devenit mult prea gravă. Haideți s-o pigmentăm cu ceva vesel. Haideți să discutăm, de pildă, despre starea literaturii române.

— Fete pistruiate am văzut și m-am și îndrăgostit de ele. Respirînd aerul, n-am băgat de seamă vreun vultur pistruiat. Cît despre starea literaturii române, ea mi se pare întolită, iar nu în frac. Dacă francezii îi antologhează și pe cei mai neînsemnați dintre ei, noi încă părem bogați pierzîndu-ne genurile pe șosea. Se împlinesc, iată, o sută de ani de la nașterea genialului nostru Goga, de care ne e cam frică. Ne e frică de greșelile lui, pe care de multă vreme toată țara noastră le-a uitat. Țărani din Maramureș încă îi mai recită poeziile, uitîndu-i bineînțelese numele, ca pe niște colinde, descărcări de suflet sau rugăciuni. Marele nostru poet Octavian Goga, cel înșelat în buna lui credință de către politicienii timpului său, niciodată nu va fi înșelat de către dragostea de lacrimă a poporului său. Chiar dacă — din frica pe care v-am spus-o — îl sărbătorim, după părerea mea, destul de timid.

— Haideți să discutăm despre un pămînt numit România.

— Haideți să discutăm despre îngeri, despre florile de primăvară, despre faptul că a venit primăvara, despre faptul că mai sint în viață muritorii.

— Ce înseamnă, pentru dv., un pămînt numit România ?

— Această tautologie care se cheamă așa are dreptul la numele ei. Ce este aceea o tautologie ? O tautologie este rata și mama.

— Ce salutați — ca un fapt specific de umanitate — în România de azi ?
— Salut faptul că nu mai sint pușcării politice. Dreptul la opțiune nu se mai confundă cu o condamnare la noi în țară. Șeful statului nostru, care și-a petrecut adolescența în pușcării, pentru credințele lui politice, a fost primul care a băgat la pușcării pușcăriile politice.

— Ce mai înseamnă, pentru dv., un pămînt numit România ?

— E un blestem sfînt de a avea un loc de naștere. E un legămint de nepărăsire față de vulturii care sint pe piscuri și față de unghiurile păsărilor migratoare.

— Ce părere aveți despre muncile de primăvară ?

— Sint foarte îngrijorat cînd ceea ce se spune nu se face. Și cînd ceea ce este nu se sprijină. Orice om, orice funcție ar ocupa — politică, poetică, țărănească sau muncitorească — trebuie întîmpinat cum întîmpină pămîntul plugul și vara toamna.

— E frumos ce spuneți. Chiar dacă — ar zice unii — pare ușor evazionist.

— Nu mai pot evada decît în politic, Restul e literatură.

— Despre clubul elasicilor în viață — din care faceți parte, alături de Eugen Barbu, Fănuș Neagu și alții — ce-mi puteți spune ?

— Fiți serios, sir !
— Nichita Stănescu, o să mor și n-o să apuc să văd un Premiu Nobel al românilor ?

— N-o să apucați.
— Ați spus că totdeauna veți recunoaște tot ceea ce vă aparține, inclusiv erorile. Veți recunoaște și acest interviu ?

— Da. Pentru că sint un hidalgo. Și am o poftă de mori de vînt ca și de piine.

ILIE PURCARU

Flacăra Redacția: București, Piața Școlii 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Sector publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nicolae Cristache, Mihai Stănescu) — 2558, 2566 ; Secția politică-economică (Lionel Nițescu, N. Gr. Mărășanu, Ion D. Goia) — 2566 ; Secția cultură-cenaclu (George Arion) — 2560 ; Secția probleme social-cetățenești (M. Pelin) — 2558 ; Sector știință (Liviu Timbus) — 2559 ; Sector reportaj-anchete (Adrian Dohotaru și Ovidiu Ioanțoia) — 2600 ; Scriitori, relații cu publicul (Mihai Stănescu, Marga Nedelea) — 2130 ; Sector fotoreportaj — 2528 ; Secretariat de redacție (Dan Birlădeanu, Ion Predoșanu) — 2123, 2569, 2072 ; Administrație — 17 78 82 și 17 60 10 — interior 2124 ; secretar responsabil de redacție (Tudor OCTAVIAN) — 17 60 10 interior 2550 ; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE) — 17 60 10 interior 2128 ; redactor șef — 17 60 10 interior 2176. Tiparul executat la Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import presă. P.O. BOX-136-137, telex : 11226, București, strada 13 Decembrie. Redactor responsabil de număr : ION D. GOIA

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU